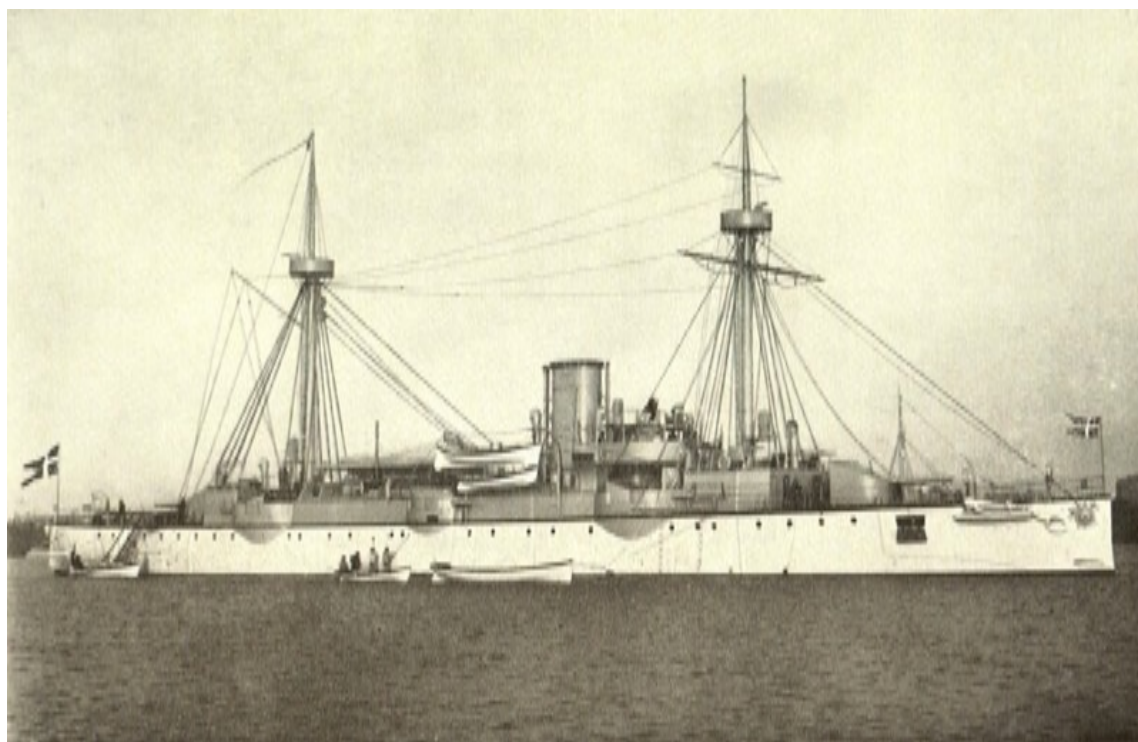

Carl Anton Sørensens Erindringer

Forord

Inden jeg immigrerede til USA i 1963, spurgte jeg farfar om jeg godt måtte tage hans skrevne erindringer med mig. Det sagde han at jeg godt måtte på betingelse at jeg ville dele dem med hans andre efterkommere. Jeg begyndte at skrive dem på maskine i 1972 men blev ikke færdig. Jeg er glad for at jeg ikke fik dem gjort færdige på det tidspunkt, for med den teknologi der er kommet i mellemtiden er den nuværende kopi så meget bedre end en maskinskrevet ville have været. Ikke det stod mindre har det taget mig 50 år at opfylde mit løfte til farfar. Jeg må indrømme, at jeg ikke var særlig begejstret for at kopiere hans dagbøger fra "Valkyriens togt", der var 5 forskellige bøger. Efter nogen overvejelse bestemte jeg at historien ikke ville være komplet uden den del. Jeg var ikke kommet ret langt ind i den første bog førend jeg havde svært med at holde op med at skrive. Jeg gik i seng om aftenen og kunne ikke vente til jeg kunne fortsætte den næste dag. En anden ting jeg lige vil sige er at jeg har skrevet hans erindringer som han skrev dem og har ikke lavet dem om til "Moderne Dansk", som jeg ikke engang er sikker på at jeg forstår. Engelsk blev mit første sprog i 1960, og jeg taler sjældent Dansk mere. Men hoved grunden til ikke at forandre hans sprog er at det fortæller meget om hvordan folk var på den tid. Det har været en ære for mig at få lov til at skrive hans erindringer ned på computeren og gøre det muligt for jer alle at læse dem. Undskyld mine fejl og der er et par ord som jeg ikke har kunnet finde ud af, men jeg tror at meningen fremgår af teksten. Tegningerne i manuskriptet er farfars. Jeg håber i alle vil nyde at læse hans erindringer og se hvor god en forfader vi alle har.

Ruth Sørensen Beal 2013

Erindringer fra min Ungdom:

Farfars forældre.

Jeg er født i Nøddelund, Gullev sogn, den 8nd Marts, 1876, søn af Peder Sørensen, bedre kendt under navnet P. Wollesen (Peder Olesen). Det var almindeligt dengang at et barn fik sin fars fornavn til efternavn og fars farhed Søren Olesen. Altså blev far kaldet Peder Sørensen; men i daglig tale holdt folk på det gamle, som jo nu er det almindelige.

Far var født 1840 og min mor samme år. Han var født i Storkjær, Haulbjerg, og havde kun en søster, der var gift med en skrædder i Bøgeskov. De flyttede senere til Gullev. Da fars far døde giftede hans enke sig med Anders Peder Andersen og der kom to sønner, altså fars halvbrødre. Den ene der hed Povl ved jeg ikke hvor boede. Han kom kun en sjælden gang og besøgte os, men den anden Ole Andersen lærte snedkeriet og nedsatte sig som snedker yderst i Gullev sogn ved grænsen til Gerning. Fra Gullev til Gerning gik der en lang smal skov, der kaldtes Gullev krat og ejedes af gårdene i Gullev med hver et skifte og da farbror Ole boede ved enden hed huset Krathuset. Ved siden af boede en kunstmaler, der havde dekoreret stuen og loftet meget smukt og kunstfærdigt. Den senere bekendte maler Poul Steffensen fik her sin første uddannelse. Ole blev senere gift og de

besøgte os lidt og da jeg senere kom til at tjene på gården Rævsholm i Gerning havde jeg mit tilhold her. Vor mark gik op til Krathuset, men herom senere.

Min mor (Øllegård Jørgensen) var datter af Jørgen Jørgensen, der var smed i Nøddelund og hun havde lært modesyning. Hendes søster Kirsten blev gift med smed Mikkell Rasmussen, der overtog smedjen efter hendes far, medens hun havde en lille købmandsforretning i og solgte helt op til Mors og Salling. Han havde en gammel svend og en eller to yngre og de lavede hele tiden lager, som mesteren så hvert forår rejste nordpå og solgte. Mor havde også en broder, der hed smed Niels og jeg antager at han var hjemme at arbejde da jeg var en lille dreng. Jeg ved ikke hvor gammel jeg var da Nielses hus brændte. Men jeg kan huske at jeg sad på søster Stines arm en aften i vinduet og så ildskæret oppe fra byen. Bagefter fik vi indkvartering af familien nogle dage og nætter. Det var et værre roderi. Så rejste de vist til Hvinningdal, hvor han siden gav sig til at slagte. Desuden havde mor en broder, der var maler og boede i Svostrup og en broder, der var urmager og boede i København; men de kom ikke hjem og besøgte os. Det var i den tid at det var dyrt at komme fra en landsdel til en anden og brevskriveri var ikke ret almindeligt i den tid.

Nøddelund bestod af 5 gårde i en samling om mejeriet og skolen, købmanden og bysmeden ikke at glemme. Dengang var det skik at et bylag byggede en smedje og lejede en bysmed, som de så mødte hos med deres vogne, plove og harver og alt andet smedearbejde også hestesko beslag. Det var skik at man mødte eller sendte en karl til at trække blæsebælgen og slå med forhammeren, og han medbragte gerne sin frokost og en flaske brændevin til smeden til at linde arbejdet med. Af og til så en af naboerne ind til smeden og der blev anliggender drøftet.

Om eftermiddagen fik de gerne kaffe og puns inde hos smeden og det trak ofte lidt længe ud. Smedens kone Trine gik tit med hovedet bundet ind, det var for hovedpine, men det skyldtes vist nok temmelig mange snapse. Der var altid morskab at se hos bysmeden. Vest for byen var der bondegårde og en større Vinkelholm og øst for byen tre gårde og nogle ejendomme ind til Borritsø skov. Fra skolen gik der lige i østlig retning vej til Borritsø og parrallelt med denne en engvej.

Nedenfor denne var der gamle og plørede mergelgrave og på begge sider små stykker jævn jord.

Der var tre lodder, yderst lå mit fødehjem på 4 tønder land, som far byggede da han kom hjem fra krigen i 1864. Der kunne jo ikke leves af ejendommen og far gik ligesom naboerne på arbejde hos bønderne. Under krigen var far ikke direkte i slag, han var heste passer, og var med til at hente heste til

hæren både på Jylland og Fyn til erstatning for dem der blev skudt og skulle også tit ud til fronten med dem og passerede derved ambulancerne, der kom med sårede og døde. Han brød sig ikke meget om at fortælle om krigen til vi små knægte, så vi skulle lytte os til, når han talte med gamle kammerater og de ældste Søren og Jørgen. Jeg fik da at vide at han på tilbagetoget fik gigtfeber og blev indlagt på et hospital, og der var allerede skrevet til mor, at han vist ikke kom over det, men han klarede det og kom hjem i god behold og forvandt det nogenlunde, men han blev hele sit liv af og til angrebet af gigt, så han måtte ligge i sengen en dag eller to, men så tog han altid fat igen. Dengang var der ingen sanatorier og folk brugte gamle råd og klarede sig så godt de kunne. Far var ellers en kraftig mand og en dygtig arbejder, der aldrig var ledig og altid efterspurgt. I P. Jensens gård, der lå lige over for os var han fast arbejder i slet og høst og om vinteren stod han in laden hver dag fra morgen til aften. Der udover var han skorstensfejer i sognet, og skaffer ved bryllupper og begravelser, og kom derved i berøring med mange mennesker. Desuden havde han det hverv for kommunen, at bringe skatter og afgifter til Hammel. Det var en lang spadseretur til fods. Mor sad hjemme og syede både modepynt og grov syning for hele sognet og passede samtidig huset, koen, og om sommeren en gris og lidt høns. Hun havde en god hjælp i min søster Stine, der passede sine mindre søskende og hjalp til med at sy og lave mad. Vi var ni søskende i alt.

Den første, der hed Jørgen døde som lille. Så kom Søren og Jørgen, som jeg mindes som to store og kraftige drenge. Men de kom ud at tjene medens jeg var en lille dreng. De tjente i Gullev og var hjemme om vinteren til de blev konfirmerede, det brugtes dengang, og var praktisk for husmanden, da de om vinteren skulle gå i skole 4 gange om ugen, medens de om sommeren fra tiende år kunne nøjes med at gå to gange om ugen, men ikke så let for deres forældre at have dem at forsørge da daglønnen om vinteren var lav 50-75 øre om dagen for at slå med plejen hele dagen, dog fik de også kosten. Stine var den næste. Hun var ikke så stærk, men var ihærdig til at hjælpe mor. Den næste var Hans, han var ikke stærk og døde i to års alderen. Næstefter kom jeg og jeg var vist en af de mindste i flokken; men var ellers sund og rask, men døjede med frost i fødderne om vinteren, så jeg måtte sidde inde når de andre tumlede ude. Det gjorde mig nu ikke så meget da jeg altid kunne få tiden til at gå med at passe mine tre mindre søskende Rasmus, Kresten og Sine. Desværre døde Rasmus af benedder¹ i en tå før

¹ Benedder er sikkert hvad vi i dag kalder osteomyelitis. Det starter gerne ved at et sår lader infektionen ind. Det er gerne en staphylococcos betændelse, som hvis den ikke bliver behandlet med antibiotika vil ødelægge benet og betændelsen går så ind i

han kom i skole og lille søster Rasine blev kun tre år.

Det var den største sorg for min mor, der under Rasmus's sygdom måtte have hende i pleje hos hendes søster og altid syntes hun havde forsømt hende. Så var der kun Stine og jeg og Kresten hjemme og vi to drenge havde en lykkelig barndom sammen. Vi tumlede og legede landmænd, klatrede i træerne, som vi fandt himmelhøje og sang i kor så de kunne høre os vidt ud om sommeren. Når far gik i mosen, der lå imellem Nøddelund og Gullev, var det vor største lyst at få lov at gå derud og se på tørvegravningen. Far gravede tørv sammen med Met Stampes karl fra Gullev og fik så lov at ælte 4000 tørv til sig selv. Da mosen var fuld af dybe grave fyldt med vand var det slet ikke en ufarlig bestilling at smide dyndet op i en kasse hvor makkeren æltede det med træskostøvler og derpå fyldte en form på en lang flad bør og kørte det ud på pladsen og lod formen glide af til siden og med rask tag vippe den over så lå der to rækker med 10 tørv i hver, det kaldtes at smudtbør og fordrede en del øvelse, men de fleste kunne lægge mange rækker i en lige linie uden at beskadige tørvene. Når de så var tørre på den ene side blev de vendt og det var hårdt ved ryggen at gå og vende dem.

Andre brugte faste forme lagt på jorden og kørte dyndet ud og jævnedet det ud i formen, som så blev lettet og flyttet frem. Den der stod i graven havde det hårdeste arbejde. Der blev gravet et firkantet hul med en væg omkring 3/4 eller 1 alen tyk for at modstå trykket af vandet udefra og så gik man så, så langt ned, som vandet tillod. Når man kom et par meter ned skulle der passes nøje på om banken gav sig for så var det at komme op inden den blev presset ind og begravede manden. Det kunne også hænde at bunden pludselig slog op på grund af vandtryk nedefra og så var det om at komme op af graven i en fart. Far var tit i fare da det gerne var ham der stod i graven og vi to drenge stod tit spændte og passede på at advare far. Når han så var kommet op skyndte han sig gerne at lukke noget vand ind i graven til modtryk og så stod han på balken og tog det han kunne stikke ned med skovlen. Der gik jo meget tørvejord tabt på den gamle måde. Nu tager man det jo op med gravskovle.

Men for resten er der vist hundrede måder at grave tørv på, jeg har i hvert fald prøvet flere og set andre. men det var en dejlig tur at komme med i mosen og så var den fuld af store dunhamre, som vi skar af og fik lange stokke af. Om aftenen var det rart at far tog en af os i hver hånd og gik sindigt med hjem til mor, der sad med strikkestrømpen og ventede på os. Da

blodstrømmen og bliver en systemisk betændelse som ender i et septisk shock og patienten dør.

jeg var 7 år kom jeg i skole. Kunne da læse i en bog og tælle og lægge sammen, så det var ikke så slemt for mig som for mange andre, der først skulle til at stave. Læren hed Lindberg og var en dygtig lærer til at fortælle for os og skrev rigtig køn skønskrift og skrev selv for i vore bøger og mange af os blev gode til at skrive og regne. Men han kunne også være hård overfor sinkerne og brugte linealen at slå i hænderne med når nogen havde forset sig. Han sad gerne og røg tobak på kateteret og bed i pibespidsen, så der gik mange spidser til, ellers bed han negle til midt op så han kunne i altfald ikke kradse med dem. Jeg klarede mig helt pænt og blev snart flyttet op og kom i det forreste hold, der skulle hjælpe de mindre med at stave. Den sommer gik vor klasse de første fire dage af ugen medens de ti årige i anden klasse kun gik to dage om ugen, for at de kunne have en plads som hjordedreng. Om vinteren var det omvendt. Da brød bønderne sig ikke om at føde en dreng, dengang var der jo karle og piger nok, så måtte vi jo hjem og gå i skole og tære på vore forældre, hvad der kunne være slemt nok, men sådan var tiden dengang. Da jeg var 10 år i Marts kom jeg ud som hjordedreng ved en boelsmand, der hed Niels Sørensen og havde en ejendom på 4 køer og et par stude ude ved skoven og Borritsø skil. Min bestilling var at gå i skoven med køerne, der gik mellem de store bøge og slæbte med et tøjler og åd græs, der groede mellem træstammerne. Jeg skulle jo passe på at de ikke gjorde skade og holde tøjlerne fri for buske og småplantninger og havde egentlig nok at gøre men også sommetider god tid når der var græs nok. Det værste var de sommetider ville bisse når utøjet blev for slemt henad middag, da kunne det være svært at få dem fanget og samlet. Niels Sørensen var syg og lå i sengen hele sommeren. Hans kone hed Mette Marie og var en flink husmoder. Hendes far, Kjeld på tolvagre og hans kone Birthe kom næsten hver dag og passede marken. Kjeld kørte studene og Birthe hjalp inde. Han var noget sur i væsen medens hun var livlig og god af sig. Jeg blev behandlet godt og holdt af at gå i skoven. Hen på sommeren døde Niels Sørensen og min fader var ude og være bedemand og skaffe ved begravelsen. Jeg hjalp dem så godt jeg kunne og skiltes godt fra dem til November da skulle jeg hjem og gå i skole om vinteren. Jeg kunne nu læse med Kresten og hjalp i fritiden med at vinde garn og tvist som vi den gang fik i store pakker med fed som så skulle vindes i nøgler for at væveren kunne sætte det i væven til lærred. Folk lavede jo selv det tøj som de skulle bruge dengang, og det pund uld vi tjente og de pund som mor fik som betaling hos bønderne sad hun og spandt om aftenen når hun havde tid fra hendes syning og så var det hyggeligt at sidde ved kakkelovnen og vinde tvist og snakke. Far kom først hjem når det var mørkt så skulle han gerne ud i loen for at tærse nogle neg så koen kunne få noget halm og skar noget hakkelse med

en gammel skærekiste hvor han kastede foderet hen med hånden medens et skod i bunden af kisten skubbede det frem fra nedenunder når han trak kniven op og så skar nedad med den. Det var den gammeldags måde at skære hakkelse på og den blev brugt de første år jeg kan huske. Senere kom de rigtige maskiner med svinghjul forsynet med to knive og valser til at trække foderet frem med. Der var så et håndtag i hjulet som man trak rundt. Det var hårdt arbejde og nogle gik over til at stikke en lang stang på hjulet og derfra hen til et leje i væggen så 3 eller 4 mand kunne trække på en gang. Den gang skar man hakkelse til hestene og også køerne fik en gang om dagen og klid imellem. Det var kraftfoder dengang. Når far så kom ind snakkede han lidt med mor og gik gerne i seng og røg en pibe førend han lagde sig til ro, han skulle tidligt op om morgenen og fik så davren i gården før de gik i loen og svang plejen til aften. Sådan gik vinteren og da foråret kom skulle jeg jo igen ud. Der kom en mand på Sahl Mark, Peder Mogensen og fæstede mig for sommeren. Der var foruden mig en karl og en pige og selv havde de en pige på 4 år og fik en lille medens jeg var der. Desuden boede hans gamle far hos dem og fik ophold. Han hed Mogens og var kreaturhandler. Han købte en del studekalve og dem skulle jeg flytte og passe nede i heden, der gik ned til Gudenåen, meden gården og overmarken lå højere oppe. Om morgenen skulle jeg først sætte køerne på græs og når det var gjort og vi havde fået vores øllebrød travede jeg ned til ungkreaturene i heden. Vi havde en kvægstald dernede og når det blev henad middag skulle jeg have dem vandet og sat ind i huset for at de ikke skulle bisse væk og så hjem og have køerne ind inden de selv løb hjem. Vi havde nemlig nogle hårde vintre dengang og til gengæld nogle rigtige varme somre og da kvægbremserne dengang ikke blev bekæmpet så rationelt som siden var det et hårdt job at være hyrdedreng. For resten døjede karlene også med hestebremserne som plagede hestene så de ikke var nemme at køre med. Vi kunne ofte ikke få kreaturerne og hestene i marken før klokken fire om eftermiddagen og så blev det jo tilsvarende sent inden de fik den regelmæssige flytning og kom først ind til malkning efter at solen var gået ned. Derfor tog man sig en middagslur i den varmeste tid for man skulle helst tidlig op om morgenen inden der blev for varmt. Det kunne være rart nok med middagsluren, men da vi skulle i skole to formiddage var man nødt til at lære lektier om eftermiddagen og læreren var en gal en der tampede de stakler der ikke kunne følge med. Jeg slap dog uden prygl med at blive skældt ud hvis jeg gjorde en fejl. Jeg husker en dag i heden da studene drillede rigtig. Jeg havde fået de fleste i hus da en af dem rendte helt ned til Gudenåen. Jeg fik en god ven fra en af ejendommene til at hjælpe mig og vi drev studen ned mod åen og gik til den fra begge sider for at få grimen på den. Men studen

narrede os, den gik lige ud i åen og svømmede over til den anden side. Så stod vi der; men min ven Jens Kresten var ikke rådvild. Hans far havde en lille båd, som han sommetider sejlede folk over med og ellers brugte ved fiskeri. Den kaprede vi og stagede over til den anden side. Men der var lavet indhegning med pigtråd så det kneb at komme hen til hvor studen var gået i land og stod i vandkanten og åd. samtidig kom en mand ned i indhegningen og spurgte hvad vi havde at bestille hos hans kreaturer. Han så truende ud men vi forklarede ham situationen og så hjalp han os med at få dyret ind så vi kunne få grimmen på den og vi lånte endda et ekstra reb så vi ikke skulle få den for nær på. Og så gik vi i båden og jeg holdt linen medens Jens Kristian stagede og manden sparkede til studen, så den kom i vandet igen. Mærkværdigt gik det godt og vi fik den i land og Jens Kristian sejlede over med rebet vi havde lånt. Men alt tager jo tid og nu skulle vi skynde os at komme op til skuret så jeg kunne komme hjem. Jeg lod derfor studen trave foran, men var ikke forsigtig nok med tøjret der slæbte bagefter og slyngede sig om min ene fod og så sad jeg der og blev slæbt det sidste stykke på bagen. Heldigvis var vi tæt ved folden da vi standsede og jeg fik studen ind og travede hjem til middag. Vi fik boghvedegrød, som jeg var så glad for og min mor var kommet med noget tøj til mig. Jeg fik også lov at følge hende på vej inden jeg igen skulle ind og sætte studen på græs.

I det hele taget var folkene flinke imod mig og jeg kom senere til at tjene dem som karl. Om vinteren var jeg så hjemme og så vidt jeg kan huske var det det år vi fik ny lærer da Snedborg gik af. Han hed Nielsen og var nylig blevet gift. Far fik straks arbejde med at passe skolens avl, og jeg kom tit op til skolen i min fritid. Jeg syntes det var en dygtig lære og han tog sig også af ungdommen og holdt aftenskole om vinteren og gymnastik og skytteforening om sommeren. Jeg havde en stor lyst til at læse og han lånte mig mange bøger fra hans studietid så jeg kunne læse videre i historie og geografi og også lettere læsning, så jeg havde nok at læse i hele vinteren og ellers gik tiden jo med skolen og tumlen i sneen som vi havde meget at hver vinter. Jeg havde gode kammerater i skolen og min fætter Hans Martin, der var et år ældre end jeg og hans ældre broder Jens Klemmens, der var en stor begavelse til at skrive og spille. De kom lidt ud til os om søndagen og om aftenen når far og mor var ude at hjælpe til ved bryllupper. Så blev der gerne fest. De store brødre Jørgen og Søren kom hjem en gang imellem og besøgte os. Søren tjente i Langå og blev taget til dragon og kom til Randers i 22 måneder foruden 2 mønstringer de følgende år. Jørgen blev hestepasser og kom til København. Da han var færdig, tjente han på en mølle på Fyn hvor der også var bageri og han lærte der både mølleriet og bageri.

Om foråret 1888 kom jeg til at tjene hos Kjeld Kjeldsen i Gullev, både

han og konen var fra to gårde i Nøddelund og nylig gift. Det var på en måde en besværlig plads da gårdens marker lå på 3 steder og der måtte jo traves. Først om morgenen skulle jeg ned til mosen og flytte får og kvier. Når jeg kom hjem og fik køerne sat ud, fik jeg min davre og så skulle der møges og så ud til den anden side gennem Gullev krat og ned i Nørremarken og flytte nogle kreaturer der, og så hjem og flytte køer og så var der en times tid til køerne så skulle ind og malkes. Dengang malkede man altid tre gange og da køerne skulle ud og ind to gange daglig og flyttes et par gange kunne tiden knap slå til. Det var værst de dage jeg skulle i skole for da skulle jeg først ud og flytte kvier og får de forskellige steder og have spist inden jeg kunne komme af sted. Heldigvis lå skolen i byen, så det varede ikke mange minutter at løbe derom. Skolelæren var flink og jeg klarede mig fint og var blandt de forreste. Efteråret var det mest interessante, for da blev køerne slået løse nedenfor Gullev krat, hvor vi havde noget eng langs en bakke der dannede skil. Den gik i sære slyngninger ud og ind og var bevokset på begge sider med elletræer ved hvis rødder der smuttede små bækørreder så var der et stykke jævn jord med bakker rundt om så der var godt læ og køerne var ikke slemme at styre. Vor nabos søn, der også drev med køer og for resten var min side kammerat i skolen kom over til mig hver dag og vi havde det hyggeligt med at fyre bål og stege æbler og kartofler. Vi gravede os en hule ind i den ene bakke fik tag over og et rør sat op til skorsten og så kunne vi sidde og lune os når det regnede. Af og til måtte vi jo ud og se til køerne, der også fandt på at gå sammen og var vejret godt gravede vi guld i en bakke som skytteforeningen skød ind mod og da det var 89 rifler, med store blykugler i de brugte, trængte de ikke så langt ind i bakken at vi nok kunne pille dem ud og dem kunne vi sælge til omstøbning. Om aftenen skulle vi jo have køerne skilt ad før vi drev hver sin vej hjem. Nede under krattet boede en ældre kone, der var bekendt over hele egnen. Hun var snild til at tage grise fra en so. der ikke kunne jare og forskellige råd vidste hun også om andre kvægsygdomme, desuden var hun dygtig til at årelade eller "koppe" folk, der om foråret havde samlet for meget usundt blod om vinteren. Jeg fik en gang lov at overvære en sådan operation. Hun havde et apparat med tre rækker knive i som hun ved at trykke på en fjeder fik til at springe lidt frem så de frembragte 3 rækker sår på den plads hun valgte at anbringe apparatet på. I dette tilfælde var det en mand i Nøddelund. Han blev anbragt på en stol med en balje på en trefod foran. Baljen blev fyldt med varmt vand og ved siden havde hun en spritflamme til at brænde. Derover holdt hun en glaskolbe. Først slog hun med apparatet på armen, så der blev 9 eller 12 sår. Så satte hun den opvarmede kolbe fast ned over sårene og den sugede så blodet op til den var fuld og så tog hun en anden

kolbe og satte på. Jeg tror ikke hun tog mere end 2 kolber. Så forbandt hun armen og lovede ham at han skulle føle sig veltilpas. Nogle fik det i nakken for at tage hovedpine. Jeg tror nok hun havde mange kunder. Hun hed Kirsten Kaspars og var hvas hvis nogle af vore får kom løse og gik i hendes sager, men ellers var hun godmodig nok og havde tit en tår kaffe og en brunkage når hun syntes vi frøs dernede om efteråret. Til November kom jeg så hjem for at gå i skole. Min far passede også hans mark og tærskede hans korn og jeg kom lidt derind. Hans kone var også fra landet og en rar kone var hun. Han lånte mig mange bøger om historie og geografi så jeg kunne fortsætte og var meget længere fremme end det behøvedes og skønlitteratur lånte han mig også. Han var selv fra et fattigt hjem og var blevet holdt frem af gode mennesker og han talte tit med far om at jeg skulle læse videre og han ville hjælpe mig at søge understøttelse, men da jeg året efter blev konfirmeret og mine forældre ikke kunne hjælpe mig frem opdagede jeg at selv om jeg havde let ved at læse havde jeg en svaghed i hukommelsen, som jeg siden også har lidt af og så kunne jeg jo ikke lade dem ofre en uddannelse på mig, som jeg ikke kunne honorere. Om efteråret 1889 kom jeg så op at tjene hos en enke i byen. Kjen P. Lassen, Kirsten P. Lassen, der havde en god gård og 3 sønner: Lars, Martin, Thomas og Anton. Den sidste var pukkelrygget og lidt ånsvag. I gården ved siden af hvor far arbejdede mest var der 3 sønner: Thomas, Jens og Søren Peder og to døtre Ane og Krestine og så havde hun også en søn, der var ånsvag men stor og kraftig. Han passede kreaturerne, men var hård ved dem. Det var Anton ikke. Han var godmodig, men for barnagtig og ville helst lege med mig, så der var tid til det når vi hjalp hinanden med at passe køerne og jeg måtte passe meget på at få det passet til tiden så måtte jeg jo ofre mig lidt for ham og lade ham jage mig rundt i stalden. Kom så hans mor over os sagde hun gerne: ”Nå i går nok og leger, har i fået flyttet køerne?”. Det havde jeg heldigvis fået gjort til tiden, så sagde hun gerne: ”I kan jo komme ind og få en mellemmad og så gik vi jo ind og fik en stor kagemellemmad og øl eller en kop kaffe til. Vi havde en dejlig gammel frugthave med store æble træer og pære træer. Vi havde et pæretræ med store lange sukkerpærer, som jeg ikke har set nogen steder siden min barndom og så et træ med små søde pærer. De var så dejlige medens de var halvmodne, men ikke holdbare når de blev helt modne. Så var der store Koville æbler og flere andre slags og vi skulle samle ind hver dag og så fik vi jo dem vi selv kunne spise. Udenom haven var der et dige med morel og kragetræer og blomster, som vi jo også skulle holde opsyn med. Vi fik en vældig god kost hvad jeg ikke var forventet med fra de to tidligere pladser og sønnerne var også flinke mod mig. Den ældste Lars Morten var hjemme da jeg kom og først på sommeren

kom Thomas, der var inde ved garden, også hjem. Han blev for resten gift om efteråret med en pige fra Gerning. Hendes far hed Jørgensen og var en stor hestehandler, der ejede en god gård, der hed Rævsholm og stødte op til Gullev Skil ved krattets østende. Lars Morten fik gården, men blev ikke gift. Jeg gik og lurede dem lidt af og mente at han og Ane til P. Jensen havde et godt øje for hinanden, men så pludselig fik hendes broder Jens en frier til hende, hende fra Ans med en god gård og året efter drog hun af gårde. Jeg syntes hun så, så sørgende ud og når hun senere besøgte dem, var der noget trist over hende. Jeg tænker familien ikke turde lade de to søskende børn få hinanden for ikke at få flere åndsvage i familien. Folk ville mene at det var af sørgelig erfaring. Hendes søster Kirstine, en lille buttet livsglad en fik en gårdmands søn Jens

Kjeldsen fra P. Kjeldsens gård vest for byen. Han var lang og med en lang næse en hel modsætning til hende. Om vinteren 1889 gik jeg til præst i Sahl hvor præstegården lå. Jeg har for resten glemt et minde fra pladsen hos Kirsten P. Larsen. Vi havde et stykke mark med hør hvad der var meget almindeligt dengang, da folk selv lavede deres linned og tøj. Hørren er en smuk alenhøj plante med blå blomster, så det var en smuk mark at se på, når den var moden og havde sat en masse små bælg med frø, blev den ikke høstet med le, men rusket op for at få strået så langt som muligt og bundet i små knipper og sat til tørre ligesom andet korn. Når det var tørt blev det tærsket med plejl for at få frøet af til sæd, eller til salg til fremstilling af olie, det er nemlig meget olieholdig. Men så kom den vigtigste del, nemlig at få den tave der var i strået bjerget til hør. Først blev der gravet en lang dyb kanal hvori der blev anbragt brænde og på langs blev hørren lagt i et jævnt lag tværs over graven. Der blev så en anbragt til at fyre langs hele graven og det var en ansvarsfuld bestilling da det helst skulle ligge og gløde for at tørre stængerne af hørren, men måtte heller ikke antænde det. Så havde de en buk på fire ben med takkede overligger oven på den og koblet til med et hængsel, lå en planke forsynet med hak i kanterne og så langt at der var en ende til håndtag. Når så hørren var godt tør, tog de lak efter lak og lagde på bukken og tog så i håndtaget foran og hakkede stænglen i stykker så den slap tæven, der var inden i. Det kaldtes at bryde hør. Omkring var der stillet opstående brædder med et indhug i og ved hvert bræt stod en kone med en stor huggert af træ en skaghånd og så holdt hun lakken der var blevet brudt tværs over indhugget i brættet og slog med trækniven nedad kakken for at fjerne skallen fra taven der så blev samlet i pæne lakker fra tave der, men desuden havde de en hegl, et bræt med en masse lange pigge på, hvor lakkerne blev trukket over og fik den sidste afpudsning så var den færdig til at spinde. Den hør der blev revet af var jo ikke så pæn den blev kaldt blår og var jo ikke fri for

splinter, men den var stærk nok til og blev gerne brugt til lagner hvor de efterhånden blev slidt eller vasket af. Det var et hårdt og støvet arbejde, men der var jo selskabeligt og godt humør over det hele. Jeg gik jo bare og så til og morede mig. Konerne der hjalp til fik så gerne et par lakker hør og et bundt blå med hjem og det blev så i vinterens løb spundet og vævet.

De år var der næsten altid varme somre og kolde vintre med megen sne og det var tit nogle drøje ture at gå til Sahl i sne og sjaap, og fodtøjet var dårligt. Jeg havde ingen støvler så jeg måtte bruge nogle store sokker at tage udenpå træskoene, for at holde sneen nogenlunde ude. Dengang var gummistøvler ikke opfundet og læderfodtøj var forholdsvis dyrt. Men jeg var ikke ked af at gå derop for præsten og fruene var flinke til at få vores tøj tørret og jeg har kun gode minder om dem. Da foråret kom skulle jeg jo konfirmeres og jeg fik et sæt ternet tøj som farbror Kræsten i Gullev syede, og det var jeg vældig stolt af og brugte det flere år til pænt. Hvor jeg fik sko fra kan jeg ikke erindre, men jeg fik da fat i nogle så jeg var hel karl, fik også nogle gaver. Farbror Ole kom med en stor træ pibe, det hørte jo til dengang. Far var ikke så glad for det, men jeg tog den ikke i brug før jeg blev 18 år. Til Maj 1890 kom jeg så over til Thomas Pedersen i Gerning og skulle være hyrde og anden karl. Konens forældre købte det hus maleren havde bygget oppe ved Gullev Krat og da vor mark stødte derop til kom jeg tit ind og fik en kop kaffe af konen. P. Jørgensen var meget ude på handelen og kom sommetider hjem med et kobbelt heste som karlene og jeg så passede. Min onkel Ole holdt hver sommer en skovfest inde i Gullev Krat, hvor der ved enden var ikke så lidt bøgeskov og til en var min fader ovre at hjælpe ham varte op. Der var telt og dansestrade, og der blev drukket kaffe og sodavand. Der var politiske taler om eftermiddagen og om aftenen og hele natten dansede ungdommen og sværmede i skoven. Der kom altid en masse mennesker og da de dengang havde korkpropper i sodavandsflaskerne var der en skyden hele tiden. Vi drenge gik og samlede flasker sammen og propperne der lå i dynger måtte vi få og sælge. Jeg og en anden dreng fra nabolaget opdagede en dag at der var en musevåge rede oppe i en høj bøg og vi skulle naturligvis op og se den efter. Der var en stor unge i reden der hvæsede ad os. Vi tog så en Søndag eftermiddag, der var barselgilde nede hos Thomas og mange fremmede, blandt andet en student fra København, op i skoven og en af os klatrede op i træet med en lang snor og bandt den om benene af ungen og hejsede den ned til kammeraten, der tog imod. Den bed og kradsede men vi fik en bluse om den og drog stolte ned til gården, hvor vi vakte stor overraskelse blandt gæsterne. Ungen kunne spænde over en dør med vingerne og studenten ville gerne have den med til zoologisk have, men da han skulle et andet sted hen et par dage inden han rejste til København

måtte vi sætte den op i reden igen. Den ene vinge blev stukket, men det må ikke have været nok for da vi kom igen var fuglen fløjet.

Fra November 1890 til November 1891 blev jeg fæstet til Karl Pedersen, der havde en ejendom til 4-5 køer og et par stude. Han var ikke rask og kunne intet lave, så konen og jeg måtte ordne det hele.

Om efteråret kom konens broder og hjalp mig med at pløje, og få rugen sået og om vinteren kom han en gang imellem og hjalp mig med at tærskke, ellers stod jeg selv og svingede plejlen og bandt halmen op og satte til side. Vi havde ingen maskiner og når jeg havde fået en dyngge korn tærsket af blev det skubbet hen til den ene ende af loen og gulvet fejtet så sad jeg på en malkestol med en kornskovl i hånden og spredte kornet med et raskt tag, så det kom til at ligge ved den anden ende af loen i en lang krum dyngge mens avnerne blev i midten af loen og det korn der fløj længst hen var det tungeste. Bagefter blev det rensset en rund sold, som jeg drejede så kornet løb rundt og det fineste ukrudt gik igennem og de sidste lette avner blev ovenfor og blev skummet af med hånden. Det var jo primitivt, men blev rigtig pænt. Da foråret kom, kom konens broder igen og hjalp mig at få sæden i jorden og så kunne jeg selv klare marken til høst. Så kom han igen og hjalp os til den var forbi. Han hed for resten også Carl så vi var tre karle, men for nemheds skyld blev jeg kaldt Anton hvad konen snart drejede til Toni. Nu havde Karl Pedersen en broder i Gullev, der var købmand og han havde en halvfin husholderske der havde en stor hund at gå og trække med. De kom lidt ned og så til min husbond, der meget af tiden lå i sengen. En dag jeg stod i laden var frøkenen kommet på besøg og hen på dagen kom konen ud i døren og råbte Toni. Ja svarede jeg og gik ind og så lo de ad mig, da det var hunden hun var ude efter, men jeg fik da en kop kaffe fordi jeg havde gået forgæves. Der var meget varmt den sommer og vi havde en hård torden i lang tid. Når det så kom om natten krøb konen i seng til manden og så skulle jeg sidde oppe og passe på om lynet slog ned. Der skete heldigvis ikke noget og jeg der før havde været ræd i tordenvejr blev så hærdet at jeg aldrig siden har været ræd i torden. Indad efter Gullev lå der noget lavt engagtig jord, der kaldtes mån. Vi havde et stort skifte der, som vi benyttede til at græsse nogle kvier og får på. Der lå et hus, der ejedes af en kludesamler og ved siden af var en lille ejendom, hvor en datter boede med hendes mand. De var ikke bekendt for at være helt ærlige og ville godt stjæle lidt i mark og lade ved bønderne. Jeg tror ikke datteren og hendes mand var værst, men kludesamleren var slem. Datteren ville gerne tøjre over skellet og Karl Pedersen var gal over det og så skulle jeg jo gå hans ærinde og flytte det væk. Jeg snakkede så med hende om at indskrænke det og det hjalp også noget. Men så fik kludehandleren en søn hjem, han var

barber og havde onde øjne så jeg forstår ikke at nogen turde betro sig til hans barberkniv. Han havde en hvid lille Nordbakke og en vogn. Og da han gerne ingen mark havde at sætte den ud på var det jo så nemt at benytte vores eng og det gjorde han åbenlyst. Karl sendte mig hen med bud, om han ville leje græsset ellers måtte han flytte hesten væk. Så blev husbond vred og jeg fik bud om at gå op og trække tøjrepælen op og jage den væk og jeg var jo nød til at gøre det, og det lille skidt til hest løb næsten helt til Nøddelund, så barberen fik en ordentlig travetur. Det hjalp da lidt, men folk sagde han kørte ud om natten og hentede neg fra marken til at fodre den med. Jeg tror ikke han blev på egnen så længe. Men jeg traf ham engang jeg havde været en tur i Bjerringbro. Da nåede han mig på vejen hjemad og han begyndte at skælde ud over at jeg havde løst hans hest og det kan du prøve på en gang til så skal jeg vride din næse i din røv. Jeg sagde at jeg kun udførte en ordre, og havde han noget at klage over måtte han henvende sig til min husbond. Jeg holdt mig på modsat side af vejen og var parat til at tage træskoene i hånden og løbe fra ham for han gik med så mange pakker, men det blev da ved truslerne. Der gik for resten et sagn om en hovedløs hest, der skulle gå der i måen og folk var ikke dristige ved at færdes der ved midnatstide. Jeg kunne nemt have fået troen hvis jeg ikke havde givet mig tid. Jeg havde været hjemme en aften og fået noget tøj ordnet og det var blevet henad midnat inden jeg blev færdig til at gå, da det havde regnet først på aftenen, men da jeg skulle hjem igen blev det pænt måneskin. jeg kunne have fulgt vejen om ad Gullev hjem, men det var en stor omvej og jeg valgte at gå tværs over markerne og kom da også over måen. Skønt månen skinnede var der noget tåget ved jorden og jeg kunne ikke se ret langt. Jeg hørte da noget, der gik ude i tågen og så faldt det mig ind om det skulle være den hovedløse hest, og hårene rejste sig virkelig på hovedet. Men så tog jeg mig sammen og vovede mig ud i engen og gik i en omkreds om dyret indtil jeg kunne se det var en mørk kvie med et hvidt hoved, så der så ud som det var hovedløs og så gik jeg glad hjem over at jeg ikke var stukket af i skræk, for så havde jeg vel troet jeg virkelig havde set hesten. Måske sagnet er kommet ud på en sådan måde.

Til November 1891 sagde jeg farvel til Karl og Mariane og tog plads hos Hans Jørgen Povlsen i Gullev. Han boede lige overfor kirken og havde en ret god gård, der var lang og gik lige til Nøddelund skil. Alle gårdene havde mark ved siden af hinanden til Nøddelund skil. Byen var langstrakt og gik langs med vejen til Gerning. Midt i byen boede købmand Pedersen, broder til Karl Pedersen. Til venstre for gik en gade med vej mod Bjerringbro, og der lå et par gårde og en smedje og et par huse. Kirken var vest for os. Og der var kun vejen imellem os og kirkegården, der var beplantet hele vejen

rundt med store løvtræer. På vor side af vejen stod der en kæmpe stor ask hvis krone gik langt ind over gården og jeg antager at rødderne strakte sig under hele gården. Stammen var elleve alen rundt. Hans Jørgen var gift anden gang. I første ægteskab var der to sønner: Poul Emil Hansen, der havde købt en gård i Øster Velling og giftet sig til en nabo gård, der lå klods op ad. Gården i byen var fra den gamle tid da de byggede så tæt på hinanden at der kun var en smal gang mellem udhusene så folkene kunne nemt tale sammen. Stuehusene lå med siden ud til vejen og var gammeldags indrettede med bryggers, køkken, folkestue og gang, så kom til højre dagligstue og fin stue. Poul E. Hansen blev folketingsmand valgt af venstre, mens hans broder Rasmus Hansen, der boede ved den anden side af Gudenåen vistnok i Kollinghøj nogle år efter også kom i rigsdagen som radikal og når de en gang imellem besøgte os var lugten gloende af politik. Skønt politiske modstandere var de ellers gode venner og Hans Jørgen der var godt lært lo lunt af dem. Ved den anden kone der hed Birgitte havde han tre sønner og to døtre. Den ældste hed Karl og var ude at tjene første år jeg var der og den næste Søren Christian var forkarl hjemme. Så var pigen Else næstefter og så sønnen Morten, der gik i skole 13 år og en pige på 10 år, Marie, der desværre døde af hjernebetændelse. Hun led meget og doktoren ordrede is på panden for at dulme smerterne. Jeg blev sendt til Bjerringbro ned til købmanden Sand, der havde en stor forretning og blandt andet havde han en

stor kule med is dækket med tørvejord. Det var aften inden jeg kom derned og butikken var lukket, men jeg fik da fat i gårdskarlen og fik ham til at give mig en klump is i en sæk og så løb jeg med sækken på ryggen alt det jeg kunne de tre fjerding vej jeg havde hjem. Jeg var våd, både af sved og af den væde isen gav mig ned ad ryggen da jeg kom hjem, men havde ikke den glæde at se hende komme sig, men dog lettede det hende for smerterne og det trøstede os jo lidt. Birgittes moder kom også til os og døde og der hjalp jeg med at våge til hun døde en stille og rolig død.

Det var rare folk at være hos og vi fik en vældig god kost. Søren Christian var en munter og venlig karl og Else, der var lidt yngre end jeg var en munter og drilagtig pige, vi havde meget sjov af. Morten, der skulle være hyrde, var en lidt søvnig fyr og når hans mor ikke kunne få ham op om morgenen, endte det gerne med at jeg satte køerne ud og løb i marken for at flytte fårene. Men det anfægtede ikke mig hvad jeg skulle lave, da jeg aldrig blev budt for meget og altid i venlighed.

Om foråret tidlig skulle vi ud og jævne mulds ud og når sæden kom op om foråret og var bleven grøn kom tidslerne også op i rosetter og så måtte vi ud med tidseljærn og stikke dem over, det hjalp dog kun til dels for om høsten

var de gerne kommet så meget til kræfter at vi var nødt til at have handsker på for at binde negene. I det hele var markerne forfærdelig urene, det kom vel af at de ikke engang kendte sprøjtemidler, som vi gør nu for jorden var frugtbar nok. Vi havde også en part af Gullev krat og Hans Jørgen, der var en interessant mand havde plantet mange forskellige planter i sin skov og når jeg var med ham i skoven, viste han mig de forskellige. Der var blandt andre benveds en stor busk ved det var helt gult og hårdt som ben når det blev tørt. Jeg tror nok de fineste træskeer fynboerne gik omkring og solgte var lavet af benved. Om efteråret blev der slagtet et par får, der blev lavet pølse af blodet, det var mere tør end af svin. Talgen blev smeltet af og brugt til at støbe lys af. Det foregik på den måde at den smeltede talg blev sat i et kar og derover lagt en lille stige. Så havde vi nogle kopper, der var spidsede i enderne og skabt glatte og så lange at de kunne nå tværs over stigen. Af tyk bomuldsgarn blev der snoet væger så lange som lyset skulle være. Koppen blev stukket gennem en lykke i enden. Så blev vægen dyppet ned i den smeltede tælle og hængt på stigen for at dryppe af ned i baljen. Når det var stivnet blev det dyppet igen indtil det havde fået den tykkelse man ønskede og så var lyset færdig. Nogle havde forme til at hælde det i men det var ikke almindeligt. Det sidste år tællen der blev lidt mørk blev brugt til at lave præser af, der blev brugt hørtråd til væge og de blev kun dyppet nogle få gange, og blev brugt som præse i køkken og bryggers, der behøvedes ingen stager de blev simpelthen trykket fast et eller andet sted. Om vinteren fik vi en håndtærskemaskine hvor to mand trak i hver side af et håndtagssving forsynet med et stort kamhjul forbundet med et lille med en tromle med pigge, der passede ind i dem på tromlen og som rev kærnerne af strået. Det var hårdt arbejde at trække svingene, men vi skiftedes til at trække og tage halm fra og binde op. Vi havde maskinen i fællesskab med en anden gårdmand og så leverede vi to mand fra hver gård og det var jo mere interessant end at stå i laden og bruge plejlen og nok så hurtigt. Så kom der i et blad "Husvennen" en opfindelse der gik ud på at man opstillede en stærk bom der var forsynet med pigge i begge ender, stivet af foroven med lægter. Fra bommen blev der sat skrå lægter ud ligesom i en paraply. Derovenpå en krans af træ med en rille til en snor der gik hen til en mindre snorskive, der blev anbragt på åben i stedet for det ene håndtag med en tværstang forned blev så en hest spændt for og trak møllen rundt. Hans Jørgen og naboen fik så en mølle bygget til at opføre en stærk omgang i en lade hos naboen og der kunne en hest så gå rundt og trække mens maskinen stod i næste rum og så var vi fire mand til at betjene den og det var jo interessant, der var bare den ulempe at vi skulle køre negene hen til naboen, da vi ingen paraply havde selv, men det gik jo alligevel. Hos os

brugte vi så håndkraft. Når vi havde en dyng korn tærsket af blev det bredt ud på et logulvet og så red vi rundt på en hest og trådte de lange byghas itu og så fandt vi på siden at lade det gå igennem maskinen og den kunne gøre det ligeså godt. Vi havde også fået en rense maskine så var fri for at bruge det runde sol. Der var jo ikke meget mekanisk dengang. Hans Jørgen var ellers meget for nyt. Engang fik en smart rejsende ham til at købe en stålkværn med stålhvale i stedet for sten og han var jo forsigtig nok til at tage den på prøve. Den var til håndkraft og så skulle vi gerne ud og prøve den hver aften når vi var færdige med at røgte og så fik han jo gratis lavet grutning til grisene. Han var en oplyst mand meget missionsk og havde digtet en hel salmebog. Søren Christian var ikke så meget for det religiøse men ellers et pænt menneske. Til November 1892 rejste han til Marsvinslund en stor gård i Kjellerup egnen, der ejedes af Hansen, der var husmandsfører og gjorde meget for husmændene. Der blev han forlovet med Hansens datter, de blev senere gift og fik gården da Hansen døde. Så kom Karl hjem som karl og blev hjemme og fik gården senere. Jeg var der da til November 1892 Da fik jeg plads hos min gamle husbond Peder Mogensen, Sahl Mark, som anden karl. Det gav mig en skuffelse. Manden var den samme venlige og gode mand, men hans kone var blevet meget svækket og meget nærsynet og jeg tror hun derved var blevet meget mistænksom og gerrig. I altfald var kosten så tarvelig og ensformig at det kneb med at klare os med den. Det var mest byggrød og en vælling. Om aftenen grød med mælk på og vi savnede vort brød. Mælken skulle der også spares på og vi kappedes om at komme til at finde de brødskorper der var i en skuffe. men manden var så flink og led også selv under det at vi ikke nænnede at gøre vrøvl, og vi købte tit et 25 øres franskbrød lidt margarine og puddersukker og så holdt vi gilde ude i karlekammeret om aftenen. en gang om sommeren fik den ældste pige difteritis og der blev spærret af indtil det var ovre. Så kom der en mand og skulle desinficere og jeg kom til at hjælpe ham. Jeg røg hele tiden og blev ikke angrebet og da han så var færdig inde i stuerne var der kun karle kammeret eller herberget som det kaldtes, tilbage og det mente han nok jeg kunne klare. Han lod en flaske karbolsyre stå og så tog jeg fat. Først bar jeg alt sengetøjet ud og så tog jeg sengehalmen ud og brændte det af. Så skulle jeg have både sengested og bord og stole vasket og til sidst kalkede jeg hele kammeret og loft og gulv og i kalken hældte jeg en slurk af flasken med karbolsyre og så kom jeg frisk halm i sengen og vaskede bord stol og vinduet af og jeg var helt vigtig da jeg have fået redt sengen. Ud på natten vågnede jeg ved at Niels vor forkarl snorkede så ualmindelig højt og da jeg blev rigtig vågen sprang jeg ud af sengen og fik vinduet slået op og døren ud til stalden lukket op hvorefter jeg fik ham

vækket. Sagen var at kalken var ved at blive tør og så blev kloret jo frigjort og fyldte kamret med damp. Det var en værre forskrækkelse, men da vi havde fået luftet ud fortsatte vi den afbrudte søvn og vi var desinficerede for lange tider. Vi sled os igennem tiden til November og skiltes i venlighed med familien, men jeg havde sat mig i hovedet at jeg at jeg ikke ville fortsætte som landmand og ville til at være købmand. Min far fulgte med mig til Silkeborg en Søndag hvor vi besøgte en karetmager, der var broder til Jens Klausen, der var blevet gift med min søster Stine Hun blev husbestyrerinde hos ham efter hans kones død og blev gift med ham et år efter, der var tre børn, som hun blev stedmoder til og de sluttede sig godt til hende og de fik ikke flere. Men jeg kom fra karetmageren. Han boede i en lejlighed i det lange hus på Christian den Ottendes vej og havde værksted nede i baggården. Han var en livlig mand, der kom kørende ud til os på en væltepeter med et vældig højt forhjul, hvorfra der gik et skråt stil bagud til et lille baghjul. Midt oppe på stillet var der et Sæde og der var styr ovenpå forhjulet, der var forsynet med pedaler. Der var ingen kæder og udveksling men på grund af det store hjul kunne den skyde en god fart, men det så halsbrækkende ud når han startede

Vi blev godt modtaget og han fulgte med os ned i Østergade, hvor han kendte en købmand, der boede i den lille gade hvor bryggeriet Godthåb ligger. Men købmanden rådede mig fra det hvis jeg ikke kunne få støtte hjemmefra for læretiden var fire år og de to første fik jeg kun kost og logi. Så jeg opgav det og i stedet søgte jeg plads som mejerist elev på Nøddelund mejeri, der kunne jeg tjene 100 kroner første år og så kunne jeg jo få mit tøj ordnet og asket hjemme. Mor vaskede og syede for resten for de andre to mejerister. og så begyndte læretiden og den var slet ikke helt let for bestyreren der var ungarl og havde været herregårds mejerist var noget galsindet. Vi havde så en mejerske, der også var husbestyrerinde og en førstemejerist, der hed Pedersen og en anden mejerist og fyrbøder, der hed Byskov. Vi havde både smør og ost og med de primitive maskiner og kærner vi havde var der mere slæb end de har nu. Mejeristen, der hed Rasmus stod på en forhøjning, der gik i linie med perronen og vejede sødmælken ind på en stor decimal vægt og det var min bestilling at sætte spandene på vægten og tage dem ned igen og hælde mælken i dem ned i sødmælks karret, der stod lavere. Ved siden af stod en svensk centrifuge, der kunne tage 2000 pund i timen og ved siden af en gammel Burmeister og Wain, der kun kunne skumme det halve. Det var en stor rund maskine ligesom en vaskemaskine, der inden i var en stor tung kedel hvor mælken løb ned i midten og blev af farten slynget ud til siden der var bøjet ind så mælken ikke kunne gå ovenud. Ovenpå var der låg omkring af metal og

ovenpå det fastspændt 2 rør som bøjede ind i kedlen og gik ind mod siden med to spidser. De blev så skruet ind mod mælken, der stod som en væg rundt. Det ene gik ind i mælkesøjlen så langt som fløden der blev lettest og da den gik mod omdrejningen blev fløden presset ind i røret og kom så udenfor låget og ned i en køler. Den anden spids blev skruet længere ind i mælkesøjlen og tog mod skummet mælken, der blev presset op gennem et rør til koge apparatet derfra i spande til leverandørerne når mælkekuskene havde fået det de skulle gik resten af mælken ud i et andet rum til ostekarret. Ude på perronen havde vi en pumpe der kunne pumpe vallen fra ostelagen, der var i en stor beholder under perronen og den vejede ud efter en; liste til leverandørerne. Fløden gik fra den ene centrifuge i rør til flødekogeren og derfra over i en køler gennem vægen ind i en stor bliktonde med den fløde der kom fra den gamle centrifuge skulle bæres hen til kogeren og det var også min bestilling, så jeg havde nok at gøre. Når vi var færdige med kuskene skulle vi jo hjælpe hinanden med rengøringen og lave ost og det tog jo nogen tid. Mælken skulle først løbes til det blev stiv så skæres i firkanter og så forsigtig røres indtil ostemassen blev fast. Så blev vallen tappet fra og vi hjalp så hinanden med at ælte og salte massen og så blev det fyldt i stålforme med huler i siden og anbragt i nogle presser med lodder i nogle timer før de blev taget ud og lagt på hylde i ostekælderen. Om eftermiddagen skulle vi to yngste ud og vaske ost vende dem indtil de blev gamle nok til at sælge. Første mejeristen gik da ind på kontoret til regnskabet. Vi var dog gerne færdige i god tid før aften og så havde vi fri og kunne gå i byen. Om vinteren gik jeg i aftenskole hos lærer Nielsen et par aftener om ugen og det var vi alle glade for. Og så kunne jeg så gå hjem og jeg kom godt over første år. Folk havde søgt at skræmme mig og sagde at det var en galsindet mester at tjene for og jeg blev også skældt ud for den mindste fejl, men han gik ikke og gemte på det. Jeg tror vor første mejerist Pedersen havde en god indflydelse på gangen. han var altid rolig og venlig og jeg tror Rasmussen havde stor respekt for ham. han rejste hen og blev bestyrer på et lille mejeri i Komalt ved Randers og blev gift med formandens datter.

I den tid havde min fætter Jens Klemmen begyndt en cykelforretning i en port hjemme og så kan det nok være der kom liv i sognet. Mejeristen havde en cykel i forvejen og den fik jeg lov at låne at øve mig på, så jeg kunne køre et ærinde til stationen for ham og senere fik jeg selv en brugt med luftring i bagerste hjul og fast gummi i forhjulet. Mejeristens cykel var af første model med styr og gaffel forbundet med stillet i en lille stang der kaldtes penalstyr og massiv gummi og svære rør. Det var en tung fyr og træls at køre på. Min egen var noget lettere, men ikke så fin og det kneb med at

holde dæk og slanger i orden. Det var dyrt at købe en ny cykel dengang, den kostede fra 2 til 3 hundrede kroner, hvad der var en karls løn for et år, så det var ikke en hver der kunne få råd til at købe. Da vi kom henad November spurgte bestyren om jeg ville blive til næste år så måtte jeg blive anden mand og blive fyrbøder og maskinpasser og da jeg syntes jeg kunne for lidt slog jeg til og vi kom også godt ud af det og jeg kom til at føre noget regnskab og lærte noget om bøgerne om faget og da November kom fik jeg nu god anbefaling og søgte så plads på Sjelle mejeri hos Niels Møller, som første mejerist og fyrbøder og så havde vi en mejerske og en lærling. Han hed Peder og var søn af byens bager en flink og dygtig elev, som jeg arbejdede godt med. Mejeriet var gammelt og nogenlunde som det på Nøddelund. Vi havde ligesom de andre mejerier et isoleret is hus, der om vinteren blev fyldt med is fra branddammen og fra hvilket vi hentede is til fløden, når den skulle køles af. Mejeriet var gravet halvt ned i en bakke og var i kælderen. Ovenpå var lejligheden til bestyreren og kamre til folkene. Når Møller havde vejret mælken ind gik han gerne en tur ned i byen før middag og havde tit noget sjovt at fortælle ved middagen. De havde to børn da jeg kom, en dreng på seks år der desværre var halv krøbling og som han senere viste det helt idiot. han var ved fødslen taget med tænger og det var hovedet blevet beskadiget ved, så havde de en pige Nora en rigtig lille dukke. Drengen hed Thorvald og sluttede sig straks til mig og de ville så gerne op på vores kammer. Fruen sagde at jeg bare skulle sende dem ned når de var i vejen og da jeg skulle passe regnskabet var jeg nødt til at sige nej mange gange skønt de var rare nok. men det kom til at gå rigtig godt og var der vrøvl med ham henviste de ham altid til at spørge mig og det lystrede han godt. Fru Møller var en prægtig kone, der sørgede godt for os og jeg følte mig hjemme hos dem. Jeg var der i 1 1/2 år da jeg skulle på session og Peder kunne løse af. Jeg blev imidlertid sendt hjem til næste år da lægen opdagede at jeg havde åreknuder på det ene ben. Så tog jeg plads på Darvad mejeri ved Langå, som fyrbøder Maj 1899, da havde jeg været på session igen og da lægen spurgte om jeg havde nogen fejl svarede jeg at jeg havde åreknuder. "Hvor er de"? spurgte han. "Ja, lægen viste mig dem hen i fjor", sagde jeg. "Generer de dem?", spurgte han. "Ja, det ene ben bliver før træt end det andet, men hvis jeg kunne komme til marinen tror jeg godt jeg kan holde ud". Jeg havde jo meldt mig fyrbøder og han smilte lunt og sagde, "Gå de bare hen og træk de skal nok blive marine". De havde vist brug for folk det år for der blev mange taget. Så kom mine papirer at jeg skulle møde i København 2 Oktober 1899. Fra tredje Maj 1899 tog jeg så på Ladelund mejeriskole, og var der til første August samme år. Fra den anden August til 12te September var jeg vikar på Asp mejeri ved Tirstrup, medens bestyreren

var på kursus og kom der sammen med formanden da jeg førte regnskabet. Det var flinke folk og tiden gik hurtigt. de havde to døtre den ene var forlovet og var lærerinde den anden var yngre. Tolvte September tog jeg så hjem og holdt ferie til jeg skulle møde på Orlogsværftet. Medens jeg var på Darvad mejeri havde jeg ikke langt til Langå, hvor bror Søren og Severine boede. Han var ved banen som portør. Jeg havde været med til deres bryllup, men jeg husker ikke datoen det var vist i 1890. Men det skal jeg få oplyst siden. Nu må jeg henvise til hefterne og den lille bog om den tid der gik indtil August 1900 da jeg kom til Trust mejeri, hvor jeg havde en god plads til første November 1901.

ERINDINGER FRA "VALKYRIENS" TOGT 1899

Skolen i København.

Den 10nd September 1899, stillede vi i København på broen over til Orlovsværftet og kort efter, kom der en underkanon og førte os gennem vagten og ned til Holmens Kanal. Derfra blev vi efter først at have været inde på Beklædningsmagasinet og skiftet tøj og fået en stor ransel med de respektive stykker tøj vi for fremtiden skulde gå i og vort eget i en pose. Og så var vi soldater. Vi fik fint middagsmad kl. 4 om eftermiddagen, men vi havde heldigvis forsynet os med en god frokost på soldaterhjemmet før vi gik derind. Så begyndte der en måneds fangenskab, hvor vi i vores fritid og når der var regnvejr var indelukket i det gamle kaserneskip Jylland og ellers kom ind på Nyholm og trave og marchere og fægte ligesom det kunde træffe sig. Det var kedeligt mange gange, men om aftenen når lanternerne blev tændt gik det tit lystigt med leg og dans til tonerne af en mundharmonika akkompagneret af fløjten i fingrene, som en Københavner var særlig øvet i. Da vi havde været på skolen en 14 dages tid fik vi nogle timers landlov til at gå i land, med vores civile tøj, og det var også det eneste jeg fik udrettet den

aften. Senere havde vi landlov en eftermiddag og jeg fik tid til at besøge kusine Hanne i Ryesgade, og dem fortalte jeg da blandt andet at jeg ikke kom med "Valkyrien" da jeg havde meldt mig for sent. Og så Søndagen efter blev vi opstillet og mit nummer tillige med en 40 andre blev råbt op til at gå over til "Valkyrien" om Tirsdagen. Der havde ikke indfundet sig tilstrækkelig mange af de frivillige og så tog de os uden videre. Mange var kede af det. Jeg blev først noget forbavset, men blev derefter helt glad over at jeg dog alligevel kom med. Vi fik så landlov om eftermiddagen og jeg fik Hanne det fortalt og mine sager ordnede i byen, og om Mandagen kom vi så atter over på beklædningsmagasinet og fik helt nyt tøj. Vi fik 3 sæt blå tøj 4 sæt lærreds tøj og 2 sæt hvidt parade tøj, 2 mavebælter 5 undertrøjer 2 par sko 1 par sejldugs do 3 huer og flere andre ting og vi havde et mas med at sy nummer på alt det tøj om aftenen. Om morgenen Tirsdag den 10 Oktober stillede så på Værftsbroen med alt vores pikpak, og der kom jeg tilfældigvis til at se Byskov og han blev lige så glad overrasket som jeg. Han var lige kommet hjem med "Gyser" og havde nu meldt sig frivillig til "Valkyrien". Vi fik ikke megen tid til snak den dag, men det fik vi så vel oprettet på turen.

Vi kom nu på "Valkyrien" og der var jo et farlig roderi de første dage med at stuve hen og komme rigtig i plads. Dagen efter kom vi ud på reden og den 15de satte vi dampen op og sejlede ud. Kongen var ombord og vi var opstillet til parade, og provsten på Holmen holdt en lang tale og indsatte Pastor Nyholm en ung bleg mand til skibspræst.

Udsejlingen fik jeg ikke at se da jeg havde fyrtørn til vi kom til Helsingør. Der så jeg prinsesse Marie tage fra borde og var med til at råbe hurras. Og så styrede vi ud på den lange rejse.

Jeg vil her opregne mine nærmeste foresatte. Der var den lille tykke Jørgensen, fungerende overfyrbøder. Han blev gerne kaldt den røde og var ikke godt lidt på grund af at han var lidt vigtig og ærekær. Så havde jeg til rengøringschef Møller en gammel tyk jovial mand meget flink foruden. Jeg kom hurtig på en god fod med begge og stod altid højt for dem. Til fyrbøder havde vi en lang vindtør person der hed Jensen, grov og grim, men for resten let at kue og meget godmodig. Han fik navnet Uhyggelsen og flere lignende. Endvidere Carl Kirkegård som jeg opdagede var fra Nøddelund og så en ung mand, noget forfængelig, Kristensen fra Silkeborg egnen. Til medhjælper havde jeg i lang tid kun en, Københavner Carl Felthausen, en stor tamp oplagt til narrestreger og altid i et brillant humør på fyrpladsen, men doven som en ulykke, ja det var han nu ikke ene om. Senere hen fik jeg en mand til, Hans Nielsen fra København og ham kunde jeg bedre tale med. Jeg vil her efterskrive den sejleplan som var opslået uden for præstens dør og som vi også omtrent fulgte.

Plan over Valkyriens Rejse i de Østasiatiske Farvande:

Havn	Sømil	Ankomst	Afgang
Fra København			15/101899
Til Plymouth	920	19/10	22/10
Algier	1500	27/10	31/10
Malta	580	3/11	6/11
Kreta	500	8/11	12/11
Port Said	400	15/11	19/11
Aden	1390	25/11	29/11
Colombo	2100	8/12	4/12
Singapore	1650	21/12	25/12
Bangkok	850	29/12	10/1 1900
Saigon	600	14/1	19/1
Hong Kong	900	23/1	2/2
Fouschow	460	4/2	4/2
Shanghai	400	10/2	18/2
Yokohama	1000	24/2	23/3
Kobe	360	25/3	27/3
Nagasaki	600	20/3	3/4
Hong Kong	1100	8/4	10/4
Batavia	1800	19/4	24/4
Colombo	1850	2/5	5/5
Piræus	2200	15/5	18/5
Suez	111	23/5	24/5
Port Said	90	24/5	24/5
Kreta	400	27/5	12/6
Petreas	180	13/6	23/6
Gibraltar	1400	1/7	3/7
Le Havre	1250	9/7	13/7
Gravesand	240	14/7	17/7
Hellebæk	720	20/7	21/7

Købehavn	30	21/7	Klokken 3 eftermiddag
----------	----	------	--------------------------

I alt varede turen 293 dage og i den tid sejlede vi ca. 26.580 kvartermil eller ca. 6645 eller nærmere 7000 Danske mil.

I første maskinbakke hvor jeg var, var der først 201 Jørgensen, 203 Sofus Olsen, 205 Jensen, 207 Arnesen en fortrukken, og så 209 Svend Christiansen fra Voel, min sidemand og fortrolige og min egen Ringhed 211. Her vil jeg lade dagbogen begynde:

Onsdag Oktober 18, 1899.

Mandag morgen Kl. 6 passerede vi Skagen. Jeg fik den dog ikke at se den gang, men op på dagen så jeg se sidste sandbanker på Jyllands Vestkyst, og så styrede vi mod England. Vejret var ret smukt, men om Tirsdagen havde vi nogen søgang og der var ikke så få søsyge. Jeg holdt mig tapper til Tirsdag nat kl. 12. Da vågnede jeg ved at 3die skifte blev purret på vagt og så lå jeg og blev søsyg i Køjen og måtte op og finde in spyttebakke. Da jeg havde bragt mit offer vilde jeg atter til Køjs men om forladelse. Så snart jeg kom i køjen var det galt igen og da jeg forgæves havde prøvet på at sove i den, tog jeg og trak tøjet på og satte mig til at sove på bænken, og det gik helt godt til kl.3 så skulle jeg på vagt. Jeg var noget ør i hovedet det første jeg kom ned, men da jeg havde fået sveden ud gik det over og siden fik søsygen aldrig bugt med mig. I dag passerede vi Fæstningen Dover på den Engelske kyst og kan nu næsten hele tiden se de høje hvide kridtbanker. Det er et nyt landskab, det ser meget godt ud til det blå vand.

Torsdag Oktober 19, 1899.

I morges kom vi ind i Plymouth havn. Der blev en travlhed med at gøre klar til ankring og give salut og vi havde travlt på fyrpladsen med at gøre rent og ordne vores tøj, da kongens kvarter skule i Land om eftermiddagen. Ved siden af os lå nogle torpedobåde og et par gamle kaserne skibe, ligesom det vi nylig havde forladt. Det var nok også søskende, der var stjålet fra os i 1807. Vi blev satte i land i vore både som dampbarkassen trak ind i havnen. Byen ligger op ad nogle høje så vi måtte op ad mange trapper og stejle gader. Jeg og 209 fulgtes ad og morede os meget godt med at gå og købe frugt som var meget billig. Der var en masse Æselkuske og vognene var for det meste tohjulede. Vi var oppe på en høj hvor der var anlæg og to statuer derfra kunde vi se ud over bugten hvor ”Valkyrien” lå. Henad aften var vi inde og blev barberede og havde megen morskab af at få ham forklaret hvorledes vi ville maskinclippes over hele hovedet. Vi fik Henrik opvarteren

fra underofficer messen på slæbetov hjem da han var så fuld at han ikke vidste hvor han var.

Lørdag Oktober 21, 1899.

I går tog vi kul ind og jeg var nede i messen og være oppasser for Byskov der var i land. Det var et farligt bryderi og jeg vil lige så gerne tage min fyrørn. I dag er der rengøring overalt og tænde fyr på de agterste kedler. Fra kl.1 til 3 var jeg på vagt, skrev så breve til kl. 4 og vaskede tøj. I dag skal vi sejle videre.

Søndag Oktober 22, 1899.

Sidste nat havde vi lov at sove hele natten da vi var i de forreste kedler i går og rense kanaler og rør. I dag har vi været ved at rense igen til middag og har fri i eftermiddag. 207 og 209 er til arbejde i kulkasserne. Vi sejler nu ude i kanalen med halv fart da tågen er så tæt at vi knap kan se fra den ene ende af skibet til den anden, og hele tiden brølte de med den store dampfløjte så det snurrede ud i vore tæer. Der blev holdt foredrag om Plymouth og Nordsøen. Plymouth er Englands næstestørste flådehavn og Nordsøen er fra 50 til 80 alen dyb.

Mandag Oktober 23, 1899.

I dag er der smukt vejr og rolig sø. Nu er vi i spansk sø, og jeg har været i kulkasserne hele formiddagen og skal igen i aften. Man bliver en hel Morian inden man kommer herfra. I aften måtte 7 på vagt på agterkant da der var styrtet en fyrbøder af varmen. Byskov var henne og passiare med mig i aften.

Torsdag Oktober 26, 1899.

I går har vi også været i kulkasserne og i dag blev vi noget tidlig færdige og jeg har i aften været oppe på dækket og høre musikken. Vi har 8 musikere 6 horn og 2 trommer. De spiller 1 time hver aften efter te.

Fredag Oktober 27, 1899.

I dag blev jeg sendt ned til rengøring på agterkant i blæserne og nu skal jeg derned på vagt med 1st skifte. De har i dag begyndt at dele bøger ud til bakkerne og vi får nok også en hver.

Søndag Oktober 29, 1899.

Endelig i går morges så vi det første af Afrikas kyst hæve sig over morgentågen med høje blå bjergtoppe, og fra middag af i dag har vi kunnet se byer inde på land og skove op på bjergene. Søen er så blank som et spejl og dybblå og himlen ren og klar. Det er en yndig sejltur. Om Fredagen fik vi 6 bøger i vores bakke og dem trak vi lod om. Jeg fik en sangbog for hær og flåde. I aftes fik vi punch men det kan de ikke godt tåle. De faste fyrbøder skændes og lille Frederiksen slog Jørgensen bagover. Det glemmer

han ham vist ikke så snart. Jeg havde i går vagt fra 9 til 12 $\frac{3}{4}$. Da vi havde spist var vi nær ved havnen. Vi blev så pebet til mønstring og nu gik det med piben og løben til vi ved 5 tiden fik kastet anker i Algiers havn. Så blev vi sendt ned til rengøring. Det blev nu mest vort eget tøj vi vaskede. Nu om en halv time bliver jeg afløst og har så fri til i morgen tidlig. Byen tager sig storartet ud set fra havnen. Den hæver sig terrasseformigt op ad bjergene med en stor fæstning over og med palmeskove omkring. Der er mægtige havnemoler til at bryde bølgerne. I eftermiddag skal vi vist i land.

Tirsdag Oktober 31, 1899.

I Søndags var vi i land jeg fulgte med Byskov, 209, 212 og en anden og vi var helt ovenfor byen. Forneden er byen Fransk og har smukke huse og anlæg, elektriske sporvogne og drosker. Men længere oppe var det et Araberkvarter hvor vi ret så dem i deres daglige liv. Der var et slemt svineri, men det var morsomt at se de indfødte gå i deres folderige brogede dragter. Af og til kom en ridende eller drivende med et pakæsel fra landet. Det er store byrde man her læsser på det lille æsel. Vi købte pandekager i alenvis af en mand der stod ved en vejkant og vekslede øjekast med nogle smukke unge piger, der gik bagefter et par sorte nonner med hvide hovedklæder. Formodentlig var de fra en klosteskole. Langs vejen stod store kaktus og appelsintræer groede i hele grupper. Henimod aften gik vi ned i den nederste del af byen og så på butikkerne og til sidst var vi inde i et anlæg hvor vi var genstand for megen opmærksomhed fra de Franske børn, der absolut ville tale med os hvad der dog ikke var så let. 217 Frederiksen brændte det af, som det hedder når man bliver for længe i land og han fik i aftes en banketur nede på forkant. Det har Jørgensen nok været mester for. I går købte jeg af en kadryer 2 tyrkiske tæpper for 1 kr. 25 øre. Vi havde rengøring men bestilte næsten ingen ting. I dag har vi taget kul ind og blev gruelig beskidte. Vi går selv ned i kasserne og tamper dem væk medens araberne bar dem ombord i kurve fra en kulpram. I aften skal vi begynde at fyre og sejle i morgen. Jeg har nu skrevet til København og hjem og når jeg kommer til Kreta skal Søren have et brev.

Torsdag November 2, 1899.

I går fik jeg ikke noget skrevet og der passerede heller ikke noget. Vi kan se Afrikas kyst på styrbords side. Det er store langstrakte bjerge der nærmest ligner vore lyngbakker. Øde er de og i lavningerne er der sandmarker. Ude i vandet står flere store klippeblokke ligesom Skarreklit ved Bovbjerg, øde er det alt sammen. Det har været varmt på fyrpladsen, men oppe på dækket lufter det lidt og der vil jeg op og have mig en pibe tobak i eftermiddagen. Jeg skulle skrive men har ingen lyst.

Søndag November 5, 1899.

I Fredags eftermiddags kom vi til Malta og løb ind af en snæver indsejling ind i havnen. Den ejes nu af Englænderne, der vist har købt den af de gamle Malteser Riddere, der havde befæstet den mod Tyrkerne. Byen ligger rundt om havnen på de høje kalkstensklipper og foruden de svære volde og grave der var i forvejen, har England bygget en fæstning hvorfra de behersker indsejlingen. Der hilses med kanonskud fra begge sider da vi kom ind og så lagde vi os ved siden af nogle vældige kolosser af panserskibe som "Valkyrien" gerne kunne have ligget indeni. Vi sov det meste af natten, Om eftermiddagen var vi i land. Jeg fulgtes først med Byskov og et par andre, men de kom væk fra mig inde i byen mens jeg stod og betænkte mig på om jeg skulle gå ind i et museum fra riddertiden. Men det kostede 6 pence og jeg havde kun 1 shilling, så jeg opgav det. Og så traskede jeg rundt i byen og så på fæstningsværkerne. Alle husene havde dybe kældere så den halve by var vist under jorden og man kunne ikke komme ned til havnen for mure undtagen et par steder. Endelig hen mod aften traf jeg Jørgensen, Olsen og Jensen og de fulgte så med op og viste os rundt i butikkerne hvor vi købte en del frugt. Da vi skulde ombord var der en der faldt i vandet, men blev dog stoppet i at gå til bunds ved at en anden greb ham i kraven. I dag havde vi rengøring til kl. 8. Så pyntede vi os og gik op på dækket til parade og gudstjeneste. Solen brændte snart og der var smukt vejr. Kadryerbådene lå ved siden af om middagen og jeg købte en fotografiramme af alabast. Jeg ville gerne have købt noget mere, men det er ikke let at passe på det. Der var en Dansk mand ombord, der arbejdede hernede han var blevet sat i land som syg og vilde nu tjene til at komme derfra igen. Alt her er så hvidt og det skærer i øjnene. Malteserne er smukke folk og slet ikke så brunede som i Algier. I morgen skal vi vist sejle og jeg skal til at skrive til Søren.

Mandag November 6, 1899.

I morges kl. 6 sejlede vi fra Malta. Vi har hele dagen rensset kedler på forkant og har natten fri. Alt er stille og søen er så blank og rolig, men den hæver sig i store flader ligesom et bryst der ånder og viser at der kan gå store bølger når det er i oprør.

Onsdag November 8, 1899.

I går var vi i kulkasserne hele dagen og i aftes vaskede jeg tøj. I formiddags var vi også i kulkasserne og da vi kom op var vi i havn på Kreta. Vi ligger i en bugt med høje bjerge på begge sider. Rundt om på bjergene ligger ruiner af landsbyer og inde i bugten ligger også en del ruiner og en kaserne. Der ligger 3 Russiske 1 Fransk og et Italiensk krigsskib til at våge over fredens opretholdelse. Prins Georg og en prinsesse var ombord. I eftermiddag har jeg vasket tøj for Møller og i nat kl. 3 skal jeg op og støde rør ud, det er snart

for hårdt. Jeg skulde have skrevet hjem og til M., men Jeg er ked af at skrive i aften.

Lørdag November 11, 1899.

I går var vi i land. Det gav sig til at regne da vi skulde i land og så blev det udsat til kl. halv tre. Vi gik i land i blå tøj. Der var en hel del Kretensere og nogen med heste og vogne og nogle fik de da også kaprede. Men 209 og Byskov og jeg spadserede op til byen Kanea, som ligger en mils vej herfra. Det var en smuk spadseretur om det også var noget trist at se alle de ruiner og øde marker. Langs vejene groede store kaktus og der var store olivenlunde, medens appelsin og figentræer stod i haverne. Vi var ikke langt inde i byen da tiden var for knap men længe nok til at danne os et billede af folkelivet. Vi var inde ved en købmand og købe noget makaroni og han gav os vin med korender til og var meget flink. Ved siden af var en træhandel hvor vi så plove af en meget gammel model det var bare en trækkrog og det undrede mig ikke at markerne ikke kunde blive velbehandlet med dette redskab. Havedyrkning er da vist også deres meste levebrød og så har de en masse får og geder der vogtes af en hyrde med en hund. Æsler bruges meget mest som ride og lastdyr. Vi så Græsk eller Kretensisk Infanteri det var smukke rette karle med en stolt holdning. Alle går i pludderbukser og broderet vest og det ser morsomt ud med den pose som mændene har til at hænge og daske bagpå. I dag er Dronningens kvarter i land og vi har tøjeftersyn. Jeg har været oppe i messen og hjælpe Byskov og skal derop i aften igen. Endnu ingen brev hjemmefra.

Mandag November 13, 1899.

I Går var jeg fri fra kl.9 og var til parade og gudstjeneste. Kl.2 sejlede vi og var snart ude af bugten, men kunde se landet til aften så styrede vi mod Ægypten. Det blæste en del og nogle enkelte var søsyge. Der var en af officererne der holdt foredrag om Suez kanalen, som vi nu skal passere. Den blev åbnet 1869 efter at have været under bygning i jeg husker ikke i hvor mange år. Den havde vist kostet over 100.000 menneskeliv og der blev i førstningen 77.000 kameler til at bære vand til arbejderne. Det var nu ikke let at følge med da jeg stod for langt fra og vinden suste. I dag er der igen smukt vejr. Jeg har været i kulkasserne i dag og vi har skiftet køjer i middags, det er et farligt stykke arbejde med at få det gjort i en fart.

Tirsdag November 14, 1899.

I dag til frokost vaskede vi madrasovertræk og abekattetøj til middag. I eftermiddag bestilte vi ikke andet end gå i kulkasserne og op igen. Jensen var bange for at kullene ikke skulle forslå, men nu så vi land og så skal der ikke lempes flere frem. Port Said kunde vi ikke se andet af end husene førend vi lige var der, da landet omkring er så lavt og der er store sumpe. Vi

sejlede imellem to rækker byer ind i indgangen til kanalen og fortøjede ved siden af en stor Amerikansk orlogsmand med to skorstene så høje som master. Byen ser smuk ud ved aften. I dag fik vi blodbudding og Byskov gav os noget opvarmet til aften.

Onsdag November 15, 1899.

I dag gjorde vi rent i blæsekassen til middag. Dronningens kvarter var i land fra kl. 10 til 2 ½. Jeg var oppe at hjælpe Byskov i middags og kl. 2 ½ kom vi i land. Port Said er en smuk by. Der er mange store smukke huse og over dem rager Visekongens slot med tre grønne kupler med halvmåner på. Jeg fulgte med lange Jensen, 209 og

Byskov og vi var hele byen igennem på kryds og tværs. Yderst ude lå de indfødtes kvarter, og der gik små nøgne børn i flokke og tiggede eller gjorde kunster, som ingen akrobat behøvede at skamme sig over, for at få en pens. Udenfor byen var der nogle sandmarker, og der så vi for første gang kameler der gik og hentede sand fra stranden. Det var et broget folkeliv der rørte sig i disse elendige hytter. Blandt andet var vandbærerne mærkelige, eller rettere deres kar, det var nemlig en sort griseskin de bar vand i og først troede vi at det var et svin de gik med på ryggen, men så, så vi dem tappe vand af grisen. Tak for vand! Der var mange træ genstande at købe fra Betlehem og Jerusalem, men da vi antog at komme der igen, købte jeg blot nogle prospekter fra Suez kanalen. Da vi gik om bord så vi flere muhamedanere forrette deres andagt. På knæ med ansigtet vendt mod Mekka sad de og bøjede ansigtet mod jorden og hviskede en lang række bønner. Der var dog mange Europæer i byen mest Englændere og skønt omegnen så øde ud var der en masse frugt på torvet mest vindruer og dadler. I nat skal jeg på vagt kl.3.

Lørdag November 18, 1899.

I går blev vi fri efter kaffe og havde fri hele dage. Det var 30 årsdagen for kanalens åbning og en del af vore folk var i land og paradere ved afsløringen af en statue for Lesseps ved indsejlingen. Alle skibene var pyntede med flag, og om aftenen var hele byen og de fleste skibe illuminerede.

Franskmændene havde udstyret deres dampbarkasse som en stor hvid svane, der med en unge af en mindre Jolle sejlede langsomt gennem havnen belyst af deres projektør. Det så smukt ud. "Valkyrien" var ikke illumineret, Gud ved af hvad grund, men vore musikere satte sig ude på fordækket og spillede hele natten næsten og Amerikanerne ved siden af takkede os med hurra og bravo. Det var smukt at se og vi sad på dækket det meste af natten. Kl. 12 i nat tændte vi og kl. 6 i morges gik vi ind i kanalen. Jeg havde vagt fra kl. 9 til 12 i dag og har nu fri til kl.6. Vi sejler nu ned ad kanalen der er så bred at to store skibe lige kan gå om ved hinanden. På begge sider er der ørken,

hvor lander ligger i driver ligesom sneen om vinteren hjemme. Vi så flere steder kameler bære sand fra kanten. Araberne løb fra dem da vi kom og fulgte os et langt stykke for at tigge og sprang på hovedet ud i vandet efter en pakke tobak som en smed ud til dem. Et steds kom et par ridende på kameler højt oppe på en sandbanke. De sprang straks af dyrene, som de lod skøtte sig selv og løb med fart for at knække hals, ned efter os men da vi blot lo ad dem og ingen gjorde mine til at ville give dem noget daskede de slukørede opad igen. Nu ligger vi for anker i en sø der er midt i kanalen og herfra kan vi se en by med en smuk grøn lund om, der stikker stærkt af mod det hvide sand rundt om. Vi har tøjeftersyn og jeg har lige fået mig noget tobak og en bog af lejev biblioteket om vor verdens dyr. Nu må jeg til at ordne lidt ved mit tøj til jeg skal på vagt.

Søndag November 19, 1899.

I morges havde jeg vagt fra 3 til 6 så rengøring til kl.9 og så spadserede jeg på dækket til middag. Vi måtte ligge stille mens tre dampere gik forbi. Landet er ørken med sand og atter sand somme steder oversået med store sten der skuffende ligner dyr. I eftermiddags passerede vi Suez uden at holde og er nu et stykke ude i Rødehavet. Der var noget i vejen med roret så vi måtte ligge still og reparere, men det varede ikke længe. I aftes fik hver et ny testamente foræret som de fleste vel gemmer som et minde andre ler ad det. Jeg had foresat mig at læse noget mere i det end det jeg fik ved min konfirmation. Men de gode forsætter er gerne de værste at udføre. Endnu kan vi se land på styrbords side høje nøgne bjerge. Jeg skal på vagt kl.9 i aften og skal sove et par timer først da jeg har haft lidt hovedpine de sidste dage.

Mandag November 20, 1899.

I morges var jeg på vagt fra kl. 6 til 9 og troede så at få lidt frihed, men pyt vi fik rengøring til middag og så lå jeg of hvilede til jeg kl. 3 skulle på vagt. Når vi nu har fået køjerne ned, skal jeg ned og vaske lidt tøj. I dag har vi slagtet 2 køer af dem vi fik i Port Said og vi fik fiskeboller i karry. Dem syntes jeg nu ikke om og der var mange som var fordærvede og måtte smides overbord. Lange Jensen kan rigtig sluge dem. Jeg drikker meget nu og taber appetitten. Varmen er meget trykkende.

Onsdag November 22, 1899.

I går fik vi sødsuppe og kalvesteg. Suppen spiste jeg en del af og tog et krusfuld med på vagt det var altid bedre at drikke end vand. Det var en hård vagt fra 6 til 9 I aftes.

Der var sådan en os i de nedre kulkasser at man blev dårlig så snart man kom derind og det var ikke meget bedre i morges fra 3 til 6. Der er ikke til at få andet end varmt vand at drikke og det læsker ikke , men nu har vi

begyndt at få havresuppe med rødvin i det styrker og det kan vi drikke af så galt vi vil. Dæksfolkene er svært misundelige på os og tigger for at få en kopfuld selv underofficererne vil gerne have en kop med og vi må låse for fadet da der kun bliver lavet det til, som vi kan drikke. Vi er midt i det Røde hav og jeg skal snart til at skrive breve som de kan få hjem til jul. Nu skal jeg op på dækket og trække frisk luft til kl.9 og så ned og svede igen.

Lørdag November 25, 1899.

I dag har vi kastet anker i Adens havn. Det er en stor bugt omgivet af vilde sønderrevne klipper rundt om. Der lå en række pakke huse og kulbunker langs kanten tilligemed nogle basarer, men selve byen ligger længere inde i landet. De sidste dage har søen været noget i oprør og skibet vippede en del men det køler lidt på den stærke varme der ellers har været slem. Jeg har været noget utilpas og ikke spist meget før i dag. Vi fik sødsuppe og blodbudding. I morgen er det Søndag og så skal vi nok i land. Jeg skal have hundevagt i nat og skal til køjs ellers er alt vel,

Onsdag November 29, 1899.

I Søndags eftermiddag var vi i land, men der var ikke meget at se da vi ikke havde tid til at gå op til byen. Prins Valdemar og et par kaptajner blev hentet nede ved havnen af et flot køretøj med arabiske soldater til eskorte. Det var stolte ryttere at se og på de ædle dyr sprængte de af sted med lynets fart. Vi gik og så på basarerne langs havnen, det var mest mærkelige udstoppede fisk og havdyr samt muslingeskaller. Brød var slet ikke til at købe kun biskuits kunne fås et enkelt sted. Derimod købte jeg et stykke godt Svejser ost og fik en limonade. Nede ved stranden gik vi og samlede koralstykker og sneglehuse og så på folkene. Der var en masse tiggere og mange krøblinger der var meget nærgående. Ved havnen var der tre store jernbeholdere til vand som hentes flere mil inde i land fra en kilde på kamelryg. Det havde nemlig ikke regnet her de sidste 7 år og det så heller ikke ud til at ville gøre det snart. Jeg var omme og se kamelstaldene hvor der var en halv snes af disse grimme, men nyttige dyr der lå ned med benene trukket ind under sig og blev fodret med siv. I mandags fik vi kul ind hele dagen og i går eftermiddags havde vi lappedag. I dag har vi været ved at øse vand af lasten og skal til at gøre den ren i morgen. Der har været foredrag om Mohammed og den arabiske halvø det var meget interessant. Vi har fået 6 araber ombord som skal hjælpe til i kulkasserne og det må jo hjælpe os. Vi er nu ude. Vejret er pænt og det er ingen sag endnu, men der er også langt til Ceylon. Nu kan vi da få lov at sove lidt om natten nogle dage mens de fyrer på agterkant. Jeg er nu meget godt tilpas og har fået appetit igen men der er heller ikke så varmt her som på Rødehavet.

Lørdag December 2, 1899.

I de sidste dage har vi haft det udmærket vi har haft Olesen med på forkant og han er ikke så striks som Jørgensen. I aften læste præsten nogle breve op fra en løjtnant til sine forældre fra 1849 og de var smukt skrevet og læst. Vi er et godt stykke ude i det arabiske hav og vejret er smukt men søen ruller dog i store bølger. Det er vist slemt her når der er storm. Jeg er helt rask nu. Vi har 60 fedthalefår med fra Aden. Det er små får med strid kort uld. Hovedet er sort og så har de en stor fedtklump til hale deraf navnet. Vi fik også en lille hund med fra Aden, som en af matroserne købte og fik lov til at beholde. Den hedder Aden og er meget smuk og kvik men bliver drillet så den bliver vel arrig. Der er så mange store børn med.

Mandag December 4, 1899.

I går havde jeg vagt fra kl. 9 til kl. 1 og slap for paraden. Havde så fri til kl. 6 og læste det meste af tiden i "Hjemme Kinesere." Hen på eftermiddagen blev der pebet foredrag og så lystre alle piben uden at skal. Det var Kandidat Svedstrup der holdt foredrag om Cylon og det var både lærerigt og morsomt. Efter dette er Cylon ca. 1000 kvadrat mil stor med 3 million indbyggere hvoraf en del er Singhalesere nogle fra Kormandel kysten og en lille rest af urbefolkningen der lever som vildmænd i de store skove og kun om natten lister sig ind i byen og lægger deres handels produkter: skind og vild honning og så tegner de i sandet de ting de ønsker at købe og de skal lægges ud til dem den følgende nat. Landet skal have de største Buddha templer og betegnes som Buddhas fødested. Denne religion er en af de mest udbredte med ca. 500 millioner tilhængere i Kina, Japan og Indien. En af deres regler er at bestille så lidt som muligt og spekulere på det tilkommende livs herlighed og glæde og Cylonerne er da også bekendte for deres dovenskab. Foredragsholderen takkedes med klap da han var færdig. I dag har jeg haft vagt fra kl.3 til kl.6 og skal straks ned til rengøring. Vejret er godt til morges og nu begynder musikken at holde øvelse på dækket så det er en hel fornøjelse og jeg vil slutte for den gang.

Torsdag December 21, 1899.

Nu nærmer vi os Cylon og kommer der måske i aften eller i morgen tidlig, men endnu kan vi ingen land se. I dag kom jeg fra vagt kl.9 og har da haft noget fri. Det blæser ikke så lidt og vi har søen forud så den vippede meget og vi fik af og til en sø ind over os. Jeg tåler dog helt godt bevægelsen og det er rart når der er liget friskt luft. I aftes var Bødkeren ved at danse med araberne, der skulle lære ham deres nationaldans og vi morede os udmærket over deres krumspring. Chefen gav dem en bajer som jeg dog ikke tror de syntes så godt om som Bødkeren, men nogle cigarer som overlægen gav dem, var de sært glade for. De er meget flinke og vil godt lære vort sprog men til arbejdet er der ikke meget ved dem. Efter køjetid holdt præsten

foredrag om cykloner som skal være meget hyppige i disse farvande og bagefter læste han et digt op om en sømand som blev skyllet overbord i en storm. Det var kønt og der var en vis alvorlig stemning da præsten var færdig og havde knyttet et par ord til. Vi har det i grunden godt da vi bliver flinkt behandlede og så kommer vi nok over det øvrige. Vi har i går og i dag set hele flokke af flyvefisk der ligner svaler idet de glider hen over vandfladen.

I går skiftede vi køjer igen men nu har vi fået lov til at ligge på kistebænkene om natten og det vil jeg gerne benytte mig af. Jeg sover meget bedre der end i køjen der er alt for varmt.

Mandag December 11, 1899.

I Fredags aftes kom vi til Colombo, men vi kunne ikke selv gå ind og da det var mørkt havde de ikke opdaget os fra land og vi måtte vente længe på lods. Først brændte de manganese lys og da det ikke hjalp skød vi et skud. Så kom endelig lodsens og vi kom ind i havnen. Lørdag morgen kunne vi først se hvor vi lå. Det er smukt med de store Grønne palmeskove og den store by med de røde og hvide huse. Vi var til Rengøring hele dagen og i går kom vi i land. Jeg fulgte med Byskov og 209 og vi var langt omkring og var snart inde i alle butikkerne og der var kønne ting at købe men det er snart ikke til at handle i land de forlanger det dobbelte af hvad vi giver Kadryerne. Folkene så fattige ud men de bestilte vist heller ikke noget. Brød var det næsten ikke til at få undtagen nogle oliede kager som smagte væmmelig, men frugt var billig og godt, Der var mange store træer som bar blomster og vegetationen var i det hele taget så rig og smuk at man vanskelig vil finde noget der overtræffer den. I dag har Jørgensen været i land tilligemed Kaptajn Evert og flere og købe julegaver så det kan være det samme at jeg ikke fik noget købt da jeg nu får en genstand til jul. Jeg købte blot en kasse cigarer til 6 pens og et par mørke briller til 1 shilling og så frugt for resten. Da vi gik tilbage var vi nede i ”The Cylon Kiosk” og drak te. Den var god og vi fik sandkage til. Der så jeg en indfødt officer eller adelsmand hvad han nu end var, men flot var han i den rigt broderede uniform. I dag har vi været i kedlerne på agterkant og de ser slemme ud. Vi får nok at gøre der hele dagen. Jeg fik brev fra M. i går og det kunne betyde hvad som helst, men nogen sikkerhed er der ikke. Nu skal jeg op og ryge og læse til vi skal ned igen.

Onsdag December 13, 1899.

I går fik vi kul ind og blev først færdige henad aften og så kom vi på vagt til kl. 12. I morges kl. 6 måtte vi i kedlerne og i eftermiddags havde vi vagt og vaskede af i koppen på agterkant mens de andre havde tøjeftersyn. Vi var lidt misfornøjede med denne ordning, men så fik vi noget tidlig fri i aften.

Det er et slaveliv og jeg ønsker mig bare hjemme igen. Jeg har ikke fået skrevet hjem, det får være til jul.

Lørdag December 16,1899.

Nu har vi været 2 dage i Søen og jeg har ikke haft tid til at skrive. Vi fyrer på forkant og den er meget bedre end agter. I Colombo fik vi en masse proviant ombord og blandt andet to okser, hvoraf den ene blev slagtet i går. De har en stor pukkel over forbenene og foran den lægges et åg over halsen og det trækker de vognen med. Vi har i dag haft regnvejr hele dagen og vandet styrter ned på fyrpladsen så vi må hænge noget pjalter over vandtryksglassene for at de ikke skal springe. I forgårs kunne vi se Cylons nordside og den så overordentlig frugtbar ud. Det er helt køligt nu og det letter en hel del. I går opdagede de at der stod vand i den bagbords kulkasse men om det skyldes en lækage ved man ikke endnu det var ikke godt. I eftermiddags har jeg vasket kistebænk og skaffegrejer og har haft svært travlt, men i morgen er det Søndag og så får jeg fri i paradetiden. Jeg er altid træt og sover som en sten når jeg har fri, men kan endda spise en del. I dag fik vi min livret sødsuppe og blodbudding og jeg forsynede mig ordentlig.

Jensen kom i går i sygelokalet. Han har en dårlig fod. Vi har fået 235 Lundgren i stedet. Nu vil jeg hvile til vi skal til køjen.

Mandag December 18, 1899.

I går var jeg til parade og bagefter oppe at hjælpe Peder og han gav mig en bajer og det er jo nyt at få øl, så den var meget godt misundt af mange. For resten gik dagen som enhver anden, undtagen det at vi tændte på agterkant og jeg fik lov at sove hele natten. I dag har jeg været i kulkasserne og til rengøring hele dagen. I dag har vi passeret Nikobarerne hvor vi i sin tid havde handlepladsen Trankebar. Vi gik forbi og ser vel ikke land igen før i morgen eftermiddag.

Tirsdag December 19,1899.

I dag har jeg haft den værste tur jeg endnu har prøvet. Vi var nede og skulle støde rør ud på forkant, men de halve af dørkladerne lå og flød i vandet i lasten og vi har kun fået det halve af dem lagt ned og stødt rør ud på de to kedler. I morgen skal 242 og jeg lægge de sidste på plads og støde rør ud på den 3die kedel. Vi blev helt dårlige af varmen og løb op hvert øjeblik for straks efter at blive drevet ned igen. Nu jeg er vasket er det jo ovre, men jeg gruer for i morgen. I dag har vi passeret to dampere og i morges kunne vi se de dunkle omrids af fine bjergtoppe i Horisonten. Nu skal jeg op og have frisk luft på dækket.

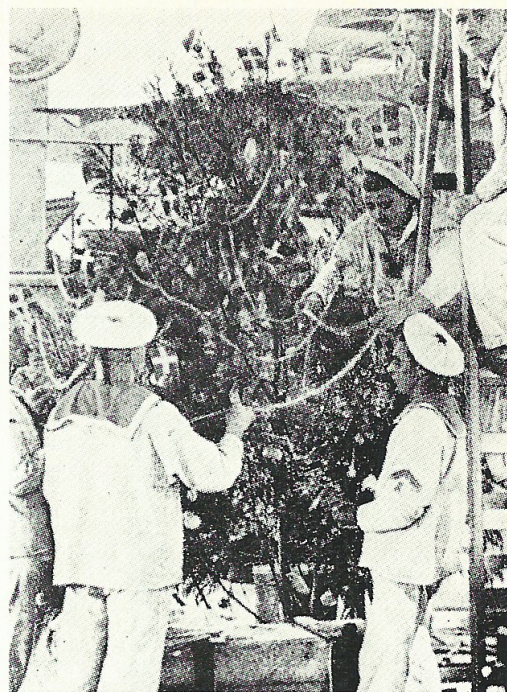
Onsdag December 20,1899.

I går blev vi endelig færdige med at stikke rør ud og i dag gør vi vel kedlerne færdige. Vi passerede i går middags en lille ø. en koralø var det vel. Den

var så vidt vi kunne se rund og høj i Midten og bevokset lige til toppen med de nydeligste lysegrønne palmer den lignede en vældig buket. Siden har vi set flere og nu har vi Indiens kyst om bagbord hele tiden. Den ser meget frugtbar ud at dømme efter de store palmeskove langs kysten medens vi i baggrunden ser bjerg toppene hæve sig op over det øvrige landskab. Hele tiden dukker der nye scener op efterhånden som vi når frem. Det bliver nok en smuk jul her, men til hverdag er det også drøjt nok. Jeg må snart til at skrive julebreve, men i aften vil jeg vaske tøj.

1900. Kinesisk Lods til *Prins Valdemar*: »You come take piece of country?«

1899. Jul paa Singapore Rhed.

Søndag December 24, 1899.

I Torsdags kom vi til Singapore, der er en stor handelsplads. Vi lagde til ved bolværket og fik kul og sejlede derefter længere ind i havnen hvor vi så skal holde juleaften. Vi var i land i går, men det fik jeg ikke så megen fornøjelse af, som jeg havde ventet. Jeg tilligemed 209 og Byskov gik først ud af den ene side af byen og så på det smukke landskab, men da vi vovede os ind i et anlæg af palmer og bambus for ret at beundre de smukke træer i deres forskellige forme kom der en neger og betydede os at vi skulde forsørge os ud. Så gik vi ind i byen, og traf der vore arabere, der her skulle forlade os og have hyre med et andet skib tilbage. De lo nok så glade ad os, og viste os at de nu snart skulle hjem og vi ønskede dem lykke på rejsen og talte om når vi

skulle vende næsen hjemad. Vi var derpå inde i et slags tempel, hvor der sad en tre fire præster var det vel, på trapper og gjorde tegn til os om at komme og se deres afgud. Men da vi ikke vilde tage vore sko af, som de fordrede fik vi kun lov til at se gudens Triumfvogn, der stod i et skur, belæsset med en masse træfigurer, og så et afgudsbillede i et skur ved siden af. Det var hæsligt men de syntes nu nok det var kønt. Da vi kom længere ind i byen kom vi til et engelsk hotel hvor vi tog ind og fik os en limonade. Der traf vi en Nordmand der gav Dansk øl og som gerne vilde have os med hen og spise men vi havde jo ikke sådan penge at vifte med og takkede af. Udenfor holdt der kulier med små tohjulede vogne, som kaldes rickshaws og de var ved at rive os fra hinanden for at få os til at tage med dem. ”Plenty good Maguritha” råbte de, og de andre foreslog nu at vi skulle tage med hen og se på pigerne. Jeg satte mig bestemt derimod da jeg ville hen og købe mig en kamfertræ kasse, inden vi skulle om bord, og først da de lovede at vi skulle køre efter havnen tog jeg med. Men det bæst af en rickshaw mand fulgte deres kusk og ham havde de hemmeligt givet ordre til at tage ud til demimonde kvarteret. Da jeg opdagede listen var det for sent, for jo mere jeg råbte han skulle standse jo stærkere løb han og vi kom langt ud i den anden side af byen så gik jeg fra dem og fulgte med nogle andre efter havnen til og kort efter kom de kørende igen og så kom jeg op at køre derned, men humøret var dårligt og jeg fik ingen kasse købt. I dag har vi haft fri fra kl.9 og skal på vagt kl.7 i aften. Det er en grim vagt sådan en aften, men nogen skal jo have den. Der var tre der brændte den af i aftes og de kom først i morges. De måtte frem for fronten i dag og blev skældt lidt ud og fik nægtelse af landlov to gange det var billig sluppen for de bæster. Jeg skal til at skrive i dag, det er sært jeg ingen breve får fra Jørgen.

Anden juledagsaften. December 26, 1899.

Vi havde en rigtig smuk og morsom juleaften i Søndags. Kl. 4 fik messefolkene og messe formanden travlt med at rette an og dele gåsen der var en til hver tre mand og så kom der søde kartofler og appelsiner og vin og kransekage og ved hver tallerken stod et lille silkeflag med hilsen fra hjemmet på, og så forsynede vi os. Chefen og næstkommanderende gik tilligemed de civile herrer og præsten rundt og ønskede velbekomme. Efter at vi havde forsynet os til sveden haglede ned over ansigterne, skønt vi var i det tynde hvide paradetøj gik vi op på dækket. Henne agter ved var der rejst et smukt juletræ og hele agterdækket var pyntet med flag og palmegrene. Præsten læste evangeliet og holdt en kort prædiken og salmesangen lød smukt i den stille aften. Efter gudstjenesten takkede Chefen os med et par ord og indbød os til at komme og få en gave. Ved bagbords faldereb stod næstkommanderende med et lykkehjul, hvor vi trak et nummer der var

gevinst på dem alle og så gik vi hen til et bord hvor en af kaptajnerne gav os den tilsvarende gave der bestod af stokke, ringe, æsker og brocher købt i Cylon. Jeg fik en broche med månesten i. Så gik vi hen til chefen der rakte os hånden og ønskede os glædelig jul og gav os et skilderi af ”Valkyrien” malet af prinsesse Marie, tillige med hendes billede. Ved næste bord stod adjudanten og uddelte piber og tobak til alle. Derpå gik chefen og officererne tilligemed nogle civile herrer på land og spiste med løfte om snart at komme igen med musikken og punch. Nu brød lystigheden løs. Nogle bemægtigede sig instrumenterne som musikkerne havde efterladt og andre fik fat i blikdunke og så gik de i optog rundt på dækket og truttede og trommede. Matroser har gene lidt sans for komediespil og der var da også straks nogle der blev udklædte og gik omkring som julemænd politibetjente og tiggere. Jeg kom kort efter på vagt en time og det var jeg for resten godt tilfreds med, da jeg sad i maskinen og kunne skrive og det var rart nok at få tid til at samle tankerne lidt. Da jeg igen kom op på dækket hørte jeg et voldsomt spektakel henne på agterdækket og skyndte mig naturligvis snart derhen. Der gik det lystigt til. På en forhøjning stod en mand nøgen til bæltstedet og sminket og med krans om håret. Det var Bakus som tillige var ordstyrer, og der blev holdt en masse taler og råbt hurra og leet når en eller anden saftig vittighed kom frem. Først kl. 10 fik chefen ørenlyd og råbte, nu vil jeg sige jer en ting folk. Nu skal i holde mund og gå til køjs og så må i have godnat alle sammen. Men det varede langt inden vi kom til at sove. Mange havde fået sig et leje i en eller anden krog på dækket mens andre vrøvlede mellem hinanden og lavede styr. 239 en ung frivillig fyrbøder en rigtig akrobat, men fordrukken havde taget sig en tår af den fede Abels flaske og denne, der når han er noget anløben er noget ondskabsfuld og kjævløs lå og kaldte ham ud for tyv og den anden græd og bandede og sloges med vagten, der ville sætte ham på dækket, så det var helt uhyggeligt at høre på. Jeg kom først til at sove kl. 1 og dagen efter første juledag fik vi nok at gøre, da vi skulle lette og sejle. Jeg kom på vagt kl. 9. Det er nogle drøje vagter vi har kullene brænder på, så vi må rense 3 fyr i vagten og så endda nøjes med 90 pund tryk. Kineserne på vort skifte kan godt bestille noget den ene fyrer og den anden hjælper med kullene. Nu skal de vist til at gå i kulkasserne. Jeg tænker ikke vi skal fyre på forkant længere end til i morgen da vi bruger dobbelt så mange kul som ellers. I dag har jeg rullet tøj som jeg vaskede i nat fra 9 til 12 og så har vi haft foredrag om Siam og Bangkok som jeg dog ikke kunne høre ret meget af. Vi er nu i rum sø, men den er så rolig at vi slet ikke mærker vi sejler.

December 29, 1899.

I dag kom vi til Siam kl.10. Vi ligger et langt stykke udenfor kysten så vi kun kan skimte landet, der er nemlig nogle sandbarrer udenfor den flod, der kommer fra Bangkok og der er kun et smalt sejløb for lavtgående skibe. På bankerne står der nogle garder op af vandet i store firkanter det er nok en slags fiskegårde. Der ligger et par andre orlogsskibe, som kom herud for at hilse på os og et par andre orlogsmænd. I går fyrede vi på forkant til kl. 12, så havde jeg vagt hele dagen og natten med og fik alt mit tøj ordnet. Vi så i går middags flere søslanger eller snoge, der i det stille klare vand lå sammenrullede i overfladen, eller skød af sted som et lyn. De lignende meget en hugorm og siges at være giftige. Vi så også på lang afstand et par store hvallignende fisk der boltrede sig lystig. Der var lidt store røde bælder i vandet, hvad det kom af ved jeg ikke.

I dag har vi haft rengøring til middag og skal vel have i eftermiddag igen. Solen skinner på den blanke havflade og de hvide orlogsskibe, så det skærer i øjnene, men under solsejlet er der dog nogenlunde køligt. I forgårds aftes læste præsten et eventyr for os, og det var udmærket.

December 30,1899.

I dag har vi gjort kedlerne færdige på forkant min drillede lidt og jeg var gal i hovedet til aften, men færdig blev de. De Tyske krigsskibe sejlede i morges og nu ligger der kun to Siamesiske. Der var en del siamesiske mariner ombord i aftes, det er små nette folk, mørkebrune med sort stridt hår og lidt flade i ansigterne ligesom mongolerne. Vore folk havde megen morskab med at skydes med dem i en stang særlig når vi kunne få kineserne satte til de satte stangen for maven og så stinnede de dem rigtig, da det der var en nationalsag at sejre.

Vi har endnu ingen post fået. Nu skal de til at holde fest på fordækket igen, det er en assistent der fylder år. 209 kommer nok med, han har været i messen i dag og vaske op.

Nytårsdag 1900.

I går havde jeg fri fra kl. 1 til kl. 12 i aften men det var en sløj helligdag ligesom den første dag i året også har været. Vi fik ingen breve og da jeg ikke havde noget at læse i, sov jeg en del af eftermiddagen. Efter at jeg havde gjort baktørn til sædvanlig tid – Vi fik oksesteg grønærter og te. Kom jeg op og hjalp Peder i messen. Der fik de koldt bord og kakao og så havde Peder bagt en sodakage og den var skam god. Her skønner man rigtig på at få en bid lækkert til afveksling. Derpå flyttede vi borde og bænke ud på fordækket hvor så underofficererne holdt fest medens det menige mandskab var lukket ude. Det var nu ikke smukt og vakte også harme blandt mandskabet, der slet ikke morede sig kun et par stykker var klædte ud og gik omkring og lavede løjer. Chefen var også i land det siges at det er

dronningens fødselsdag i dag og vi gav salut i middag som de naturligvis ikke kan høre i land men det gjorde vel ikke noget. Jeg keder mig og det gør de fleste, som ikke sover eller spiller kort. Bare posten dog snart ville komme, jeg har slet ingen lyst til a skrive brev og jeg ville hellere læse et.

Mandage vaskedes Tøj paa Dækket, her i Bagbords Side – og

Skurebørste var et af Hjælpe midlerne!

Jollerne med flagrende Vasketøj. (Forneden Bakkens Bølgebryder)

Torsdag Januar 4, 1900.

Præsten kom godt nok med en hel pose breve men ingen til mig. I Tirsdags vaskede vi på fyrpladsen og i Onsdags gjorde vi lasten ren på forkant og da var 4de skifte i land. De skulle være hjemme igen kl.10, men kom først om morgenen så vi måtte tage deres morgenvagt, førend vi fik ordre til at klæde om i hvidt paradetøj og fylde vore mad poser og feltflasker til turen. De havde løbet på grund på barren og kom først løs henad morgenstunden. Om morgenen henad 7 gik vi så ombord i den lille damper, og sejlede langsomt ind mod land da der var stærk tåget, men før vi afgik havde hver fået en skefuld quinin for at modstå smitte. Da vi kom ind til flodens munding lettede tågen og der blev strålende solskin. Vi gik ret og frydede os på dækket over at se på de tætte palmekroner langs floden. En sådan frugtbarhed ser man kun i Indien. Store kokos palmer knejsede højt op over de mindre, men tættere sivpalmer der er smukke og slyngplanter med smukke blomster gennemvævede det hele og dannede portaler over de mange små bække der løb ud i floden. Langs hele floden stod huse på pæle i vandet og siameserne sejlede omkring i deres små både der tillige tjente til

hus. Af og til passerede vi et lille tempel eller gravsted der var smukt holdt ved lige. De små siamesere der sejlede med os var meget omgængelige og viste os hvorledes de lavede mad og røg tobak. En af dem havde et tykke bambusrør med et lille hul på siden hvori der kom en lille smule tobak så kom der vand i røret og en tændstik til tobakken og så slubrede han røgen i sig. Det var en primitiv vandpibe. Deres føde bestod af ris som de skoldede i varmt vand og skyllede gentagne gange med vand fra floden hvilket de også havde i store lerkar til drikkevand. Jeg tror at man hjemme ville betænke sig på at skylle tøj i det. Så fangede de nogle småfisk og spiste til. Det var en tarvelig kost og lønnen var heller ikke stor en 3-4 tikaler om måneden, men de behøver heller ikke mange penge. Vort brød vilde de gerne have men øllet kunde de ikke tåle og rødvinen var dem også for stærk. Turen varede vel 3 timer og det var lige ved at blive lidt ensformigt med alt det skov der kun et par steder afbrødes af rismarker hvor vi så nogle store okser med mægtige horn. Men endelig kom vi da til Bangkok. Ved landgangsbroen blev vi hjertelig modtaget af nogle danske officerer i siamesisk tjeneste der førte os op til et hotel tæt ved havnen. Oriental hotel hed det og det var lejet af de danske til vores rådighed. Vi blev straks satte til bords og der var ikke sparet på hverken mad eller drikke. Hjemmelige postejer og henkogte sager og gode Carlsberg øl samt rugbrød. Dansk rugbrød i Siam. det var nyt for os det var små brød der var bagt for os og det smagte rigtig. Der blev holdt en del taler og stemningen var allerede ved at blive løftet, da vi brød op fra bordet og gik udenfor. Her blev vi betroet til en dansk mand Direktør Thomsen fra Lemvig der skulle føre os omkring i byen, Vi blev først fotograferede og så spadserede vi ned til den elektriske sporvognsstation, hvor der holdt sporvogne vi steg ind i og så kørte vi et langt stykke ind i byen. Thomsen bad os synge og vi leverede efter bedste evne danske sange hvilket glædede ham ligeså meget, som det forbavsede de kinesere og Siamesere der færdedes i de åbne bambushuse tækkede med palmeblade. Da sporvogns linien holdt op steg vi ind i en lang række små droscher der så rullede videre med os ud til det kongelige slot. Det var som et helt eventyr at se de mærkelige bygninger med de høje porcelænstårne og dragegavle. Udenfor en stor port holdt de og vi fulgte vor fører ind gennem porten der bevogtedes af to stensøjler halvt menneske og halv løve og stod nu i en tempelhave med det mægtige gamle tempel foran os. Rundt om var der tårne af porcelænsfigurer i brogede mønstre muligvis gravsteder for hedengangne høje personer og desuden var der stenfigurer af dyr og uhyrer i broget mangfoldighed. Templet havde først en forgård hvor den ene Buddha statue i legemsstørrelse sad ved siden af den anden i en lang række alle med forgyldte hoveder nogle med lidt klæder på indenfor var det egentlige

tempel. I en mægtig hal med marmorgulv og bemalede vægge lå Buddha magelig henstrakt på højre side med hånden under kinden. Den målte 80 feet i længden og i hovedet kunde der gerne have været en lille lejlighed for et enkelt menneske. Hele statuen havde været forgyldt, men en stor del var i tidens løb blevet pillet af, af besøgende. Fodsålerne der vendte ud var fint indlagt med billeder af perlemor. Derfra gik vi ind i en anden hal hvor guden i en mindre udgave sad på en prægtig trone omgivet af alle de gaver der i tidens løb var skænket den lige fra et par elefanter af guld ned til tekopper. De to høje stendøre der førte derind var ligeledes indlagt i fine mønstre af Perlemor. Det hele gjorde et storslået indtryk og imponerede ved den kunstfærdighed der trods slet vedligeholdelse vidnede om en utrolig flid og tålmodighed, Mætte af denne herlighed steg vi igen til vogns og kørte ud til de kongelige stalde. Langs med vejen gennem slottet stod smukke træer klippede i form af skærme.

De sad 3 og 3, en stor mellem to små, alle med lukkede øjne og den ene hånd udstrakt som om de bad om en gave. Vi besøgte fire stalde hvor vi så de såkaldte hvide elefanter. Hvide er nu meget sagt de var snarere jordgrå og slet ikke kønne. Et par af dem havde mægtige stødtænder. Da vi havde set dem, kørte vi ned til hotellet, men ad en anden vej. Vi spiste nu igen atter koldt bord og kunne få alt det øl og limonade vi ville drikke. I en forretning lige overfor ville vi forsyne os med skrivematerialer og sligt, men det var ikke til af få lov at betale. De delte ud i store bunker, som vi så kunde dele, som vi var venner til. Kl. 5 tog vi afsked med de elskværdige folk og gik ombord og da var allerede nogle usikre på benene, men alligevel gav de os to kasser bajer med ombord. Vi sang og råbte hurra for alle de skibe vi passerede og underofficererne holdt taler og drak med os indtil vi var kommet et stykke ned ad floden. Så faldt de til ro. I alle mulige stillinger smed de sig på dækket og snart snorkede de lystig over det hele. Jeg tog mig en pibe og sad og så på floden hvor fiskere lå og fangede fisk ved lys, og et bål langt inde i skoven antydede at der var folk længere inde. Der var et farlig tummel da vi kl. 10 kom ud til skibet. Mad poserne hvor vi havde gemt vore sager blev forbyttede og de søvndrukne folk tumlede imellem hinanden, men endelig kom vi da ombord og til køjs og kl.12 fik jeg vagt igen. I dag har vi øst vand på lasten hele dagen og haft det hårdt nok. På dækket maler de og nu bliver skibet fint. Vi har kinesere til at male toppen da vore egne ikke må komme ovenfor solsejlet for ikke at få solstik. I middag fik jeg kistebænkene ordnet således at 7 flytter sit tøj over i den store og 9 og jeg hver får et rum under skabene. 7 var så slem til at lave uorden i det så han var ikke til at være til fælles med.

Kullempere. En Mand fires ned i Kul-
kasserne

Vigo. Landlov. Travailler bugseret af Vedetbaaden

Vedetbaaden (Dampbarkasse I Klasse). Længde 15 m

Mandag Januar 8,1900.

I går var det Søndag og jeg havde hele dagen fri fra frokost af. Jeg fik om eftermiddagen skrevet til Jørgen og M. og fik et par ord sendt til Møllers i Sjelle med Christiansen, der skrev til sin Søster. Ved aftenstid kom en damper fra land med kulbåd og en vandbåd og hele dagen i dag har vi tampet kul og nu kl.8 er vi endnu ikke færdige, men nu fik vi der skal have hundevagt i nat fri mens de andre vedbliver at arbejde. Nu har jeg også været oppe siden kl. 3 i morges. Vi bestilte ikke meget i formiddagen da siameserne ikke kunne bære nogle kul op der kunne forslå noget. I eftermiddag har det gået bedre. Forbanjerne vasker de og der skal vi måske ligge i nat ellers ved jeg ikke hvor vi skal være. Vore både har sejlet omkring hele dagen og nu har de taget skiver og bøsser frem så måske der skal være skydeøvelse i morgen den er hvas. For resten er jeg i et ligeglad humør og skal nu ned og se om jeg kan finde en ren plet at hvile på for det er vist ikke nemt.

Tirsdag Januar 9,1900.

Jeg sov i aftes på Forbanjerne på et bord til kl. 12 så skulle jeg have vagt i maskinen til 1 ½ og sov så til halv fem. Rengøring på fyrpladsen til middag. Eftermiddagen er gået ved at vaske undertøj og for resten har vi dasket en del af tiden. I aften er der kommet to store baljer fisk lignende torsk ombord tilligemed et ca. ½ alen langt firben en såkaldt troleguan som en af vore officerer skød i skoven just som den lurede på en fugl. Den var mørkebrun

med gule tegninger og havde en kløftet tunge. Slagteren er ved at flå den men det er vist ikke nemt. Kl. 7 skal jeg på vagt igen.

Torsdag Januar 11, 1900.

I går formiddag havde de rigtig travlt på dækket med at pynte op med flag og palmer på agterdækket hvor der blev dækket bord med sølvtøj og gode retter. Om middagen kom Prinsen tilligemed den Siamesiske do og en hel del andre store herrer og de Danske officerer ombord. De kom i to store skibe og et par små alle flagsmykkede. Kongedamperen lignede meget Dannebrog alle mand var i paradetøj om eftermiddagen, men det var også det meste vi fik af festen. De udtagne der var opvartere ja de fik sodavand på dækket det var jo nyt. Olsen og 9 og jeg havde vagt på forkant. Olsen vaskede tøj og jeg fyrede og det gik helt storartet. Da vi kom op dansede de agter og nogle af opvarterne var klædt ud og spillede piger. Jeg fik brev fra mor og fra Jørgen og der var et smukt kort i hvert. Da jeg havde fået dem læst og drukket te begyndte søvagtten og så måtte jeg igen på vagt med 1st skifte og fik slet ikke illuminationen at se om aftenen. Kl. 7 ½ lettede vi og nu har jeg haft vagt fra 3 til 6, Dog så klart skib og rengøring og kl. 11 skal vi vist til at skifte køjer så friheden er såmænd lille i disse dage.

Fredag Januar 12, 1900.

Vi havde travlt i går med at skifte køjer og ordne vort tøj da vi kom fra vagt. Jensen fik et par bøger lånt så nu har jeg da lidt at læse i. I går var havet helt stille skønt vi var langt fra land. I dag vugger det lidt men ikke noget der generer og luften er mere frisk her så der er ikke så varmt på fyrpladsen. De nye kul som vi fik af Østasiatisk Kompagni er meget gode de støver noget da blæseren går stærkt. Nu i dag har jeg læst i min fritid og skal sove fra 7 til 12. I morgen kommer vi nok til Saigon. I aften kan vi se nogle bjerge over vandet om bagbord men om det er ensomme klipper eller bjergtoppe fra land skal jeg ikke kunne afgøre.

Søndag Januar 14, 1900.

I går var det prinsesse Maries fødselsdag og vi havde sendt telegram fra Bangkok. Vi fik alle Sherry om aftenen efter te, men ellers var der ingen festlighed. Om aftenen blev farten sat ned til halv for at vi ikke skulle komme for tidlig og vagten har derfor været let. Vi kom i morges til munden af den flod vi skal sejle på op til Saigon. Den er temmelig bred hernede og vi ligger i den ene side af bugten. Der er nogle ca. 800 fod høje bakker omkring, bevokset med skov og mellem dem ligger en landsby smukt. Det øvrige land er sump afsat af floden som fører helt gult vand. Jeg har læst i min fritid i dag og ordnet lidt pilleri. Henimod aften kom et Fransk krigsskib og lagde sig ved siden af os og vore officerer gik straks over i den og hilste. Den bragte post med men intet til mig som jeg heller

ikke havde ventet. Den skal føre os op til Saigon i morgen. Vort drikkevand er helt bitter og sur hverken til at lave mad af eller til at drikke. Enten er tanken utæt eller det er destilleret dårligt. Dette skriver jeg kl.1 nat efter vagt og nu kan jeg næsten ikke se mere og vil til køjs .

Mandag Januar 15, 1900.

I dag sejlede vi op ad floden. Vi havde det godt på morgenvagten fra 6 til 9 og da vi kom op var der gjort rent. Så havde jeg fri til 3 og læste det meste af tiden. Kl. 11 lettede vi og fulgte efter Franskmanden op ad floden. Den var på begge sider bevokset med smukke palmeskove og løvtræer af og til afbrudt af frugtbare rismarker og sejladsen op ad floden kunne godt måle sig med den til Bangkok. Kl. 3 kom jeg på vagt, men da vi kun gik langsomt kunne jeg af og til få tid til at løbe op og kikke ud af køjnene. Der lå nogle svære tredækkere af den gamle model oppe ved byen og nogle vældige paktribåde, så floden må være meget dyb. KL. 5 begyndte ankervagten med andet skifte så vi kom op og fik te i god tid. KL. 3 i nat skal jeg have vagt og så skal vi stille kulrør op og have kul ind i morgen. Der er smukt her og frugten var billig på dækket. Vi fik hver 2 appelsiner i morges og en i middags tilligemed to bananer. For øjeblikket spiser jeg kokosnødder som jeg her købt og de er gode her. Hele besætningen har været i paradetøjet i dag og der blev saluteret to gange det bliver nok sjovt at komme i land her.

Tirsdag Januar 16, 1900.

I dag havde vi vagt fra 3 til 6 så hobede vi aske op og fik de 6 høje fyr rensat og askebakkerne gjort rene. Der var kadryer ombord i middag og i aften og vi har rigtig frådset med bananer, mandariner og kokosnødder. Chefen er i land, og vi så i morges tropperne passere i revy for ham tæt ved havnen. Dronningens kvarter er i land i eftermiddag og Jørgensen og Larsen var med så vi har passet os selv hele eftermiddagen og det gik helt godt. I aften har 7,9 og jeg købt 26 æg for en tikal som vi fik i kulpenge fra Singapore. Der er nydeligt her men det skal være meget usundt og vagtkommanderende advarede os i aftes mod at drikke vand her efter at han først havde oplæst et takketelegram fra prinsesse Marie. I morgen skal vi nok i land.

Onsdag Januar 17, 1900.

I dag har vi taget kul ind det var briketter de var lette at have med at gøre kineserne langede til hverandre og vi tappede. Det varede dog til aften men så var kassen også stuvet godt. I aftes var der fest inde i land og vi kunne på skibet se fakkeltog bevæge sig gennem byen og ned til havnen hvor det endte med stort fyrværkeri. Rakterne for spruttende og lysende ud over floden og helt ud over "Valkyrien", så vi måtte rigge en sprøjte til om de skulle være så næsvise at tænde, hvad de dog ikke gjorde. Der var sort af mennesker inde på bredden og i det vekslende lys så det storartet ud. Det

var nok et teater som blev indviet samtidig med at der var dragefest udenfor byen. Den gik vi glip af for kulfyringens skyld og fyrbøderne af kongens kvarter skal vel i land i morgen. I aften fik jeg brev fra Stine og Søren de havde det alle godt og sendte hver et julekort. Vi havde vagt fra 7 til 12 men delte vagten så jeg først kom på vagt kl. 9 1/2 sammen med Frederiksen på agterkant hvor jeg sidder og skriver. I aften er en del af officer og under officerer i det nyåbnede teater og Jørgensen og Kirkegård er da også kommet med. Vi spiser spejlæg nu som vi laver på en tallerken på fyrpladsen og det sætter appetit at få lidt afveksling på kosten. Jeg skal se om jeg kan få skrevet hjem i morgen aften, de længes vel efter at få brev.

Torsdag, Januar 18, 1900.

I morges det første vi kom op fik Kongens kvarter fyrbøder ordre til at trække i paradetøjet klar til at gå i land, og det var noget vi kunne lide, særlig da der skulle vaskes køjer hvilket vi nu blev fri for. Vi blev satte i land i en af de indfødte både et løjerlig fartøj fladbundet med meget høje og spidse stævne og et rundt flettet tag over midten. Der lå vi på nogle måtter ganske stille for ikke at kæntre den lille båd medens to af de indfødte en i hver ende roede ind med os: 205, 908,17 og jeg fulgtes så ad en tur op igennem byen hvor det lod til at beboerne hvilede ud efter festen. Kun gadefejerne var stærkt repræsenterede og langs med muren i grøften lå der af og til en dyngede aske og forkullet løv der vel havde tjent til at varme aftensmaden for de fattige medens rester af guirlander og lampetter på alle huse viste at der havde været fest for nylig. Det var en prægtig morgentur da det endnu var køligt. Byen var smuk nede ved havnen og der var store åbne pladser med monumenter og på en lå der en nydelig katolsk kirke. Da den var åben gik vi en tur gennem den og betragtede de andægtige der holdt deres morgenbøn knælende for et eller andet alter eller billede. Længere henne traf vi på en statue af Gambetta der stod på en høj sokkel, ved den ene side lå en døende soldat medens en marine sad på knæ med bøssen parat på den anden side. Det var smukt udført. Jeg synes jeg skulle kende det efter beskrivelsen men husker ikke hvor, men i tid må jeg kunne finde det. Vi blev ved at gå til vi kom ud i udkanten af byen der var kun simple hytter byggede af træ og tækkede med palmeblade men de lå skønt i en yppig vegetation. 8 og 9 ville længere ud men jeg fulgte med de andre en anden vej ind i byen og beså vandforsyningen og var inde i et hotel, hvor vi drak isafkølet øl. Kl. 9 var vi atter nede ved havnen og så lige at de bar 207 op af falderebet. Han var allerede døddrukken og måtte bæres op i syge lukafet. 239 havde fundet ham liggende på vejen og havde så fået ham bragt ned til havnen i en droske. Da det var for tidlig at gå ombord slog vi et slag op i Torvehallen og betragtede det brogede liv der rørte sig der og købte af og til

lidt af den overflødighed af frugt der fandtes. Vi så også en gammeldags trædemølle hvor 3-4 kinesere stod og stampede i takt på den ene ende af et vinkelformet træ der var for synet med et hoved i den ene ende, som faldt ned i en morter hvor risen på den måde blev afskallet. Et andet sted var en spåmand med tommelange negle i færd med at læse lykken for folk medens tre stykker lavede en lags musik med træstykker og sang noget gyseligt vrøvl som de omstående meget andægtig hørte på. Jeg købte mig en kamfertrækasse og gav en dollar og en tikal for den. Kl. 11 kom vi ombord og kl. 3 kom jeg på vagt på agterkant til aften nu har jeg bundet nat. Der er fremmede ombord i aften og smykket på agterdækket hvor de danser og lever højt. Alle skibene er illuminerede undtagen vort og det er storartet som de Franskmænd kan finde på at lave stads. Der kom blandt andet en vældig grøn krokodille langsomt glidende ned af floden medens den klappede med det røde gloende gab. Den var dannet af en række af de indfødte både og så storartet livagtig ud så kom der en drage kravlende og et lille smukt sejlskib samt en gondol med hvide lamper medens der var sat lamper i form af triumfbuer inde på land. Det var noget af det smukkeste jeg har set og vi kom sent i seng.

Lørdag Januar 20, 1900.

I går havde vi vagt fra 12 3/4 til 3 og om formiddagen vaskede vi køjer medens vi sejlede ned af floden fra det gæstfri Saigon. Om eftermiddagen begyndte jeg på et brev til Stine. I aftes da vi kom på vagt rullede søen slemt og sendte en stor skylle ned til os gennem ristværket, så vi måtte op og have en presenning lagt over. Der er et voldsomt arbejde med de briketter de er hårde at slå i stykker og vi bruger indtil 100 mål i timen. I dag har vejret været noget bedre, men der er køligt og jeg er blevet helt forkølet. I aften sprang et vandstands glas og sårede assistent J P Jensen i armen og halsen så han måtte på sygehuset. Vi skal nu tænde på to kedler på agterkant og går med 12 mil fart da søen er imod og tvinger os tilbage. Nu skal vi til køjerne og det får være nok for i aften.

Mandag Januar 22, 1900.

I går havde jeg formiddags vagt og slap for paraden. Om eftermiddagen skrev jeg brevet til Stine færdig og var oppe og høre foredrag om Hong Kong. Det var der for resten ikke meget ved og det var ikke meget jeg kunne høre. Det var Løjtenand Nielsen der talte. I dag havde jeg formiddagen fri, men det var ikke til at få ro nogen steder, da der var rengøring og tøjvask. Så vaskede jeg et sæt tøj på fyrpladsen. Kl. 12 blev der tændt for to kedler på agterkant og nu skal der kun fyres på en på forkant. Kirkegård og jeg skal gå an kl. 9. Der blæser frisk og køligt på dækket. Mandskabet går nu i blå tøj om natten. Vore ansigter bliver

skoldede fra osen fra briketterne og det svider slemt i øjnene men endnu holder skindet da på de fleste. Jeg har nu begyndt at bruge uldtrøje på fyrpladsen. Jeg turde ikke lade være længere da jeg er en del forkølet.

Tirsdag Januar 23, 1900.

I morges kl. 6 kom jeg på vagt på forkant, da var der slikket af og jeg bestilte ikke andet end at trække asken ud af fyret. Efter kaffe blev der pibet omklædning i blå tøj og så gik vi op på dækket. Der var allerede kommet lods ombord og vi sejlede inde mellem skær og sandbanker op til Hong kong. Det var smukt men øjnene kunne dårlig tåle dagslyset som nu brød frem af tågen. Det sved i hele ansigtet. Havnen er stor og byen lå smukt op ad et højt bjerg rundt om den. Der var en masse skibe af alle nationer Englændernes og Amerikanernes var vist de største og rundt omkring briser de Kinesiske Junker forbi og snurrer rundt lige på en plet så man skulle tro de kunne vælte. Vi kom ind til middag og vi måtte straks ned på ankervagt til kl.1. Så holdt vi middag til 3 og i eftermiddag har vi rensat fyr på forkant og i morgen tidlig fra 3 til 6 skal vi støde rør ud. Kadryerne var ombord i aften og de havde en masse ting at forhandle: kogte æg, kager og frugt samt porcelæn malerier og kasser indlagt med perlemor og jeg tror nok at det er billigt, men jeg har slet ingen penge inden vi får kulpenge. Det så storartet ud i aften da bjærget mod aftenhimlen lignede en vældig sky hvori lysene fra byen glimrede som stjerner. Det er dejlig køligt og helt rart at gå i det blå tøj. Vore kinesere er afmønstrede men, vi får vel nogle andre i stedet.

Onsdag Januar 24, 1900.

I dag stak vi rør ud til Kl.6 så har vi rensat kedlerne og blev lige færdige til aften. Der er tre soldater ombord på en amerikaner i aften, den ene er fra København og han havde været med til Filippinerne. Der er temmelig koldt og der har ligget tåge over bjærget hele dagen.

Fredag Januar 26, 1900.

I går fik vi kul ind Engelske, gode men de støvede slemt. Kineserne var flinke til at holde os ved lige, de har dem i små flade kurve og det gik rask, vi blev færdige kl. 3 ½ så vaskede vi os og jeg kom først på vagt kl.10 -12 da vi delte vagten. Jeg fik brev fra M., der skal ud i verden i sommer måske til København, til vi kommer hjem. I dag er 4de skifte i land. Vi har vasket hele dagen på forkant og havde vagt til 7 og så bunden nat. Her er der koldt så det er godt at være fyrbøder.

Søndag Januar 28, 1900.

I går var vi i land. I Hong Kong var det første vi gjorde at gå op til en lille station og tage med en kabelvogn op til toppen af bjærget. Der var to vogne hvoraf den ene gik op når den anden gik ned og de blev trukne af en maskine oppe ved endestationen. Det var en morsom tur mellem villaer og haver og

alt syntes at holde ind mod bjerget medens det var os der hældede bagover. Oppe på toppen var der kaserne og brede veje og der var en nydelig udsigt over byen og havnen, som vi så i perspektiv. Valkyrien lignede en lille lystbåd og det andet var i forhold dertil. Ellers var der ikke meget deroppe at nyde, jo appelsiner kunne vi da købe på vejen, men vi måtte ned igen og se byen på nærmere hold og nu stod vi på hovedet nedad så det så ud som vi skulle komme hurtigere ned end det var heldigt for sundhedens skyld. Jeg fulgte nu med nogle andre omkring og så på den smukke by med de mange svære stenhuse og butikker der ikke står tilbage for nogen europæisk storstads, det var Englændernes Hong Kong. Længere inde var de kinesiske butikker åbne ud til gaden og der handlede vi med alle eller spurgte i alt fald om prisen på alt. Til slut var vi inde i et kineser hotel hvor vi fik 7 retter mad for 30 cent: Suppe, æggekage, fisk. Pølse med kartofler, bøf, svinesteg med rødkål, hønsesteg og ovenpå mandariner og sandkage til teen. Det var alle kinesere og det hele var propert og godt, men lokalet var simple af et hotel at være. Den stue vi sad i lignede nærmest et bryggers hjemme. Kl. 5 gik vi ned til havnen, men det var for tidlig at komme ombord og så gik vi og kedede os. Jeg var en lille tur oppe i byen til kl. 7, så kom vi ombord. 139 og 219 brændte den af, 39 kom dog lidt efter men 19 kom først kl. 9 efter at have sejlet rundt med en kineserbåd efter eget sigende i to timer, men det var nok løgn. Den tyske Kejsers fødselsdag blev fejret med salut fra alle krigsskibene i går, og derved skete det et ulykkestilfælde på den ene Amerikaner idet en kanon sprang og slog en ,mand ihjel på stedet medens 4 andre bragtes på hospitalet og en til er vist død i dag. Jeg har haft fri fra kl. 8 og skal have hundevagt i nat. 19 bliver rigtig drillet i dag men det bliver vel ikke det værste for ham.

Mandag Januar 29, 1900.

I morges var der vask på dækket, og vi fik også lov at vaske vort tøj. Det varede til kaffe, men på grund af stærk tåge hele dagen blev det ikke bjerget før aften. Fra frokost til middag arbejdede vi i kedlen med at rive bro ned og da vi havde spist til middag fik vi bud om at kongens kvarter skulle i land. Vi kom iland kl. 1 og havde fri til 6. Peder, 9 og jeg fulgtes ad og det første vi kom i land tog vi hver en vogn og så lod vi kineserne løbe alt hvad de kunne byen rundt og tilbage til havnen igen. Det kostede os 10 cent hver, det vil sige det gav vi, for de slyngler var lige ved at flå os fordi de ville have mere, men vi lod en politi konstabel jage dem væk, og så gik vi en anden vej ind i byen og handlede og tiden gik meget godt. Vi var inde i en torvehal hvor vi købte 3 pund ejdammer ost for 1 dollar. Til sidst gik vi og drev nede i nærheden af havnen og så på en jonglør der spillede med pinde. Det var godt udført, men vi havde ikke mange skillinger at ofre fyren. Da vi

kom ombord var der vrøvl som sædvanlig. Abel slog Frederiksen, der skældte 7 ud og han skændte på Abel og så blev de dødelige uvenner og var nær kommet op at slås. Det er nogle slemme vrøvlehoveder alle sammen. I aften har jeg vagt til 12 i maskinen.

Onsdag Januar 31, 1900.

I går og i dag har vi vasket på forreste fyrplads og nu ser den helt pæn ud og i eftermiddag har vi tændt på den ene kedel og har nu atter lys. Ellers er der ikke meget nyt sket. I aften skal chefen vist have fremmede, men det mærker vi jo ikke noget til. Abel gav mig i dag en bog: "Sø og Søfolk" og den er jeg meget glad for. Der er koldt om aftenen og nu er køjen god.

Torsdag Februar 1, 1900.

I formiddag bestilte jeg ikke stort andet end at lægge fyr og i eftermiddag holdt vi helt fri, det vil sige vi måtte gå ned i maskinen og dække os og der morede vi os helt godt. Nogle fik et slag kort, jeg syede og pudsede sko. Nu er begge fyrpladser malede og alt er så rent så vi knap ved hvor vi tør være. I morgen skal vi sejle og så kan vi da komme til søs et par dage. Nu skal jeg op og se på Kadryerne for sidste gang denne gang.

Fredag Februar 2, 1900.

Kl. 7 morges lettede vi og stod ud af havnen og så længe jeg var på dækket sejlede vi mellem klipper på begge sider. Vi gik en anden vej end den vi kom ind, og så således hele nordsiden af øen Victoria, som den hedder. Jeg kom på vagt kl. 9 og havde vagt til 12 $\frac{3}{4}$. Det var slet ikke så slemt som jeg havde troet skønt vi kun var 19 og jeg . 23 måtte løse ham mens han var oppe og få hans dom. Det blev en måneds skibsarrest. I eftermiddag har jeg læst og skrevet et brev, og nu skal jeg snart på vagt igen. Nu har vi kun land på bagbords side medens en Forketbåd følger os om styrbord.

Søndag Februar 4, 1900.

I de sidst dage har det været en slem kulde og høj sø så vi har måttet holde os nede hele tiden. Søen slog i aften ind over forreste bro og langt ind på dækket. Jeg havde i dag vagt fra 6 til 9 så kom vi ned til rengøring medens der var gudstjeneste og siden har jeg læst. Nu kom vi ind i bugten og lagde os ved et fort, idet vi saluterede med 18 skud for det kinesiske flag, gult med en blå drage. Det kinesiske skib svarede med skud og spillede den Danske nationalsang og vi spillede den kinesiske. Der var straks nogle driftige kadryer ved siden der sejlede forbi i fuld fart og idet de strøg tæt op til Valkyrien greb en mand i slæbe linien og klatrede som en kat op på dækket en fra hver båd som så drev agter. Bjergene er her overalt grønne i terrasser lige op til toppen og besået eller beplantet. Tegn på kinesernes driftighed. Jeg så et sort dyr der galoperede ned ad terrasserne og forsvandt i en kløft. Det lignede en bjørn. Den kinesiske guvernør kom derud i sit eget fartøj

trukket af en damp båd. Det var et løjerligt klodset fartøj udstyret med en masse figurer og malet i skrigende farver. Kinesiske mariner førte det. Nu er det vist snart ankervagt så får jeg fri til 3 i morgen.

Tirsdag Februar 6, 1900.

I går morges kom vi op og vaske tøj medens 4de skifte stødte rør ud og rensede kedlen på forkant. Vi rengørings gaster har ikke bestil andet end at vaske og støve af og det blev pænt, men Jørgensen har også selv vasket med. Der har været kadryer ombord både i går og i dag de havde mange smukke ting. Særlig har de en masse forskellige æsker og vaser lavede af sæbesten. Desværre har jeg ikke ret mange penge og vi får ingen forstrækning her så jeg fik ikke mere end et par små æsker for 20 cent som jeg lånte af Olsen. De køber ellers vaser, templer og kanoner i massevis, så jeg tror nok skibet nu er i besiddelse af mindst hundrede kanoner. Der bliver ingen landlov her, kun officererne er gåede op til byen i dampkasserne. Bare vi havde kunnet få penge kunne det også være det samme; men hvis vi ikke sejler i morgen kan jeg låne af Peter så skal jeg have lidt mere købt. Der er koldt her, men på banjerne er der varme og der spiller musikken og sømændene spiller kort og nogle pakker sager ned. Jeg skal have vagt fra 7 til 12.

Onsdag Februar 7, 1900.

I morges vaskede vi til kl. 1 ½ så begyndte søvagten på agterkant. 9, Olsen og jeg kom på forkant at gøre rent til stor ærgrelse for de andre der kom i kulkasserne og der passede vi os selv til aften. Der var kadryer ombord i middags og da vi i formiddag havde fået ½ dollar hver i kulpenge fra Hong Kong var jeg oppe og fik noget mere stentøj købt. Nu har jeg bunden nat og kan sove trygt til i morgen. Vi sejlede i eftermiddag ud af bugten og ligger nu for anker med en ø på højre side. Vi skal vist ligge for anker hver nat for skærenes skyld. Der er knap så koldt i aften.

Fredag Februar 9, 1900.

I går og i dag er for resten gået ligesom de andre. Vi er færdige med forreste fyrplads og har næsten ingen ting bestilt de sidste dage. Der har været koldt gråvejr begge dage og vi holder os nede hele tiden. Nu passerer vi atter et fyr og har klipper om bagbord. Vi kunne godt have nået ind i aften når vi kunne se, men det bliver vist ikke før i morgen tidlig.

Lørdag Februar 10, 1900.

I dag til morgen kom vi ned på fyrpladsen og gik og puslede lidt. Vaskede kulrør og jeg vaskede tøj for Møller til middag. Vi lettede i morges og sejlede op ad floden til Shanghai. Jeg fik kun lidt at se af indsejlingen, men da vi havde kastet anker var der udskydning og så gik jeg op på dækket og så på byen. Den tager sig godt ud og er den by der mest ligner vore hjemme da der er løvtræer, men om det er samme slags som vore kunne jeg dog ikke

se, da de står nøgne i denne tid. Byen består af en Fransk og en Engelsk en Afrikansk og en Kinesisk del, men hører da ellers til Kina. Vi havde middag til kl. 11 1/2 og så har vi skiftet køjer i eftermiddag og jeg har vasket assistent tøj. I aften fik vi Tuna som jeg ellers ikke sætter nogen pris på og altid giver bort. Vejret har været klart i dag og solen har varmet godt på den læ side.

Torsdag Februar 15, 1900.

Nu har jeg i flere dage ikke kunnet finde min dagbog og har ikke fået skrevet noget siden Lørdag, det må oprettes i aften. I Søndags var Dronningens kvarter i land og det havde den gang en 6-7 afbrændingsgaster. Om Mandagen var vi i land. Jørgensen og Olsen og Jensen var nede på skibet "Annam" der ligger for hjemgående et stykke udenfor og hvis fyrbødere var ombord hos os om Søndagen. Først fulgte de med mig en tur rundt og vi var inde i et Kinesisk kvarter. Vi kom ind af en lille port i den mur som omgav byen den var endvidere omgivet af en grav. Vi så en mængde store lerkar der kunne rumme indtil en tønne, de bruges rimeligvis til vand. Gaderne var kun cirka 5 alen brede og husene gik næsten sammen med altaner foroven. Færdsel skete til fods eller i bærestol. Gaderne var snavsede, men inde i husene så det mere renligt ud. Der sad håndværkerne i deres åbne værksteder og forarbejdede de mange smukke ting vi køber, med redskaber som ingen håndværker hjemme ville samle op, og det skulle da være for kuriositetens skyld. Vi blev snart ked af at være derinde og søgte ud i den nye by hvor den ene bankbygning overgik den anden i pragt og størrelse. Inde i et flot hotel fik vi os et glas øl og så skiltes vi, og jeg gik det meste af eftermiddagen ene omkring og kedede mig. Jeg traf en gammel mand, en Dansker der nu havde været her i 43 år. Han var gammel og svag og havde kun en 12 års datter. Hans kone en Kineserinde var død. Han var fra Nørresminde ved Århus og fortalte at hans broder havde tilbudt ham at være hos dem på hans gamle dage men han ville ikke hjem og være til byrde. Det gjorde os ondt for manden, men det glædede ham dog at se og tale med landsmænd, og der var tårer i hans øjne da vi tog afsked og gik ned til havnen. Om Tirsdagen rensede vi kedler på agterkant og om eftermiddagen blev vi kaldt op på dækket og næstkommanderende holdt en lille tale og meddelte os at vi var inviterede til et festmåltid hos den Danske konsul, og dem der ikke havde brændt den af eller var kommet fulde ombord var selvskrevne til at komme med. 4de skifte havde vagt og fri i dag. Kl. 7 1/2 hentede en damper os og satte os i land et stykke oppe i byen. Vi spadserede op til en statelig bygning, en frimurerloge og oppe på anden sal var der dækket lange borde hvorom vi blev placerede. Vi spiste på Fransk og fik en mængde retter der skylledes ned med adskillige sorter vin medens et orkester i et sidekabinet spillede. Der blev holdt flere officielle taler hvoraf

Prins Valdemar ubetinget var den morsomste og mindst kedelige. Efter middagen spredtes vi rundt i salene og drak kaffe og det var helt morsomt, men hvor længe var Adam i paradiset? 1st skifte skulle hjem og overtage vagten kl. 12 og skønt fyrbøderne var lovede fri fordi vi havde straffegaster nok til at forrette tjenesten måtte vi dog følge med da løjtnant Topsøe Jensen ville have det og assistenterne, der havde fået noget i hovedet ikke ville fritage os. Vi gik derved glip af den sidste del af festen og fik hverken de Kinesiske tryllekunstere at se eller hørte de Danske Damer synge. Vi gik så ombord og til køjs i gnaven stemning. 221 truede med at springe overbord og svømme tilbage, men det blev dog ved truslen. I går fyldte vi kul og havde det sædvanlige svineri. I dag har vi næsten ikke bestilt andet end vaske tøj og har haft det helt godt. Nu må det være nok for denne gang.

Søndag Februar 18, 1900.

I de sidste dage har jeg haft bøger at læse og har ikke haft tid til at skrive. Vi har haft det godt de sidste dage ikke bestilt stort men gået og pudset og vasket lidt. I morgen kl. 8 blev der tændt på to kedler på forkant og den tredje har været lyskedel siden fredag. Kl. 12 3/4 begyndte første skifte søvagt og kl. 2 lettede vi og stod ned ad floden. I formiddags var der travlhed ombord. Borde og Bænke blev flyttet fra agterbanjen om bagbord over til os og der blev slået tæpper for og pyntet med flag, våben og grønt. Kl. 11 kom nogle Danske damer og herrer ombord og efter at have overværet gudstjenesten spiste de og drak og holdt taler derinde medens musikken var inde hos os og spillede. Vi kunne næsten ikke komme til at få vores middag, men noget fik vi da puttet i munden inden vi gik ned på vagt. Nu jeg kom op var alt i den gamle gænge og vi er næsten ude af floden. Vi salutede for et Kinesisk fort og de svarede med et urimelig mængde vældige knald. Vi skal vist ligge til anker i nat. Jeg fik ingen breve her, men der kom vist også kun gammel post. I Fredags aften var der ildløs i land men det varede heldigvis ikke så længe at vi kom med. Jeg har kun købt lidt her to dollars gik lige ti, så har jeg to til Yokohama.

Onsdag Februar 21, 1900.

I Mandags sejlede vi hele dagen og natten med. Det meste af tiden kunne vi se land. I går lå vi for anker i et stræde der skiller den store ø Nipon fra de andre øer, og i dag har vi passeret dette stræde og har endnu land på begge sider. Det er snart den smukkeste sejlads vi har haft siden vi gik op gennem Øresund. Vi sejler hele tiden mellem en masse små øer med høje skrænter, bevokset med fyrrelignende træer. Små nettede byer ligger op ad skråningerne og i formiddag passerede vi en plads hvor der lå en masse små skonnerter med sejl ligesom vores og snehvide. Solen skinnede klart over hele landskabet og det dybe mørkeblå vand vi sejlede i. Det er noget andet end

det mudrede vand i det gule hav. Der er strømhvirvler her og det er vist kun en erfaren lods, der fører et skib sikkert igennem alle de klipper og skær her findes. Der skal være vulkanske bjerge her og i eftermiddag så vi det ryge langt op ad siden af et ligesom når vi sider lyng af. Nogle påstår at de kunne se laven flyde ned af skråningen, men det kunne jeg dog ikke se med blotte øjne. I nat skal vi vist også ligge stille og så skal det tændes på agterkant. Kirkegård viste mig en dag et fotografi af familien og gav mig et spisekort fra Shanghai, jeg havde mistet mit og han havde to. Hvordan han var kommet til det ene er ikke godt at vide, måske ligesom Jensen til en kniv som han præsenterede mig den aften vi kom hjem fra gildet og som han havde hugget. De gør dem ingen samvittighed med sådant noget, og derfor har jeg ikke rigtig nogen sympati for nogen af dem.

Torsdag Februar 22, 1900.

I morges da jeg kom op hørte jeg hunden hyle som i døds fare, og jeg er vis på at det skar igennem brystet på flere end mig, da det rygtes at Aden var blevet slået ihjel og smidt overbords efter nat kommandantens ordre. Hunden der var så rar for mandskabet, havde fattet afgjort uvilje for officererne og særlig Næstkommanderende, hvilket ikke var så sært eftersom de plagede og drillede den. Den havde så bidt Næstkommanderende i benet og det kostede den livet. Hele dagen har der hersket en trykket stemning blandt hele mandskabet der giver sig udtryk i truende bemærkninger mod Næstkommanderende. Han kunne lige så gerne have smidt en af os overbord. De gamle spår os ulykke på resten af rejsen. Søfolk er altid overtroiske. Vi har nu begyndt at rense kedler på forkant og så har vi været stillet op til klart skib for læk og bjergningsrulle og det har det meste af dagen gået ved. Søen er på siden i aften og slår lidt ind over dækket. Vi er endnu i strædet og har hele dagen haft afveksling i landskabet på begge sider. I formiddags mødte vi en Japansk Orlogsmand og saluterede.

Lørdag Februar 24, 1900.

I de to sidste nætter har vi sejlet og kom ind i bugten ved Yokohama i morges kl. 4, så smed vi anker til kl. 8 da vi gik ind. I går rullede skibet ikke så lidt efter siderne men det bliver man ikke så let søsyg af som når den ligger i søen. Det var en prægtig sejlads herind og nu ligger vi fortøjet inden for en lang mole der lukker for det inderste af bugten med en åbning i midten med et lille fyr på hver side. Der går en mængde skibe ind og ud. Den store Amerikanske damper sejlede ud i middags da jeg kom op på dækket. Byen ligger så vidt jeg kan skønne på den søndre side og ser meget godt ud i afstand. Solen skinner klart over det smukke landskab, men luften er kølig. I går og i dag har vi rensset kedler og været i kulkasserne og i eftermiddag kom 242 og jeg til at tage dæksler af kedlerne, der nu skal

renses indeni. Vi skulle være færdig, men kl. 6 var vi ikke helt færdige og så fik da lov at være fri. Kl. 3 i morgen skal jeg fortsætte, medens hundevagten skal støde rør ud det er ikke rart. Der er endnu ingen post kommen så jeg vil vente med at skrive hjem foreløbig, og se om der ikke kommer brev først.

Søndag Februar 25, 1900.

I morges kl. 3 gik jeg i lav med dækslerne og de gav mig nok at bestille til kl. 8 så var vor vagt forbi og hele dagen har jeg haft fri og gået og gasset mig i det prægtige vejr. Der var kadryer ombord i middags og de fyldte hele dækket lige til galionen med deres kram. Det var varer, der var værd at se på. Lakerede kasser i alle faconer og ægte porcelæn i kasser. Jeg købte et te stil på 42 stykker og gav 2 ½ dollars. Jeg fik Rasmussen i store rummet til at forvare det. I eftermiddag har jeg skrevet og læst lidt og for resten røget mig en ordentlig pipe. I morgen skal vi i kedlerne.

Onsdag Februar 28, 1900.

De sidste dage har vi været i kedlerne. Byskov og jeg har ligget i bunden og raget i fedt og vand til over ørene det er et farligt svineri. I dag var vi i land. 7 og 9 og jeg kørte rundt og så på byen og var inde at spise. For resten frøs jeg og kedede mig. Byen er meget net og Japanerne flinke. Der var en hel række vogne til at tage imod os på havnepladsen. Alle rickshaw mændene havde en stor rund hat ligesom en paddehat på hovedet og strå sandaler på fødderne. Kvinderne er små og nette og går med et bælte om livet til at bære ungen i så har de høje tøfler på fødderne. Vi blev fotograferet og nu må jeg have et sendt hjem så snart jeg får dem. Kl. 5 gik 9 og jeg om bord og kort efter blev der læst breve op. Jeg fik brev fra Søren og der var kort i fra Kirstine og så var der også brev fra Stine der skrev at de ventede efter brev. De har altså ikke fået det sidste. Jeg fik i går 5 dollars. Af dem betalte jeg Jørgensen 1, 91/2 som jeg havde lånt ½ i forskud på fotografiet. 30 cent for køretur. Mad og frugt for ½ dollar så det synker slemt i dem men jeg har da 1 1/2 til gode så det hjælper jo noget.

Fredag Marts 2, 1900.

I går var andet skifte i land igen og i dag var 3die. Vi var i går ved at sprøjte kedlerne ud og skruet dækket på og i formiddages har vi rensset last på forkant. Hele dagen har der været folk i land i en badeanstalt og få bad og kl. 1 kom vi af sted. Vi gik et langt stykke til venstre i byen og kom ind i en gade med nogle ejendommelige bygninger. Nogle steder brugte de papir til vinduesruder. Vi kom ind i et rum hvor vi blev overrakt et lille håndklæde og et stykke sæbe og så kravlede vi ned i et stort bassin fyldt med varmt vand, nogle brølte når de kom deri bagefter fik vi en øse og kunne selv tage koldt styrtebad. Vi blev just ikke så rene men eftermiddagen gik da meget godt.

Da vi skulle ombord kom chefen kørende i landauer med et par andre herrer, og tog ombord samtidig. I aften skriftede jeg brev hjem og fik et kort fra Algier sendt med, de kom i går og er meget smukke. **Søndag Marts 4, 1900.**

I går fik vi aske trukket op og det varede hele formiddagen. Derefter tog vi den ene luftpumpe fra maskinen der var sprungen op, og fik sendt i land. I morges da lyset skulle tændes og assistenten, det var lange Jensen, lukkede op for damperen på agterkant sprang damp røret på forreste fyrplads med et vældig knald og dampen strømmede ud og slog døren til banjerne op. Heldigvis var vagten lige gået derfra ellers var han blevet levende kogt. Et par skildpadder der stod i en lille kasse på tøj skabet var blevet dræbte. Der har været syn over det og røret måtte vi tage at og få sendt i land, det var slet ingen let arbejde da det måler cirka 1 ½ kvarter i omfang. Resten af dagen vaskede vi af på forkant og i aftes vaskede jeg tøj. I dag havde jeg vagt under paraden og gudstjenesten og i eftermiddag var vi i land. Christiansen og jeg fulgtes ad op og hentede vore fotografier og derefter var vi inde i en butik og købte os hver en cigaret æske hvorpå vi var inde i basaren hvor der var alt muligt at få, men priserne stod på det alt sammen så vi kunne ikke prutte og der var kun en til at sælge. Jeg købte lidt papir og så gik vi igen. Vi var inde i et internationalt hotel og drak kaffe hos en Tysker og resten af tiden gik vi og frøs og kedede os. Kort før kl.5 da vi ville til at gå ombord kom 219 og fortalte at 207 og 21 var oppe og slås med Japanerne, 19 havde klogelig taget retræten, mens de andre var bleven trukne på stationen. Han var dog ikke til at få med om bord, men ville ind i byen igen. De andre to kom først kl. 6 1/2 og 7 var ondsksfuld og ville slå mig, men det første jeg rørte ved ham faldt han og siden har han ikke været slet så hård efter mig. Jeg har skrevet til Søren i aften og vaskede kedel tøj og nu er kl.10 og jeg skal til køjs.

Tirsdag Marts 6, 1900.

I går og i dag har 40 og jeg tillige med lille Nielsen Abel og Elofsen gjort rent på forkant og nu ser det da nogenlunde ud. Så skal jeg til at vaske tøj om dagen. Vi har ikke haft landlov siden Søndag, men til gengæld kommer Kadryerne hver middag ombord, så vi kan nok blive af med vores penge. I går fik 9 og jeg 1 dollar i lommepenge, men den var falsk og først langt om længe fik lange Jensen Kadryerne til at tage den for 75 cent. 9 fik en syæske og jeg en lille æske til lometørklæder eller sådan noget. I dag fik jeg mine breve afsendt og havde ventet at få igen, da der kom en damper ind men det blev da ikke denne gang.

Torsdag Marts 9, 1900.

Nu har jeg i flere dage ikke haft tid til at notere noget og vil derfor benytte hundevagten til at skrive lidt da, jeg her på agterkant ikke har andet at bestille. Jeg har hver dag været på forkant og haft det rigtig godt, skønt jeg for resten har haft nok at bestille med at vaske tøj og gå og ordne lidt imellem at jeg bragte kul frem. Nu er de færdige med de agterste kedler og i går eftermiddag var vi 11 mand i kulkasserne og har kul fra de agterste celler til forkant og skal til det i formiddag igen. Jeg holdt fødselsdag i forgårds. Jeg købte mig nogle kager på dækket og om aftenen gik jeg ned i blæser kassen på forkant og gjorde det mageligt. Jeg sad på en kasse og skrev på et bræt. Et brev til Stine og til Asp og sendte 3 billeder med 2 til Asp og et hjem. Stadig ingen post. I Torsdag var 4rd skifte i land på fodtur og spiste til middag hos store Nordiske Telegrafskab. I dag skal der vist 160 mand i land, så håber jeg da at første skifte kommer med da vi først har vagt i aften. I går havde vi det ene køgetæppe i land, og fik dampvasket og tørret og i dag skal det andet af sted. Vejret er smukt hver dag men køligt og vi holder os mest af tiden nede. I aftes var der fremmede ombord, men hvem det var ved jeg ikke. Jeg hørte i aften at næstkommanderende skulle være raget uklar med de civile herrer og at de vil forlade os her og tage over Amerika hjem, men det er vel løgn skønt jeg tror slet ikke de lider ham ret godt hvad ingen gør, men det var da ikke godt, det skulle ende med skandale. Nu må det være nok denne gang.

Tirsdag Marts 13, 1900.

I de sidste dage har der ikke passeret noget af vigtighed. I Søndags havde jeg vagt hele eftermiddagen og i går var der to Japanske montører ombord med damp røret, det var flinke folk og de var svært glade ved at spise den fisk og grød som vi gad set på havsens bund og lykkelige da vi til sidst stak nogle skiver brød til dem de er ikke så godt vante. I dag har jeg ligget på kedlen hele tiden dels for at skrue røret på til damp fløjten, og dels for at beklæde det store med filt. I middags læste jeg blæksprutten som jeg lånte hos en af mandskabet og i eftermiddag har vi haft lappedag. I aften var der post, men nej endnu ingen breve. Der går rygter om en tur til Australien, men om de passer vil fremtiden vise.

Onsdag Marts 14, 1900.

I formiddags har jeg været på dampkedlen og beklæde rør og i eftermiddagen er lappe dag men som sædvanlig kunne vi ingen bøger få. Det har regnet hele eftermiddagen og alle mand, der ikke var på post har siddet nede og haft ranslerne fremme og syet og fået tøj kasseret. I morgen skal vi vist fylde kul, så vil jeg da håbe der bliver tørvejr. Kl. 7 nu er der skam to af vore fartøjer der har revet sig løs og drevet mod land. Vedet båden er nu inde for at redde dem. Moses er fuld af vand og hænger ved

linen og vore matroser står og maser nede i to både for at få dem slæbte i læ. Løjtnant Magård er dernede og han kommanderer. Det varede længe inden de kunne få bådene trukket så nær sammen at en overmatros kunne styrte sig over i den ene, og så måtte han ligge på maven og holde i tovet medens han fik den ene sø over efter den anden, det så kritisk ud og det er første gang jeg har set vore søfolk arbejde for alvor. Nu måtte jeg ned på vagt, sådan en tid er det bekvemmere at være fyrbøder. Stormen stilnede af ligeså pludselig som den var kommet, det skyldtes et jordskælv i nærheden. Det blev noget sent, inden de underofficerer der skulle i land og spise hos hotelejer Klausen, kom i land, men det gik dog.

Fredag Marts 16, 1900.

I går fyldte vi kul. Det varede til aften fordi Japanerne først kom langt op ad formiddagen. Kullene var våde og støvede ikke ret meget. I formiddags gjorde vi lidt rent og i eftermiddag havde 1st skifte tillige med fyrbøderne af 4rd skifte landlov. På vejen ind i byen så jeg et Japansk begravelses tog i al sin pragt. Først kom en lang række af folk i sorte eller hvide lange silkedragter hver bærende en potte med et blomster træ eller et bræt hvorpå der stod en kunstig blomst lavet af guld eller sølvpapir. Så kom der nogle fornemme tykke herrer klædte i broget silk, ledsaget af tjenere der holdt en rød silke paraply over dem. Så kom der to store silkebannere besyet med Japanske store bogstaver og endelig kom musikkerne og en lille kiste der stod i et flot bærebur. Det var for resten en meget livlig melodi de spillede, men følget så meget alvorlig ud. De forsvandt i en sidegade og vi gik længere ind i byen.

Så gik vi og drev fra et værtshus og til et andet, der var ingen tid til at gøre nogen udflugt, så man var nødt til at følge med dem man kendte. Vi var inde hos en Svensker der hed Dalhberg og sad og holdt lidt sjov. Han gav champagne, men jeg morede mig slet ikke. Jeg havde ingen penge og holdt ikke af at drikke på en andens bekostning. De havde næsten heller ingen. Jeg gik ombord kl. 5 og spiste til aften ombord. Vi skiftede køjer før middag og dem havde de heldigvis fået vaskede.

Søndag Marts 18, 1900.

I går bestilte vi ikke ret meget og havde lappedag den eftermiddag. Jeg fik brev fra Jørgen i går med hilsen fra Kresten og de havde det da godt. Jeg vaskede tøj i aftes og havde hundevagt i nat. Jeg har haft hele dagen fri og sovet det meste af eftermiddagen. Der var ingen baks eftersyn, men gudstjeneste på banjerne da der var regnvejr. I eftermiddag var kejserens livlæge og admiralen ombord og det var en syndig mængde ordener der strålede på deres smukke uniformer. Lys maskinen gjorde strejke i aften og de ville gerne have væltet skylden over på fyrbøderne, men den gik dog

ikke. Vi har nu lagt fyr på nr. 3 og der skal tændes kl. 11. Der kom en del breve, men ingen til mig.

Onsdag Marts 21, 1900.

I mandags lavede vi ikke videre, men tirsdag nat rensede 4rd skifte midterkedlen. Vi andre vaskede madrasovertræk til kaffetid og så fik de af kongens kvarter der havde penge til gode lov at gå i land og rejse til Tokyo, og hver mand fik 3 dollars med. 9 og jeg har jo altid været skikkelige og kom jo da også med. Vi kom i land kl. 8 $\frac{3}{4}$ og måtte ordentlig lange ud for at nå stationen der ligger i udkanten af byen. Vi tog hver en rickshaw og kom også i god tid. På stationen der er tarvelig men praktisk, idet der tillige var en allehånde forretning fik vi så en billet til 3die klasse. Den kostede 27 cent til Senbatse, som stationen i Tokyo hed. Den blev mærket efterhånden som vi kom gennem en låge blev slupne ud til toget og afleveret i Tokyo. Turen derop varede cirka en time og var meget smuk. Hele vejen kom vi om ved små landsbyer og mange rismarker hvoraf nogle var høstet af og satte under vand igen medens andre allerede var grønne igen, alle smukt passede og holdt godt rene. Desuden var der vinhaver, og hele marker med lavstammede frugt træer hvis grene i en højde af et par alen var bredte fladt ud over et net af bambus stokke. Hver plet jord var taget ind under dyrkning og op ad skrænterne voksede der fyr, Tebusker og appelsin træer. Vi kom over flere broer moderne byggede af jern og langs med banelinien var opslået vældige plakater af driftige forretningsmænd. Vi holdt ikke før vi havde nået målet og så var vi altså i Japans hovedstad. Der var straks drosker til at kapre men 9 og jeg tog hver en rickshaw og kørte ind i byen hvorhen manden ville løbe. Den ene af vore "heste" var en meget dygtig fører til at vise os omkring. Vi kom ind i et stort anlæg af vældige store fyrrelignende træer. Derinde lå fredeligt det ene store tempel ved siden af det andet. Vi gav 20 cent for at komme ind i et af dem. De var ikke så imponerende som det vi så i Bangkok da det var bygget af træ og helliget solguden. Disse templer har ingen afgudsbilleder som Buddha templerne i reglen, kun et stort spejl der skal forestille solen. Men der var tolv smukt lakerede skrin der indeholdt de hellige bøger hvoraf præsten viste os nogle ruller. Vi fik en slags hylstre af tøj om skoene da vi gik ind i stedet for at sætte dem udenfor. Der var flere mærkelige træer i haven som jeg ikke kendte og aldrig har læst om. Et af dem tabte barken så snart grenene blev lidt tykke og så sært ud men havde blomster i toppen. Efter at have vandret lidt rundt i anlægget førte han os ind i en basar med alt muligt kram. Jeg købte et askebæger og 9 prospekter og så jollede vi ned til stationen igen.

Undervejs kom vi forbi en høj med et udsigtstårn og der måtte vi jo op. Der var 86 trin op ad højen og 80 op i tårnet. Der var en storartet udsigt over den store by. Mikadoens hvide slot så vi på lang afstand. Så kørte vi ned til stationen og betalte vore kuske 75 cent hvorpå vi i et lille hotel spiste til middag sammen med nogle af kammeraterne der havde været i zoologisk have. Vi fik 5 retter for 50 cent: Suppe, fisk, kalvekød bøf stoppet hvidkålshoved og kaffe og det var rent og godt. Der gik tog hver time til Yokohama. Det var for sent at komme med halv tre og så fulgte vi med bageren og 241 op på højen igen og så på bylivet til kl. 3 ½. Så kørte vi til Yokohama til 4 ½ og gik og drev der til vi skulle ombord. Vi var oppe på en høj bakke 100 trin var der op til huset der lå der, og derfra kunne vi se ud over det meste af byen. Så gik vi en runding igennem gaderne og så på værtshuse uden dog at nyde noget og så kom vi ombord. I dag eller rettere i går for kl. er 1 nu fyldte vi 450 ton kul. Jeg var hele tiden på forkant og malede, det havde Møller sørget for til stor ærgrelse for 7 og 19 der måtte ned i kulkasserne. Jeg har fået en dårlig arm den hovner op og volder mig ikke så lidt pine. Jeg var i aftes hos lægen og fik et plaster på da han mente det var en byld. På Fredag skal vi vist sejle. Vore passagerer rejste i går over Amerika hjem så nu har Næste da ikke dem at trættes med. Dronningens kvarter var i land i går og morede sig godt.

Torsdag Marts 23, 1900.

I går skulle vi have været til bjergningsrulle, men så blev der heldigvis regnvejr og så blev det ikke til noget. I stedet fik vi lov at gå og dække os i maskinen fra 9 ½ til 12. I aftes og I morges kl. 6 begyndte vi med søvagten. Min arm volder mig megen pine men jeg tog dog min vagt til kl. 9 så har vi haft baks eftersyn og nu ser jeg lidt på landet som forsvinder. Det store hvide hellige bjerg Mt. Fuji er det sidste vi kunne se gennem køjet. Jeg prøvede på at tegne det men evnen er ikke så stor som lysten. Nu slider de svært i eksercitsen på dækket igen nu vi er kommet i søen.

Søndag Marts 25 -26, 1900.

I Lørdags gik alt vel, men vi kom ikke i havn før kl. 8 om aftenen, da havde jeg vagt. Så fik vi fri til kl. 3 og da jeg gik op og smed mig på banjerne da jeg ikke kunne sove i køjen for smerter i armen. Jeg kom dog til at fryse og gik derfor ned på agterkant, og smed mig på et par måtter, der holdt jeg det heller ikke ud og måtte igen flytte og fandt endelig en lun plads ved bageovnen, hvor jeg så sov forlænge og fik skænd fordi vagten ikke kunne finde mig. Om Lørdag eftermiddag fik vi bøger og 1 dollar i lommepege. Præsten holdt et foredrag om Japan og de byer vi skulle anløbe. Kobe som vi nu ligger ved, strækker sig langt rundt om bugten under bjergene, der ser ud som om de var gennemragede med en vældig plov. Den ser ikke så stor

ud som Yokohama, men skal dog være større. Yokohama har 250.000 indbyggere, Kobe 300.000 indbyggere og Nagasaki var så vidt jeg husker knap så stor. Religionen i Japan er Syntos, som mest er de fornemmes religion, det er sol tilbedere. Og Buddha som mest er de lavere klassers gud, for resten har de en hel del andre små guder og kristendommen har også enkelte små menigheder hernede. Harikari = døden for egen hånd bruges endnu hernede. Kejseren kan sende en embedsmand silkesnoren, som han så må hænge sig i og bliver en fornærmet og ikke kan få hævn kan han redde sin ære ved at skære maven op på sig selv, ligeså hvis han er blevet pålagt et hverv han ikke kan udføre viser han at han var rede til at ofre livet ved at gøre det gyselige snit. Nogen videre seværdigheder findes der nok ikke i Kobe og jeg tror ikke jeg vil i land i dag. I går var Dronningens kvarter i land. Min byld er nu sprunget op og jeg har fået en del materie klemt ud så pinen er gået en del væk, men jeg har en del søvn til gode og vil holde fridag ombord. Der var kadryer ombord i går de havde mest stokke og jeg købte en til 25 cent og en lille kikkasse. Så var der nogle kunstnere ombord. Den ene sprang gennem en ramme med knive og legede med knive og spyd på den dumdristigste måde. I nat har jeg sovet hårdt og skal snart op og ligge igen.

Torsdag Marts 29, 1900.

Det går snart for vidt med det driveri med skriveriet. I mandags var kongens kvarter i land men jeg blev ombord og gik og vaskede lidt tøj og holdt helligdag. Dagen efter fik jeg brev fra Asp og fra både Møller og Line i Sjelle, og jeg ved snart ikke hvilket der glædede mig mest. I går morges lettede vi og var langt ude da vi kom op. Andet skifte rensede vore kedler og vi gik og lavede lidt pilleri. Så i nat kl. 3 blev jeg vækket af Jørgensen og måtte på hovedet ned og lægge fyr på nr. 3 og tænde, da vi skal gå med 4 for og sådan kom jeg på fortørn igen og det er helt rart at fyre med 1 kedel. Vi har hele tiden sejlet indenskærs og haft en nydelig sejlads hele tiden. Nylig kom vi om ved en smal høj enlig stående klippe hvorigennem der var et hul. Vi har i dag haft en del mønstringer og mandskabet slider hele tiden i øvelserne, men det går med meget bedre humør nu det går hjemad. Nu skal jeg til at skrive til broder Jørgen.

Søndag April 1, 1900.

I går var dronningens kvarter i land på fodtur og fandt sig så vel tilpas på landjorden at tre af dem først kom ombord i dag. Vi havde lappedag og jeg fik begyndt på et brev til Møller som jeg slutter i aften. Vi er i Nagasaki og ligger inde i en nydelig bugt omkranset af høje bjerge derpå terrasser lige til toppen og har villaer og haver i skønneste flor. Selve byen ligger inde i en dal så vi fra skibet ikke kan se ret meget. Der var regnvejr i dag og det så ud som om vores landlov skulle gå i vasken, men så kom der en fabrikant Højer

og frue ombord og indbød os til en køretur i rickshaws rundt i byen. Vi kom i stortrøjerne og i land og hver fik et køretøj med kaleche over og så gik det lige det stod efter rundt gennem gaderne, medens Japanerne nysgerrige kikkede efter os. Vi var oppe og se et tempel der lå højt, så vi måtte gå op ad en mængde trapper. Der fandtes trofæer fra sidste krig med Kina og malerier forestillende slag hvor naturligvis kineserne løb. Rundt om stod kirsebærtræer hvide af blomster og luften var svanger af vellugt efter en stærk regn. Vi kørte så tilbage til havnen og blev beværtede på et hotel og næstkommanderende takkede på vore vegne for den store glæde Hr. og Fru. Højer havde beredt os og efter at vi var kommet ombord takkede han os fordi vi havde opført os så pænt og lovede os en ekstra landlov for det. Tænk engang. I morgen skal vi fylde kul på og jeg skal i maskinen. Vi fik 45 cent for sidste kulfyldning i Yokohama. Jeg tog 4 dollars op i dag men brugte kun en halv. Nu skal jeg snart til Køjs, men først læse lidt.

Torsdag April 5, 1900.

Nu går det helt ud med at føre dagbog. Vi har nu ligget i Nagasaki uden fridag og fyldte kul i Mandags 245 tons. Vi fik gjort rent til te og så fik Kadryerne lov at komme ombord til flaget gik ned og jeg købte 6 lommetørklæder af silke for 1 dollar det var mest for at blive af med seddelpengene der ikke gælder ret meget i Kina. Tirsdag morgen sejlede vi og nu har jeg været på fortørn siden. Kullene er meget gode og vagten er ikke slem. I går vaskede vi stråhatte og jeg har nu alt mit tøj rent. Jeg har læst en del og i morgen skal jeg til at skrive i forvagten. I går eftermiddags blev der uro i lyren trods det at søen var rolig nægtede skibet at lystre roret og for gæves søgte man efter fejlen ved styreledningen. Det opdagedes da at der sad en stor fisk på vædderen og agerede ror. Vi var kommet på tværs og den var spiret. Skibet blev stoppet og redningsbåden sat i vandet og så fik de fat i synderen. Vi måtte hale den ombord i redningsbåds taljerne da de små taljer på agter dækket ikke kunne bære den. Den dag var alle flinke til at hive i "katten" og løbe med tampen. Og så matte den ind på dækket det var en stor klumpfisk nogle kaldte den måne og andre solfisk. Den var ligeså stor som en oks og vejede 1050pund og dog var der ikke et ben i den kun bruske den blev smidt overbord dagen efter. I formiddags holdt La Cour foredrag om Japan. Meget af det havde jeg først hørt af præsten og det har for resten ingen stor interesse at huske på alle de tossede navne som vi ikke engang kunne stave rigtigt. Det eneste nye jag lagde mærke til var at ur indbyggerne i Japan var fortrængte af de nyværende mongoler der er indvandrede fra asien og at der endnu lever en lille levning af dem på de nordligste øer. De er stærk behårede og har måske i sin tid givet anledning til sagnene om de lodne vildmænd. Japan består af cirka 4000 øer og har 44

millioner indbyggere deraf cirka 12000 kinesere. Mikadoen indskrænket monarkisk og de her en lignende rigsdag som os. I dag er der gråvejr ellers måtte vi kunne skimte land og søen ruller lidt skibet gynger efter siderne men der er vist ingen søsyge. Kristensen holder fødselsdag i dag men brev kan han da ikke få foreløbig.

Lørdag April 7, 1900.

I torsdags var der regnvejr hele dagen, om middagen tordnede det og om aftenen lynede det stærkt bag os. Søen gik højt i går, men nu er den temmelig rolig. Der blev tændt på agterkant i går morges kl. 6 og kl. 11 ½ kom jeg derned til kl. 1. Så fik vi lappedag om eftermiddagen og bunden nat. I dag har vi stødt rør ud og rensat fyr på forkant jeg antager at vi bliver færdige til aften. I morges kl. 3 braste styreledningen over de forreste kedler og matroserne måtte ned og dreje i rattet indtil de fik den repareret. Der begyndte allerede at blive varmt igen og vi sveder ordentlig på fyrpladsen. Der var cirka 44 graders celsius. Nu i middag kan vi begynde at se de små fiskefartøjer så vi må ikke have langt til land men luften er tyk så vi intet kan se. Det går nu stadigvæk hjemad, og så går det meget lettere.

Skærtorsdag April 12, 1900.

Nu har jeg igen forsømt min dagbog og må se at oprette noget af det. I Søndags måtte vi ned og gøre kedlerne færdige og fik fri til middag. Vi var derfor ikke med til parade eller til at råbe hurra for kongen, men vi kunne jo da høre de skød. Om morgenen kom vi ind i Hong Kong havn og om eftermiddagen var Kadryerne ombord. Jeg købte 1 kasse cigarer for ½ dollar 3 æsker for ½ og sidste dag de var ombord 2 par strømper for 25 cent. 1 urkæde 30 cent, 1 fotografi af byen 10 cent og legetøj 5 cent. Vi måtte ordentlig hænge i, i det par dage vi lå i havn. I mandags fyldte vi kul. 9 og jeg var i maskinen, men måtte om eftermiddagen hjælpe til med at indlade sten til ildbroen og om aftenen med at fylde kul i sække og vi blev først fri kl. 8 ½. Om Tirsdagen gjorde vi rent og tændte på forkant og hen ad aften gik vi ud igen. Jeg fik lige set afsejlingen før jeg måtte ned og slide. Hvad det hastværk betyder ved jeg ikke. Et rygte siger at vi skal hjem til den 10nd Juli for at være med ved afsløringen af et mindesmærke fra slaget på reden, men det er vel en fabel. I går var der tøjeftersyn og vi fik vort hvide paradetøj udleveret og afleverede det blå, desuden fik vi nye sejldugs hatte. Vi har fået ti kinesere om bord. Kineserne arbejder i kedlerne og kulkasserne mens vi har fyr på forkant. I går prøvede vi at gå 9 mil med naturligt træk. Varmen steg derved til 52 c. På fyrpladsen og kun under lemmerne var der godt at være. Nu går vi da 10 mil igen med lukkede lemmer og det er alligevel bedre. I går eftermiddag havde jeg tøjeftersyn og vaskede til jeg skulle på vagt kl. 9. Så sov jeg trygt til kl. 5 i morges. Jeg

har i dag fri fra 9 til 3 og har været til alters i chefens kahyt. Chefen og Kaptajn Elvers var også til alters og det var lige så højtideligt som i en kirke. Pastor Nyholm talte smukt og godt. Lade være med at betragte det smukt udstyrede værelse kunne jeg naturligvis ikke, og det må vel undskylde mig at det var første gang jeg havde nydt den ære at komme i chefens private kahyt. I hvert hjørne af den store sofa lå en stor hvid elefanttand en gave fra kongen af Siam og på væggen her i spisestuen som vi først kom igennem, hang tegninger af prinsesse Marie. Der er dejligt frisk vejr på dækket. Søn går noget højt, og kunne i går slå langt ind på dækket når forenden dukkede ned. Nu holder de nok Påske hjemme med kager og godter, men endnu har vi ikke mærket noget til højtiden, men det kan jo komme endnu.

Lørdag April 14, 1900.

I går var der ikke andet særlig end at flæsket vi fik til middag var fordærvet, så satte vi det op til bestiklukafet, og så blev det også kasseret og vi fik præserveret kød og smørrebrød. I aften havde vi brandmønstring og så var den helligdag forbi. I dag havde jeg vagt fra 3 til 6, og da der blev tændt på agter kant i morges har jeg haft fri til middag. Nu ved jeg ikke om vi skal ned og arbejde, eller vi skal have lappe dag. Køjerne er hængt ud for at soles og vi skal skifte i eftermiddag. Nu står solen lige i hovedet og vi har fået solsejl spændt ud over det hele så det er helt behageligt, men i kulkasserne kan man svømme i sit eget fedt.

Mandag April 16, 1900.

I går formiddags kom lille Nielsen, 1, 10 og jeg tillige med 6 kinesere ned på forkant og rense kedler. Vi tog broer ned trak aske ud og stødte rør ud og det var en hård tur. Vi måtte skiftes til at gå op og trække vejret, og vi blev først færdige kl. 1 men så havde vi også fri hele eftermiddagen og lå og gassede os i solen på dækket. Løjtnant Magård holdt foredrag om jorden dens fysiske tilstand, rumfang vægt og omdrejninger. Det var et godt og klart foredrag, men huske de svulmende tal er rent umulig. Om aftenen lå vi længe på dækket i det smukke vejr. I formiddags var vi atter i kedlerne uden dog at få dem helt færdige. Straks efter middagen blev der pebet omklædning efter behag. Der har i de sidste dage været en del hemmelighedsfuldt arbejde for de af mandskabet der havde passeret linien, da det var bestemt at vi i dag skulle døbes skønt vi vist passerede linien i nat. Vi viste altså alle hvad det betød, og fik travlt med at finde gamle eller snavsede klæder, og kort efter kunne man se os i alle mulige kostumer på dækket. De fleste halv nøgne nogle kun med mavebælte på og nogle med kineserpisk på. På forreste bro blev der nu kimet voldsomt med klokken og fra kommandobroen blev prajet: ”Neptun til borde” og nu kom der et mere broget optog ind på fordækket. Først kom en politi løjtnant i spraglet

uniform og derefter Kong Neptun havets gud med stort skæg og en krone af blik på hovedet efterfulgt af hele sit følge. Tre barbersvende med vældige store knive af træ og en pøs med sæbeskum hvori de dyppede den stor kost og viskede dem der kom for nær. Musikken tog mod dem ved broen og med musik i spidsen gik de nu dækket rundt under bragende jubel. Så gjordes holdt og chefen prajedes. Han kom straks, iført rød badedragt og nu begyndte der en udvekslinger af hilsner og en parlamenteren om passeringen af Ækvator. En stor fisk udstoppet og malet og båret på en trefork blev højtidelig skænket chefen, og der efter oplæste Neptun loven, og dømte alle de der endnu ikke havde passeret linien til at døbes. Et par stykker der havde villet skulke fra det ved at fortælle at de havde været der før, blev dømt til at døbes to gange. Derpå skred man til selve handlingen. Lige ud for maskinen var der om styrbord på dækket stillet en bænk, og den ene sprøjte var rigget til chefen. Næstkommanderende og overlægen tog først plads, medens hele mandskabet tog plads hvor det i det hele taget var muligt at anbringe sig. Jeg sad oppe på skærmen til styrbords kanon, indtil vi blev jaget ned af en tordenbyge. Nu tog de fat. Med kosten smurte de hele ansigtet ind og man var fræk nok til at stikke den i munden på hvem de kunne få listet til at svare. Så over ragede de ansigtet med deres lange træknive og bagefter fik de en ordentlig skylle af slangen og kunne gå hen og få en døbeseddel. Efter dem fulgte de øvrige officerer, underofficer, og mandskabet og det gik under spøg og latter. Himlen sørgede også for at vi blev rigtig skyllede da den ene tordenbyge kom efter den anden hele dagen. Kl. 3 ½ var Dyrehavebakken åben for alle dem der mødte med dåbsattester. På agterdækket var ophængt en del malede sejl med kæmpe damer og dværge. Der var museum, skydebane og kraftprøve – som løjtnant La Cour straks slog itu – og Buch Olsen og Povl Pons. Fonograf - et lufrør man sang op igennem. Optræden af 39 som akrobat og som mester Jakel med sine dukker, men mest lykke gjorde dog sangerinderne fire godt forklædte sømænd der sang revy og selvlavede Valkyrie viser. Maleren var ildspiser og foredrags holder. Det varede lige til skiftetid og det var den morsomste eftermiddag jeg har tilbragt på Valkyrien. Nu er der ro, nogle er allerede i Køjen og svede, men de fleste tager sig en cigar eller pibe på dækket så længe der er godt vejr, man ved jo ikke hvor længe det varer, da der stadig lyner fra nye byger. I eftermiddag så vi nogle bjerg øer om bagbord nu bliver det nok ikke så nyt at se land, som det har været de sidste 5 dage.

Onsdag April 18, 1900.

I går og i dag har jeg og 7 været i kulkasserne med kineserne. Jeg var ene med 6 i bagbords i går og det var en hård tur. I dag var 7 og jeg og alle 10 kinesere først om styrbord og så bagbord og så blev vi da færdige. Der blev

tændt på en kedel på forkant i nat, så nu går vi med tre men det går vist ikke stærkere. Jeg antager strømmen er imod. I dag har vi haft Sumatra på styrbords og øen Blanka på bagbords side og begge har vældige flotte skove. Det er verdens frugtbarste egne vi nu er kommet i. Jeg tænker vi kommer til Batavia til middag i morgen. I aftes læste præsten en af Buddhas fortællinger og i aften skal sangforeningen samles efter køjerne. Det er dejligt at ligge på dækket i den friske luft efter af have været i kulkasserne en hel dag.

Torsdag April 19, 1900.

I dag har vi rensset last på forkant. Vi kom i havn kl. 2. Der var flere smukke øer, som vi passerede først og så gik vi ind gennem det snævre løb med fyrtårn på hver side på den lave mole. Vejret var smukt og der ser frugtbart ud her, men byen kan man ikke se den ligger længere oppe. Der ligger et par Hollandske orlogsmænd tillige med et par andre skibe, men der er ikke meget at se i havnen. Der var kadryer ombord i aften både kinesere og negere. De havde bananer, kokosnødder, appelsiner og nogle andre frugter som jeg ikke ved navnet på. Jeg fik brev fra Søren i aften de har fået en lille pige den 12te som kaldes op efter mor. Jeg må have skrevet til ham og gratulere med det første. Nu skal jeg ned og have første vagt. Jeg håber ikke vi skal ligge her ret længe.

Søndag nat April 22nd-23rd, 1900.

I fredags havde vi alle kineserne nede på forkant og vi vaskede og asede så det stod om os. Jørgensen var helt stolt af arbejdet og gav naturligvis kineserne æren. Men i Lørdags havde han dem til kedelrensning på agterkant og erkendte nu at de er dovne og tvære. Vi fyldte kul i Lørdags. Jeg var i maskinen hele dagen. 9 var tilligemed 39 andre i land til udflugt og fest om eftermiddagen. Jeg var bandt andet også i ismaskinen, der ikke ville lave is, så vi kun får lunkent vand. I går Søndag havde jeg fri hele dagen. Om eftermiddagen havde vi de sædvanlige baks eftersyn og så var vi nede og fik en snaps quinon for ikke at få feber når vi kom i land. Så var der gudstjeneste til middag og fik forstærkning. Jeg tog 2 gylden cirka 2.88 kroner. Efter middag fik første og andet skifte ordre på at klæde om i paradetøj klar til at gå i land og kl. 1 gik fra borde efter at have modtaget en mængde formaninger og en billet for hver mand hvorpå vi kunne rejse med toget op til Batavia der ligger cirka 3 mil inde i landet. Kl. 6 skulle vi igen være ombord. Men da vi kom op til stationen gik der ingen tog før kl. 3 og så var der jo ikke andet at gøre end at vente. Ja nogle valgte at gå derop, men de fleste blev dog nede ved stationen hvor der også var ligeså godt. Der var en hel række at frugtsælgere med frugt og kager og limonade og isvand. De drog den fulde nytte af isen idet et stykke blev rystet i en potte med vand

og dette blev brugt så tit de kunne. Folkene er vist af indisk herkomst og går ligesom inderne klædte i brogede pjalter af tyndt bomuldstøj. Endelig kom vi da af sted. Vognene var gennemgangs med skodder på siderne og fra 6 til 8 personer. De var luftige at køre i og fra platformen kunne man ret nyde skuet af det prægtige landskab vi kørte igennem. På den ene side af banen gik hele vejen en kanal og en landevej, begge holdt i en god orden og udenfor var der ligesom på den anden side moradser og sumpe dækket af en ubeskrivelig rig vegetation. Træer og buske i alle størrelser og arter om dog med lianer og tørne og op over dem ragende de høje nøgne stammer af kokospalmer med sin grønne fjerdusk og store nødder noget lignende har jeg kun set på vejen til Bangkok men her var der desuden det grønne græstæppe på banens grund. Efter et godt kvarter forløb standsede toget ved den første station i Batavia og der skulle vi af medens de faste folk kunne tage med længere ind i byen i den Europæiske del. Vi havde ikke ret megen tid at se os om i og uheldigvis holdt de også Søndag henede så vi kunne ikke handle nogetsteds. Så dumpede vi pludselig ind i et kineserkvarter og det tog hele fornøjelsen. De langpiskede abekatte er da også alle steder. Vi så et par steder hvor de lavede teater, men vi forstod jo ikke et muk af de uden tvivl åndrige replikker, som tilskuerne andægtige hørte på. Jeg foretrækker at høre en katte koncert en søvngig nat. Peder og jeg fulgtes ad og traf på tilbagevejen snedkeren fra Amager en tør fyr med krum næse og gedebukke skæg. Han havde været ude at botanisere og havde nær grebet hovedet af en slange der var ganske græsgrøn og var cirka 3 kvarter lang. Den havde på sin side haft til hensigt at fare på snedkeren men blev hængende i en tornebusk og han fik der fat på den og hængte den i et stykke sejl garn. Den havde gift tænder og er vist meget farlig. Vi gik nu ned til stationen og kom tidlig nok til at se underbådsmand Pedersen komme trækkende med en stumphalet abe til stor morskab for mandskabet der nu vitser af på den lille rød næsede overordnede bekostning. På hjemturen brændte solen ikke mere og skoven lå smuk og stille i aftenrøden. Glitsende fugle fløj hen over trætoppene og i en kanal pjaskede en Javanese sig. Ankomsten til stationen skulle vi straks ombord, men først måtte vi hen til Kadryerne der endnu holdt til og forsyne os med kager og bananer til aften. I går fyldte vi igen kul og vi havde de samme pladser som ved sidste fyldning. Jeg gik fra maskinen på vagt på forkant til kl. 12, da de andre ikke blev færdige med at fylde kul til kl. 10. Det var nogle dårlige folk til at arbejde de javanesere, men de fik vist også kun 20 Cent om dagen. Vi fik i går iskrem og kager efter middag og om aftenen fik vi til hver bakke en blodmelon to ananas en appelsin hver og 6 små frugter ligesom blommer udenom men smagte noget lignende som appelsiner. Vi fik også ekstra brændevin og det holdt jo

humøret lidt oppe. I nat kl. 12 blev der tændt på forkant og kl. 6 i morges gik vi fra Java. Jeg skal på vagt kl. 9 og har nu været oppe og se på søen og de små koral øer vi tit passerer. Kl. 1 jeg har nu været på vagt fra 9 til 12 ³/₄ og det gik meget let. Vi fik i dag 7 cigarer hver vel også fra de danske på Java og det liver jo svært op. Nu sejler vi mellem Java og Sumatra og kommer vel udenfor til i morgen så får vi en lang sørejse til Ceylon, men den går nok. Nu vil jeg til at læse mine breve og skrive til Søren så går den tid.

Torsdag April 26, 1900.

Nu er vi atter ude på det store hav og er kommet i den gamle gænge. Vi havde den første dag en smuk sejlads gennem strædet mellem Sumatra og Java, nu går vi tværs over til Ceylon. Præsten holdt i aftes et godt foredrag om Java. Den skal være godt 3 gange så stor som Danmark og er et bjergland- hvilket vi just ikke fik noget indtryk af men vi var jo heller ikke langt inde. Byen Batavia er cirka 300 år gammel og anlagtes af hollænderne. Den har 300.000 indbygger hvoraf halvdelen er kinesere, der overalt maser sig ind skønt den Hollandske regering stadig har lagt dem store hindringer i vejen. Der må for eksempel ingen kinesere komme ind uden at en landmand skal stille kaution for ham og forsørge ham hvis han ikke selv kan og da de holder begravningspladser i hver familie må de betale meget for det ikke ubetydelige jord de derved besætter. Men kineserne er driftige og nøjsomme og er ikke til at holde ude. Java er ligesom de andre indiske øer overordentlig frugtbar, foruden kaffen som jo er bekendt dyrkes der meget te og alle slags krydderier. Der er 3-4 gange så tæt befolket som Danmark. Befolkningen ligner Malajerne og skal være indvandrede fra de nærliggende indiske forspidser. De siges at være muhamedanere, men mange er vistnok hedninger eller buddhister. De skal være flinke og opvakte og kan måske have en fremtid for sig når de bliver oplyste. Søer er rolig på overfladen, men der er ikke så lidt underdønning og skuden ruller efter siderne. Luften er frisk og det er så meget behageligere, som Ismaskinen stadigvæk nægter at gøre tjeneste. Jeg har vasket tøj de sidste dage og har nu rent tøj. Så nu skal jeg til at skrive om dagen. Der kommer flere store byer i dag og den sidste oks blev slagtet. Sikken dagbog.

Søndag April 29, 1900.

I Fredags blev der slukket på forkant på de to kedler og jeg fik så tid at skrive til Søren om eftermiddagen. I går var jeg tilligemed 6 kinesere nede at rense de to kedler og det har vi fortsat med i dag og er endnu ikke færdige. I aftes blev der slukket på den tredje og så har vi den med. Rørene kan vi ikke stikke ud da vandet står 18 tommer højt og alle dørkpladerne flyder mellem hinanden og lansepumpen er an. Vi kan ikke komme på fordækket i

dag da søen slår ind. Skibet ruller hele tiden da vi har søen på siden, der er dog vist ingen søsyge. Det er et brydsomt liv at være kineser formand, de tager så kejtet på alting og så skal de endda have skyld for at være bedre end os. Ja tak men det går da nogenlunde. Nu har jeg fri hele eftermiddagen og skal have skrevet hjem.

Tirsdag Maj 1, 1900.

Nu holder de vel demonstrationsfester i København og rundt i landet flytter de omkring medens vi her går i den gamle tjeneste og stadigvæk flytter op efter Colombo måske vi kommer der i morgen eftermiddag. I formiddag stødte vi rør ud efter at have maset med at få de tunge dørklader lagt på plads. Jeg tænker for resten at vandet har flyttet dem igen det har en voldsom magt – og i eftermiddag har vi selv trukket asken op. Der var kanon eksercits og så havde de en torpedo oppe og manøvre med. Jeg stod ved luftrøret og dirigerede optrækningen og havde det helt rart. Så er der vist ikke mere at bemærke. I morgen håber jeg at høre fra hjemmet. Nu skal jeg op og trække frisk luft.

Torsdag Maj 3, 1900.

I går eftermiddag kl. 2 kunne vi i det fjerne se Colombo og allerede dengang havde vi haft Ceylons kyst om Styrbord en tid. Udenfor havnen sejlede fiskerne omkring i deres usle fartøjer i den høje brænding. Nogle havde kun en lille flåde af et par planker som de stod ret op på i vand til op på benene og når de kom ned i en bølgedal kunne vi ofte kun se hovederne af dem men de svømmer alle som fisk så de regner ikke en smule sø for noget. Vi kom ind til kl. 3 og kort efter at vi havde fortøjet måtte vi ned til rengøring. Ved siden af os lå en Australsk damper og ladede kul. Der er Danske ombord der måske skulle friste lykke i Australien de råbte over til os og viftede, men nogen forbindelse fik vi ikke med dem og i morges sejlede de. Jeg fik brev fra hjemmet og de havde det alle godt og et mindre glad men ligeså kærkomment fra M. I formiddags var Arnesen og jeg nede bag kedlerne og lække dørklader på og i eftermiddag var 1st, 3die, og 4rd skifte i land. Jeg var kommet til at gå ene en tid og var inde i en masse butikker de trak mig ind og gav mig en stol nok så flinke, men når jeg ikke ville give dem hvad de forlangte for deres sager viste de mig døren. Det morede jeg mig med en tid og tog mig så en lang spadsere tur langs med sporvogns linien op i byen. Da jeg var ked af det, kørte jeg med sporvognen tilbage. Kusken var overmåde flink, men det kneb med at gøre ham begrebeligt at jeg hverken var Russer eller Englænder. Danskerne kender de ikke meget til hernede. Før jeg gik ombord købte jeg et stykke elefant tand til brevpresser for ½ rupi og et ravrør for ½ rupi. Resten 1 rupi gik til frugt og sligt. I aften har jeg

sluttet brevene hjem og da jeg skal have første vagt morgen og vi skal fylde kul er det vist bedst jeg slutter med dette skriveri.

Lørdag Maj 5, 1900.

I går fyldte vi kul og det gik hurtigt da kullene blev fyldte på sække i land. Jørgensen og Jensen og Kirkegård var i land og føre opsyn med vejningen. Men kl. 3 slap tilførslen op, og vi fik tid til at gå og drive lidt indtil de kom med de 300 ton, som vi skulle have lagt på dækket. Singhaleserne smed sig på dækket og gjorde sig det mageligt. En pudsig tyk læben fyr lagde sig på en kanonrappon og frembragte en snøvlende sang medens han akkompagnerede sig selv med et par stykker bark. Det må have været en højst morsom arie for tre fire af hans landsmænds grinede voldsomt og sang omkvædet med. Et par stykker sprang i vandet og lå og råbte på bakshis de lå længe og dykkede efter mønter og tvebakker – de folk synes som skabt til at leve i vandet. Endelig kom kullene og vi blev færdige. Da havde vi ladet 300 tons og hver ton kostede os 45 rupier cirka 50 kroner. Så det var en dyr ladning. I dag fik vi hver en rupi i lomme penge det var nu 4 pens for meget, som så bliver trukket næste gang. Vi var i lav med mester om kulpenge fra Hong Kong, men han påstod at vi havde fået dem forud så det må være Nagasaki vi ingen fik for. I formiddags lagde jeg fyr på de to kedler på forkant og tændte kl. 9. Vi døjede en del med at få vand på den ene kedel og tog kul sække ned så første vagt, så første vagt var hård nok. Vi havde kun middag til kl. 1 og jeg fik lige tid til at købe 4 stokke for min rupi så måtte vi ned igen. Søvagten begyndte kl. 3 og kl.5 sejlede vi. Nu skal jeg på fyrtørn igen kl. 12, men vi skal heldigvis ikke have flere kul ned gennem lugen. De skal styrtes ned i kasserne efter hånden som de tømmes. Vi skal ikke til Aden på hjemturen, da der skal være feber, så når vi så meget hurtigere Rødehavet, Nu skal jeg sove til jeg skal på vagt.

Mandag Maj 7, 1900.

I går havde vi en lang vagt og fri hele eftermiddagen. Jeg har læst hele min frivagt de sidste 3 dage. I dag var der vask på dækket og den ene okse blev slagtet, de sidste kul på dækket er nu smidt ned og det er atter rent og pænt. Det er ingen sag på vagten da kullene fordrer megen luft og ikke støver.

Tirsdag Maj 8, 1900.

I formiddag har jeg vasket tøj og læst fra middag til jeg skulle på vagt igen. Vejret er dejlig frisk og søen rolig. Der har hersket en hel anklagemani i de sidste dage. 347 meldte i Søndags underbådsmand Pedersen, fordi han havde skubbet ham, og røde Nielsen er blevet meldt af en anden mand. I dag meldte underbådsmand Pedersen overmatros Hansen, der ikke ville arbejde sammen med ham, og staklen der er godt lidt af mandskabet får 3 gange 5 på indskrænket kost. Der siges at han har indgivet afskedsbegæring,

om det passer ved jeg ikke, men det illustrerer forholdet mellem underofficererne. Hos os er der foreløbig rolighed. Jeg har i aften lavet en kasse til mine sjældenheder som jeg så skal have gemt et eller andet sted. Der var sangøvelse på dækket i aften, men skønt jeg har god lyst til at være med, har det ikke kunnet lade sig gøre det har hele tiden forekommet mig, at vi fyrbødere var uvelkomne hos dem, og er vi ikke gode nok kan de så gerne blive fri. I går passerede vi et stort Engelsk krigsskib, der gik sydpå, det havde fire skorstene og lignede en af de kolosser vi så i Malta.

Lørdag Maj 12, 1900.

Vi går stadig godt fremad mod Perim hvor vi skal fylde kul, og vejret har hele tiden været smukt og friskt. Ja i dag kom der en tordenbyge, men den oplivede jo bare. I Torsdags skiftede vi kedler og køjer og begyndte de bundne nætter i nye køjer. I går formiddag holdt vi store Bededag. Jeg læste hele eftermiddagen og aftenen i: "De to Baronesser" af H C Andersen og i dag fik jeg bog byttet igen og fik "Kragetæer". I dag renses vi hængebroer og murer ny og i morgen tidlig skal vi stikke rør ud. Vi har i de sidste dage fået lemonade om eftermiddagen og det er meget bedre end det bitre stads som de kalder sodavand der mest smager af salt.

Søndag Maj 13, 1900.

Det var en rar fridag. I formiddags stak vi rør ud til kl. 2 ½. Så måtte vi ned i kedlerne og arbejde. Min sejldugs hat blev hugget fra mig på forreste bro i nat, men jeg får se at hugge mig en anden. Nød lærer barhovedet mand at stjæle. I aftes havde vi en lille ø om bagbord og i dag kan vi se enkelte fiskefartøjer om styrbord så vi kan ikke være langt fra Arabien.

Mandag Maj 14, 1900.

I formiddag gjorde vi kedlerne færdige og efter middag lagde vi fyr, men så kom assistent Jensen med ordre til 207 og jeg om at gå på vagt på agterkant. Vi blev jo både forbavsede og vrede over at få vor frihed spoleret på den måde da der slet ikke var så stærk trang til os, men vi måtte jo lystre. Der var gruelig varmt dernede og hen på eftermiddagen kom chefen og overlægen derned og vi fik jo travlt med at ase og slide jeg blev puttet i kulkasserne og måtte sidde der og svede hele tiden og forestille at jeg havde gruelig travlt med at smide kul ud. Chefen var selv ved at fyre i det hvide tøj og fandt det jo naturligvis voldsomt varmt og så blev der givet ordre til at vi skulle have varmt aftensmad. Vi fik pølser og grønærter, og det kunne jo være meget godt, når bare man havde appetit til det. I aften sås Arabien om styrbord og i morgen antager jeg at vi kommer til Perim.

Tirsdag May 15, 1900.

I dag kom vi så til Perim. Jeg sov kun en time før jeg skulle på vagt i nat og så sov jeg fra 3 til 5 på dækket og til 6 på banjen. Så var vi til rengøring til kl. 9. På vagt til 10 da vi lagde til i Perim havn og så ankervagt til efter middagen. Perim er en kulplads på en af de lave øer der ligger i det røde havs overgang til Stillehavet. Det er det mest øde sted jeg endnu har været på, ikke et træ eller busk end ikke en smule græs eller mos, nogen sorte sten og hvidt eller gult land og deroppe nogle boder og kul beholdninger som er overført fra Aden, i den tid feberen raser der. Vi fik dog senere både køer og får ombord fra land, de blev vist fodrede med pakket hø og siv. I morgen skal vi fylde kul, og så vil jeg håbe at vi snart kan forlade dette øde sted.

Torsdag Maj 17, 1900.

I går morges kl. 3 kom jeg på vagt og vi gjorde klar til kulfyldning. Så kom jeg med assistent Jensen i maskinen og det er jo behageligere end at gå ved kullene. Vi havde det for resten varmt nok for vi var ved at tage bunden af lavtryks cylindere og pakke den om. Jeg var inde i cylinderen der måler 78 tommer i diameter. Assistenterne er flinke når de ikke får noget i hovedet, det havde nu Bigler der havde en kant på og var lidt ondskabsfuld, men gjorde dog ikke noget videre vrøvl. Det gik hurtigt med kul fyldningen. Kullene lå parate i pramme der blev slæbet ud til os af en lille damper. Arbejderne var arabere og negre alle kraftige folk der tog indtil 3 kurve på hovedet og gik op med, så vore folk havde hele tiden nok at gøre med at tage imod dem. Vi blev også færdig med rengøringen til aften. Jeg havde så ankervagt på forkant og ingen ting at bestille. Kirkegård der i den sidste tid har været ret dårlig, gav mig en snaps portvin, han havde fået flasken af mester. I dag har jeg vasket tøj for Møller og er nu ved at gøre luftsejlet i stand over kedlerne. Vi skal vist tænde i aften så jeg tænker vi får lappedag i eftermiddag. Nu skal vi til at gå fire skifter på vagt 201-205-207-209-211-217-231 bliver første. Jeg skal vist først prøve at fyre til tredje, bare det kan gå godt, så jeg kan blive ved. Der har regnet i formiddags og luften er frisk nu.

Fredag May 18, 1900.

I aftes havde vi ikke vagt længere end til 8, så begyndte søvagtten med to timers vagt og 6 timer fri. Kl. 2 i nat måtte vi så på vagt til 4 og kl. 5 ½ sejlede vi. Kl. 10 – 12 atter vagt og fri til 6 i aften. Jeg fyrer og det går foreløbig helt godt og vi får lemonade ned til hver vagt så det går udmærket. Vi er vist kommet gennem porten i alt fald havde vi land på begge sider i middags, men for resten kan jeg ikke rigtig orientere mig i dette farvand da der ligger en hel del øde øer og bjerge rundt om, som vi ikke kan se på det kort som vi sejler efter, men det er også det samme da alt er så øde. Jeg har læst næsten hele forvagtten og det er nu godt nok, men jeg tror dog at kunne

jeg overvinde min magelighed og tegne eller udrette lidt, faldt man ikke så meget sammen men, jeg gad ikke engang skrive et brev.

Lørdag Maj 19, 1900.

I eftermiddag har vi lappedag og efter at jeg havde fået tobak, og en bog lånte jeg hos 421 Bojsen, en bog hvor Valkyrie sangene var opskrevet, de sange ved dåbsfesten og dem skal jeg til at skrive af nu.

Onsdag Maj 23, 1900.

I de sidste dage har søen gået højt og slået ind over forreste bro, men ellers har vejret været smukt og varmen har ikke generet os, skønt vi var kommet ind i det snævre af Rødehavet. Jeg har sammen med lille Nielsen og Olsen været på forkant og har gået og haft det meget godt. Der blev tændt op til middag og kl. 6 i aften skal jeg på vagt og har fri hele eftermiddagen. Nu er vi snart i Suez og søen er rolig, på begge sider ses de golde sandstrækninger med de sorte bjerge. Sand og atter sand men nu kan vi da snart komme fra det. Der er hundekoldt om natten og selv om dagen er der koldt i skyggen så vi slipper let over dette varme sted takket være den friske brise vi har.

Fredag Maj 25, 1900.

I forgårs ved aften kom vi ind til Suez og så fik jeg da den at se hvad jeg ikke fik på udrejsen. Der kom en læge ombord og undersøgte os alle, og da vi var blevne synede og fundet friske fik vi vore breve. Der kom breve fra M. Det så ud til at der ikke var så lidt handel og oplagsplads der. Jeg så hvordan de med en stor sandpumpe lavede en krog i havnen større og samtidig med det oppumpede sand lavede en grund hvor der vist skulle ligge et større skur for her bygger de i bogstavelig forstand på sand. Kl. 5 i går lettede vi atter og gik ind i kanalen og den tur gik så hurtig at vi allerede kl. 6 aften kom til Port Said. Der fik vi ikke lov at ligge længere end mens papirerne blev klarede, så sejlede vi videre ud i Middelhavet og nu er vi snart i Europa igen. Der blæser temmelig frisk. Jeg havde frivagt fra 6 – 9 i aften og har skrevet et par breve og en vise som jeg lånte af lange Jensen.

Mandag Maj 28, 1900.

I går kom vi ind til Kreta i Sudabugten igen, men det var et meget venligere billede end sidst den viste sig for os, det kom af at klipperne og lundene og ruinerne lå badede i solskinet og så, så farveprægtig ud, men når vi kom op på landet var det lige så øde og forsømt som sidst. Vi havde tre timers landlov uden forstrækning og vi skulle altså kun strække lemmerne lidt, vi havde imidlertid vore lommepenge fra Colombo og Perim, det beløb sig i alt til 6 shillings og de gik ikke så nær til, men hver aften er der kadryer ombord og så går der altid noget til frugt de har dejlige kirsebær og appelsiner og den gamle kadryer med den fedtede frakke og ditto pengepung er helt stolt over at han kan råbe kispær og Milk og ville gerne bilde os ind at han var

Dansker for at vi skulle handle med ham. Jeg fulgte en tur med Chefens oppasser og vi gik og beundrede de træ høje kaktus og så Nerierne der stod i store buske op i kløfterne fulde af røde blomster. Vi er snart færdige med at rense kedler på forkant og der er nu også slukket af på agterkant, da vi i otte dage ingen damp skal have fordi der skal males over det hele. Det bliver ikke så flot med lys og vand men til gengæld kan man trygt slibe sig en lille skraber på nattevagten. Jeg fik brev fra Marie i aften igen og det glædede mig meget. De holder dog af mig alle sammen derude de brave mennesker.

Torsdag Maj 31, 1900.

I de sidste dage har vi ligget og rodet i kedlerne 21, 19 og jeg tillige med kineserne og nu er vi for så vidt færdige at vi skal til at vaske af. Jørgensen har maler kappen på forkant og på agterkant males der og vi selv er så overmalede af maling at vi næsten ikke kan vaske os rene om aftenen især da vandet vi får fra land ikke er rigtig fersk og sæben er dårlig. I går blev en af kineserne ustyrlig. Han skulle gå ind under kedlerne og rage dynd ud, men var åbenbart meget utilfreds med at han skulle derind og sad og slog dørkpladen med skraberen. Møller bad ham gå an, men så vendte fyren sig om og truede med at drive Møller skraberen i hovedet. Jeg tog nu affære og greb ham lige i nakkekuden og der holdt jeg ham fast, mens han valsede rundt på fyrpladsen og hylede og vred sig som en kat. Endelig fik vi ham afvæbnet og jog ham op men på lejderne vendte han sig om og råbte til de andre der var inde i kedlerne, men i det samme kom 209 ud af blæseren og drev ham op med et spark, medens 21 og en anden holdt de andre kinesere nede i kedlerne. Han kom dog straks ned igen og nu må de kønt lystre de mærker nok at de er under disciplin alligevel. Vor skifte derimod holder skyde øvelser oppe i landet medens vi andre går og aser i snavs og maling ombord.

Søndag Pinsedag Juni 3, 1900.

I går blev vi færdige med at vaske på fyrpladsen og alt skinner til det skærer i øjnene. Jeg sad på vagten i aftes og talte med Peder om gamle dage mens vi pudsede lanterner og så drømte jeg om Sjelle i nat. Solen stod op strålende smuk i morges og belyste klipperne og ruinerne og havde det bare været så smukt, når man kom derop men det er desværre en skuffelse.

Mælkemanden var på dækket med solen og råbte mælk, mælk og vi fik risengrød kogt i mælk til middag hvad der jo er en stor sjældenhed men, de fik vist for lidt og kom vand imellem eller også forstår de ikke at koge i mælk for grøden var ligeså dårlig som den plejer at være. Dronningens kvarter har landlov i dag og jeg kom på vagt kl. 12 og nu skal jeg se om jeg kan få noget at læse i.

Onsdag Juni 6, 1900.

I Mandags var jeg i land og jeg fulgtes med Jørgensen og kokken hele tiden. Vi gik op til den gamle by, som ser meget ny ud hernede fra, men da vi kom derop var der kun ruiner der lå i broget forvirring med snævre gader eller bjergstier og mure med huller. Vi fik os en genstand der og gik så op gennem byen vi så i alt kun en halv snes mennesker. Vi så to gamle koner der sad i en lun passiar den ene med en strikkestrømpe den anden med en håndten den første jeg har set i brug. Vi gik udenom byen og kom gennem en smuk dal hvor igennem en lille klar bæk rislede. Der var dannet render derfra hele vejen ned igennem olivenlunden hvor vi traf store velholdte haver. Ved en stor gård sad der 3-4 kvinder som ved synet af os løb over vejen og ind på marken, hvor de satte sig ned og slog forklæder og skjorter over hovedet. Vi gik ind i de store oliven haver hvor der også stod muldebærtræer. Vi spiste en hel del og så gik vi tilbage ned til havn. Der gik vi ind til en værtshus holder og fik os et glas vin og så spiste vi hver fire æg som han kogte og ristede i asken, men vi måtte spise bart brød til da han ingen smør havde. Derfra var vi inde i det Blå hus og sad og hvilede os lidt og så var jeg nede i en butik og købte mig et pund gedeost for 1 frank eller drakmer og kort efter kom vi ombord. 7 var fuld og sloges i det Blå hus men kom dog tidlig nok, om han også gjorde lidt vrøvl, men 19 brændte den 1½ time af og da han og de faste kom om bord var de lige ved at slås de fulde svin. I går var det Grundlovs dag og vi fik fri om eftermiddagen. Om morgenen blev en del af fartøjerne satte i land og nogle mænd er endnu i land for at træne. De skød med kanongeværer hele formiddagen i går og i dag har vi damp oppe og er uden for bugten og skyde med kanon og revolver kanoner. Jeg har i dag malet ned i blæserne og skal vel gå og fedte lidt i eftermiddag igen, vi har vist kun en kort middag og jeg skal derfor til at læse lid.

Torsdag Juni 7, 1900.

I dag har vi holdt skydning med alle kanonerne lige til aften. Jeg har siddet overfor kulkasserne hele tiden medens Olsen, Nielsen og 7 har siddet og vasket tøj på forkant. I aften kastede vi anker udenfor da vi skal begynde at skyde i morgen tidlig. Der er smukt herude. Oppe på land ligger en smuk lille by og omkring den store marker og haver og i baggrunden stråler vældige bjergtoppe i aftensolens glans. Jeg kan godt forstå at Kreterne holder af deres fædreland og ikke holder af at se Tyrkerne som herrer her. I aften kom en Russer sejlen ind og Englænderen der sejlede ind i går vendte tilbage. Vi skal vist ikke skyde her mere end i morgen, om vi så skal ligge stille til den 12te eller vi skal sejle før ved jeg ikke.

Søndag Juni 10, 1900.

I de to sidste dage er der ikke sket meget af betydning. I Torsdags skød vi sidste gang med kanongeværerne og begyndte at skyde med skarp. Det drønedes jo noget mere og det var morsomt at se kuglerne slå ned i vandet og så atter komme op to eller tre gange med en vandsøjle. Om aftenen gik vi ind og så blev der slukket af igen så nu går vi i mørke igen, men det er jo let at holde vagt og vi bestiller ikke noget om dagen. I dag var Thorup hernede og gjorde noget vrøvl om vaskevandet, nu var han i det humør, men det varer vel ikke mere end et par dage før vi glatvæk slår det i lasten igen. Prince Georg var i dag til gudstjeneste og noget senere kom et par andre fine officerer med adjutant snore på skulderne, men om det var hans eller det var fra de andre skibe skal jeg ikke kunne sige. Vi fik landlov uden forstrækning fra 2 til 5. Jeg tog straks op på bjerget til passet hvor Tyrkerne i sin tid gik over. Jeg var først i følge med nogle flere, men de gik mig for langsomt og så gik jeg fra dem og nåede 419 og 433 der var lidt i forvejen og vi fulgtes så ad. Oppe på en sten traf vi en ung hyrde der straks sluttede sig til os og meget venskabeligt fulgte os hele vejen op gennem kløften og over stenene lige op til ruinerne på toppen, hvor der var arrangeret en lille beværtning. Hele tiden pludrede han op om Grækerne, Tyrkerne, Ceylons piger og bakshis og vi var ved at være ked af ham da vi ikke vidste hvor meget han kunne få i sinde at kræve os for når vi kom til vejsende. Det var dog ugrundet for da han havde fået os op til den unge vært lod han os være i fred. Vi var blevne lidt tørstige på vejen og jeg fik mig så en limonade og de andre krævede vin ind. Vor fører fik et glas med og vi tømte to flasker uden at det generede os. Vi gav kun en frank og 20 lapla for det hele og det var for resten ikke dyrt, men vinen avler de jo også selv og på tønden stod 1900. Efter at have klinket med dem og skrevet mit navn i fremmed bogen gik lidt hen over bjergtoppen og vi opdagede da på den anden side en dal næsten lige så stor som den hvori vi ligger og der var huse rundt om på bjergene med flade stentag så man kunne gå ud på dem før man vidste af det. Der bagved så vi så igen bjerge meget højere end de her, hvor toppen gik helt op i skyen mens en til denne side så ud over Sudabugten og dalen der går op til Mamia og der kunne vi se at den del af Kreta vi før havde set kun var en lille snup og bugten kun et forsvindende skår ind i land. For resten var udsigten ligeså god midtvejs oppe hvor vi kunne se hele Sudadalen de tog sig prægtig ud med deres olivenlunde og ruiner og lige under lå det spejlklare vand hvor de 4 krydsere ligger som 4 svaner i en dam medens nogle sorte og grønne Saccadaskuder og kul pramme nu tog sig ud som ænder for at blive i lignelsen. Selve turen er ret besværlig. Vi klatrede op ad stejle stier og sprang over tuer og sten og tørne. Af og til traf vi i en klipperevne hvor en lille bæk rislede, et frodig lille krat af nerur der stak med deres smukke røde

blomster og en klippe blok der stod ene fordi der var faldet det halve af den og som syntes at have lyst til at falde selv, var dog trods ikke uden liv i en sprække havde et lille figen træ slået rod og har allerede frugter og ved siden af var en lille grøn busk med nogle store hvide knopper ligesom roser men det var dog ingen rosentræ. Mine to ledsagere mente at der var god tid da vi havde gået derop på en time, og jeg kunne ikke få dem til at tro at det er langt besværligere at gå ned ad end op ad et bjerg, da det hele tiden støder i knæene og man meget let kan glide og snuble ved at gå ned ad de glatte sten og skær.

Men da de stadig gav sig god tid gik jeg fra dem og godt var det, for jeg måtte endda løbe det sidste stykke vej for at komme til tiden. De kom dog snart efter med et andet fartøj og fik ingen ubehagelighed. Nu har jeg vagt til 9 ½ og har ikke engang en pibe tobak eller en avis så det er jo en kedelig en men nu kan vi gudskelov snart komme herfra og til nye egne.

Tirsdag Juni 12, 1900.

Nu har vi igen dampen op og skal snart gå. Vi letter kl.9 og andet skifte begyndte søvagt kl. 3 kl. 4 skal vi gå. Jeg havde håbet at få et brev inden jeg tog herfra, men endnu er der ingen kommet og jeg ved ikke om de fik nogen post i dag. I aftes var de ved at prøve signaler med lyskegler udskudte med en slags revolver, og det så smukt ud i den lyse aften med de røde og hvide ildkugler der for højt op. I middags kom en haj i nærheden af skibet. Der blev skudt 3 skud efter den, men skønt kuglerne traf i vandet lige ved ryggen på den må vandet have taget magten fra kuglerne så den ansete dem slet ikke, men fortsatte rolig sin gang med rygfinnen over vandet. Der blev sendt 5 mand ud i en båd med rifler men så blev den borte fra dem. Nu skal vi gå kl. 4 og i morgen middag kan vi vel være i Piræus, det er godt at vi kan komme herfra. Det er helt kedelig at ligge her, og der er næsten ingen der har penge at købe frugt. Der har allerede nogen begyndt at sælge deres "sjældenheder" og de får jo ikke noget for dem. Der var forretning at gøre for hvem der havde haft lidt penge.

Onsdag Juni 13, 1900.

I nat havde jeg hundevagt og så vagt i morges fra 6 til 9 men de to vagter var nok til at skolde huden om vore øjne så det svier i den særlig når den bliver udsat for solen. Kl. 10 kom vi ud og gav konge salut for Kong Georg, der var ombord i hans konge skib ved siden af hvilket vi lagde os. Vi klædte alle om i hvidt paradetøj og officererne var i galla. Prins Valdemar havde et blå liv gehæng. Kl. 11 kom kongen og kronprins Nikolaus kommandør og adjudant og vi står til parade. Chefen sagde idet han gik forbi os "ja der er vore fyrbødere de har haft en varm tur." Hvad kongen svarede hørte jeg ikke. Kort efter fulgte Chefen med ombord i kongeskibet og lidt efter gik de

i land i to dampbarkasser for at køre til Athen. De to kongelige brødre i hvidt tøj. Vi fik så breve. Jeg fik brev fra Stine og det var meget gode tidender. I eftermiddag stillede vi op efter bjergnings rullen og var ude og sejle en lille omgang. Det tog det meste af eftermiddagen så vi har ikke bestilt meget i dag. Piræus ligger lunt inde i en bugt. Det er en stor havn, der ligger en masse skibe af alle slags og byen har mange fabrikker og flere store smukke bygninger, men også mange grimme og der er kun nøgne ler bakker om den, og næsten ikke et træ så når solen skinner svider det i øjnene, ved at se på alt det hvide. Nu skulle jeg egentlig til køjs, men jeg tror ikke jeg kan sove for det første så jeg foretrækker at gå på dækket lidt.

Fredag Juni 15, 1900.

I går havde vi landlov og vi fik først en del grove formaninger og så lov til at blive borte til Kl. 8 alle sammen. 7 og 21 kom dog ombord noget før da de var bleven "skeje". 9 og jeg fulgtes ad og vi gik lige over til stationen og tog med toget til Athen. Det tog cirka 20 min. Og vi kunne se byen her fra Piræus. Landskabet er ikke meget skønt især da høsten lige var endt og de nøgne stubbe ikke frembød noget smukt skue. Men bugten ved Lamadanicom vi passerede, og hvor der ligger et flot bade establishment mod haver var smukt. Banen sænkede sig ikke så lidt ned til Athen og det sidste stykke til stationen kørte vi under fire, fem tunneller og vi måtte op ad mange trapper da vi steg ud. Vi tog først og gik op til de berømte ruiner "Akropolis". Med skam må jeg bekende at ingen af os kunne erindre om det havde været tempel eller slot og når det var bygget og derfor fik vi heller ikke den nydelse af turen som folk der kendte den Græske historie ville have fået. Men selve skuet af de kæmpemæssige ruiner var nok turen værd. Ruinen ligger på et bjerg og der førte en masse marmortrapper derop. De mægtige søjler var for det meste sammensatte af flere stykker og den største samling var stivet af med et tømmerstillads. Udsigten herfra var storartet vi så ud over hele Athen med kongeslottet der er en stor hvid bygning, som tager sig godt ud tros det at der hverken er tårne eller spir. På den anden side af byen ligger et højt bjerg med ruiner på toppen. Der var tre boder på ruinen hvor man kunne købe marmor pyramider og slebne sten til souvenirs og gamle mønter. Jeg købte en brevpresse af flere slags sten for 1 drakme. Jeg fortrød siden at jeg ikke købte nogle flere, men de forlangte vel meget syntes jeg skønt ret betænkt var det vist ikke for dyrt, da en drakme kun gælder 50 øre. Jeg havde taget ti op da jeg havde ventet at kunne få noget alabast, men det så jeg ikke noget af og da vi kom ned i byen kom vi ind og spise og drak en del af dem op. Vi tog tilbage til Piræus kl. 5 1/2 og da vi kom der traskede vi ud til "herregården" for at se på tøsene. Det var mig ellers meget imod, men 9 skulle jo endelig med nogle andre og så kom jeg

med som sidste får i flokken. Heldigvis var de alle så grimme at jeg snart fik nogle med tilbage. Der traf jeg 233, 201, 205, 203 i leg med de væmmelige fruentimmere. De var lidt "svedne" alle ellers havde de vel skammet sig de svin. På vejen ned til havnen kom vi ind i en slags variete ved et lystanlæg. Der var 9 damer og 3 unge mænd der spillede. Den ene dame var ældre mens de 8 var de smukkeste piger jeg har set længe og de spillede storartet. Men efter at de havde givet 3 numre holdt de op og nogle af vor elever fik dem ned og trakteredede på dem. Så daskede vi af ned og kom ombord. Jeg havde vagt kl. 12 i maskinen og i morges blev der lavet klar til kul indfyldning og så gik det i en anden dur. Det gik udmærket med at fylde kul og kl. 3 var vi færdige. Så gik vi og vaskede os og drev til aften og nu har jeg bundet nat. Jeg fik i aften brev fra Jørgen der er i Kolt Mølle på Fyn. Han skriver at han måske kunne komme til København og tage mod mig og jeg ville også gerne have ham til at komme, men er næsten ked af at bebyrde ham med den udgift for min skyld. Jeg tog ti drakmer op i går og fik dem i 5 drakmer sedler og dem får mand byttet i 1 drakme sedler. De er små lapper så snavsede at man næsten ikke kan se hvad de er af. De kan kun bruges her, men jeg får dem nok brugt.

Søndag Juni 17, 1900.

I går eftermiddag havde vi lappedag og jeg fik mit tøj vasket der blev også slukket af så det var ikke for tidlig. I dag har jeg ikke bestilt noget til frokost og været til kirke. 20 fik sin dom i dag 2 gange nægtelse af landlov og bageren fik 4 dage i bøjen 21 vil sende en klage til Folkets Avis og har skrevet den. Jeg har skrevet til Stine og sendt et kort til Jørgen. Jeg skulle egentlig også have skrevet til M men jeg er ikke oplagt for øjeblikket og skal nu op og have en pibe tobak.

Onsdag Juni 20, 1900.

I de to sidste dage har jeg ikke bestilt ret meget end gå og drive den rigtig af. I dag er der en del af kongens kvarter der har fået lov til at gå i land og det kunne jeg også godt have fået, men gad ikke da vi får lappedag i eftermiddag og så vil jeg til at skrive et par breve. Jeg fik 5 drakmer i dag og jeg har købt noget nips og det går de sidste penge vel til, men nu er jeg ligeglad enten jeg kommer i land mere her eller ej og bare jeg kunne få en bog at læse i, men det er vist ikke til at få.

Fredag Juni 22, 1900.

I går middags fik jeg to breve skrevet et til M og et til København og det gik middagen ved. Der kom et stort Russisk krigsskib ind og der blev saluteret fra alle skibene det er vist et Admiralskib mere end dobbelt så stort som Valkyrien og svært armeret. Vi går for resten og driver og keder os ganske frygtelig og jeg vil da håbe vi snart kan komme herfra. Frederiksen og 19

har gået i en salig pip de sidste to dage, de har fået nogle flasker cognac af Kadryerne. Og så ved de jo ingen måde og det gik da også galt i aften, da Frederiksen ville til at sælge et tørklæde for at få noget mere. Han blev drevet ned på fyrpladsen og må være glad om han slipper med det og der ikke bliver kradset op i sagen.

Søndag Juni 24, 1900.

I går formiddag fik vi fri på nær dem der var nødvendig til at passe kedlerne der skulle have damp kl. 3 ½. Omklædt i paradedragt gik vi så og drev hele dagen og kedede os ganske forfærdeligt. Kl. 4 kom Kong Georg og hans yngste søn prins Nikolaj ombord med chefen og vi var stillede op til parade. Men der blev ikke saluteret hverken den gang eller da vi sejlede. Det havde han selv ønsket. Kl. 4 sejlede vi ud af havnen og kongens damper barkasse fulgte efter et stykke ud og optog dem da de tog afsked og gik fra borde et stykke ude vi stod opstillede og skulle råbe hurra. Jeg syntes det lød meget mat, men det har jeg lagt mærke til at det tit gør, når ikke stemningen er særlig høj. Den ene vil ikke råbe over den anden og så bliver det kun et hårdt råb, ikke det glade råb hvor man hører begejstringen. Om formiddagen fik vi assistent Fugl og Rasmussen ombord efter at de nu har ligget inde på sygehuset i lang tid. De ser dårligt ud begge to og har vist ikke mange år at leve i. I dag kom lille Nielsen til skade ved at en sæk aske faldt ned over ham ved at ståltrådstovet sprang. Han fik den ene skulder slået og blev taget ind i sygelukafet, men er vist allerede kommet ud igen så det har vel ikke været så farlig, men det kunne jo lige så godt have ramt ham i hovedet og så havde han været færdig. Nu er vi forbi Grækenland og ude ved den gamle rute. I morgen skal de til at skyde og de der hører til krudt og granat langrunge skal op, jeg tænker derimod at jeg nok får lov at blive dernede. Nu kom assistent Jensen rigtignok og sagde at der skulle være klart skib og så kommer jeg nok med. Nu skal jeg op og smøge tobak.

Torsdag Juni 26, 1900.

I går morges kl. 6 blev der blæst klart skib og så var vi oppe og slå ned på fordækket og rigge pumperne til. Men så blev jeg sendt ned på fyrpladsen igen medens 27, 21, 19, og 20 var ved lagring af ammunition og derfor blev fri for vagt. I stedet for havde jeg 39 til at hjælpe mig om formiddagen og ham og 212 om eftermiddagen. Da havde vi en hård vag, da de pludselig gav sig til at gå med cirka 12 mil og vi ikke havde andet end støv at fyre med og det røg om os så vi var skrækkelig tilredte. I nat havde jeg igen 19 og Hans til at hjælpe mig og det gik meget bedre. Vi skød den store 8 tommer og 3 og 6 tommer kanoner, og revolver og salut kanoner i går og der var en ordentlig dundren. Vi skulle have fortsat i dag men så oprandt det med tåge, og jeg vækkedes af dampfløjten i morges. Hele formiddagen har

de derfor kun kunnet gå med halv fart og hele tiden givet tåge signal, men nu er tågen blæst væk og det lufter dejligt. Vi har i dag sejlet mellem Cicilien og Malta og nu forsvinder snart sidste topper på Malta i horisonten. I morges blev der tændt på agterkant og kedlerne blev sat til kl. 11 ½. Der er damp på 4 for øjeblikket, men om det skal blive ved, ved jeg ikke. Alle mand ligger nu og slanger sig ovenpå den gode middagsmad sødsuppe og blodbudding og jeg skal også have mig en lille lur i eftermiddag hvis ikke jeg skal arbejde, men det håber jeg ikke. Det er ikke til at opdrive en bog eller avis til at læse i, så fritiden bliver lidt kedelig, men jeg tror jeg skal til at lave lidt statistik over Valkyrien hvis jeg får tid eller også til at se til mit tøj.

Torsdag Juni 28, 1900.

I går formiddags begyndte vi at rense kedler på forkant og 21 og jeg stødte rørene ud på de to til middag, mens de andre fik asken hejset op. Om eftermiddagen var der klart skib og så var jeg jo oppe og rigge pumper til. Derefter sad vi og drev på banjerne en times tid medens de skød og så fik vi lov at gå til der skulle rigges af. Jeg bestilte ikke videre da jeg skulle holde mig nogenlunde ren og vi skejdede tidlig ud.

Lundgren og et par kinesere stak rørene ud på den sidste kedel og i dag har 10 og jeg været i bagbords, 21 i midterste og Lundgren i bagbords kedlen og jeg antager at vi omtrent kan blive færdige til aften, Vi sejler hele tiden tæt ved Afrikas kyst så vi kan se bjergene. I aftes var der et stærkt uvejr i det fjerne ude over havet slog lynene uafsladelig ned og det så smukt ud. I aften har præsten lovet at holde et foredrag så er det godt at jeg ikke skal på vagt.

Lørdag Juni 30, 1900.

I går gik vi og vaskede af og havde det rigtig godt medens Olsen og Lundgren satte broer op i kedlerne. I aftes holdt præsten det foredrag han havde lovet os i Torsdags, men som vi ikke fik fordi der blev regnvejr. I aftes var vejret udmærket og efter at jeg havde vasket et par sæt tøj gik jeg op på fordækket og så på en stor flok springere, der kåde sprang op over vandet lige for kølen og fulgte os en lang tid indtil de omsider blev kede af det og med nogle kåde spring satte af sted. Kl. 7 begyndte præsten sit foredrag med at fortælle os om Grækenlands historie i korte træk, idet han gjorde os opmærksomme på at deres historie dannede et af de vigtigste led i verdenshistorien idet deres kultur har haft en stor indflydelse på de øvrige folkestammer, der senere har haft god nytte af de Græske videnskaber og kunst. Grækenland nævnes allerede Cirka 1000 år før Kristus og er nu altså cirka 3000 år gammelt. Grækerne menes at være indvandrede nordfra, fra det nuværende Tyrkiet. De består af to stammer Droserne der boede i Sparta

på den sydlige del af landet, og som er kendte under navnet Spartanere. Det var et fattigt men hårdt født og kraftigt folk og det øvede sig stadig i at hæve sig på forskellig måde. Drengene blev tidlig sendt til skoler hvor de vænnedes til at kunne tåle pisk og andre pinsler uden at blinke og det førte til at Spartanerne blev et stærkt og tappert lille folk. Den anden stamme kaldtes Janerne og boede omkring Athen det var mere frugtbart og rigt og fra dem stammer hele den Græske kultur og kunst. Så vidt jeg husker var det cirka 500 år før Kristus at den Persiske konge Xerxes begyndte at plage nogle Grækere som havde bosat sig og dannet kolonier nede over Asiens kyst og da Grækerne selvfølgelig ikke ville tage det for gode varer, men gjorde indsigelser besluttede han at erobre hele Grækenland og udrustede den største hær der var set i oldtiden cirka 2 millioner mand. Han forsøgte flere gange forgæves at slå bro over Hellespont, og lod mange bygherrer hænge når havet opslugte de broer han havde bygget. Han lod endog efter sagnet en gang havet piske. Endelig fik han dog en bro over, antagelig har det været på skibe og så marcherede han over med sin uhyre hær, medens en vældig flåde sejlede langs kysten for at slutte sig til hæren. Det varede 7 dage og kostede mange liv. Grækerne var ikke forberedte og det så sort ud, men 300 Spartanere under anførsel af kong Leonidas tog stilling ved passet Thermopylæ tror jeg det var, og skønt Perserne hånedes den lille skare kunne de dog ikke komme frem og de holdt dem stangen i 5 eller 6 dage indtil en forræder viste dem vejen udenom passet. Så faldt Leonidas med sin tapre skare og hæren brød ind i landet. Athen var imidlertid blevet sat i så god forsvarstand at perserkongen ikke fik noget udrettet og måtte drage hjem med en stor del af hæren. En del blev og skulle gøre arbejdet færdig, men Themistocles en anden berømt Græker fik en stor flåde samlet og fik den Persiske flåde drevet ind i bugten ved Salami, hvor mange skibe strandede og resten blev totalt ødelagt. Så var Grækenland befriet og deres rigeste tid begyndte. Men Athenienserne høstede mest fordel af sejren og efter hånden som Sparta følte sig til side sat, blev de misundelige og det brød til sidst ud i borgerkrig. Så fik det ene parti den ulykkelige ide at tilkalde Philip af Makedonien, og denne store feltherre kom også og gjorde ende på sagen, men tog derefter selv landet så det var at komme fra asken ind i ilden. For øvrigt sluttede de Græske stormænd sig atter sammen, og så indkaldte de Romerne, og følgen blev at de nu kom under Romersk herredømme, og så har Grækenland ingen historie før 1400 da Romerriget blev opløst, så gjorde Tyrkerne siden fordring på landet og i mange år fostredes forbitrede kampe indtil Tyrkerne skød en kanon af der landede på Akropolis, og ramte krudtet der var opbevaret der, og endnu ser man følgen i de vældige væltede og underbrudte piller. I 1832 indsatte de den Europæiske Prins Otto af Bayern

til Konge og han var konge til 1862 da han blev afsat. Grækerne vilde helst have dannet en republik, men de øvrige magter forhindrede det, og indsatte den nuværende kong Georg, vor konges søn, og han har styret landet siden. Tyrkerne har siden gjort flere forsøg på at erobre landet, men England, Frankrig, Rusland, Tyskland og Italien våger nu over freden og Grækenland får foreløbig lov til at komme sig efter sine sår. Det var for resten en by ved navn Thebes, der fordrog de sidste Persere. Nord i landet ligger Delphi hvor der i oldtiden var et orakel, som man spurgte til råds, og præsterne, der skulle tage svaret fra Vesta gudens mund havde selvfølgelig en stor indflydelse. Under Romernes herredømme blev Græsk sprog og kultur spredt over hele jorden, da de selv tog meget i lære af Grækerne. Den Engelsk digter Byron tog del i krigen mod Tyrkerne og udrustede selv to skibe og reddede en fæstning. Han faldt og hans hjerte taget ud af ham, men gik senere tabt, men hans værker vil stå i mange år som noget af det bedste der er skrevet. I dag skyder de med torpedoer og nu har de allerede begyndt igen. Før udskydning nu kan vi ikke se land mere og jeg tænker ikke vi kommer ind før i morgen.

Søndag Juli 1, 1900.

I dag har vi gået og pudset lidt på kedlerne til middag og det var ikke meget vi lavede. Der var tåge til kl. 2 så vi måtte gå med halv fart og hele tiden høre på den grimme tuden. Så lettede tågen og vi så straks bjergene på begge sider af vandet og snart kunne vi se den stejle Gibraltar klippe. Den tog sig storartet ud som den står med den lodrette svimlende høje kant ud mod Middelhavet, medens den skråner jævnt stejlt ned mod den anden side. Et par hajer drev forbi, og så sejlede vi forbi den storartede fæstning under salut på 21 skud, og kom ind i havnen i bugten til kl.3. Der ligger en vældig smuk by, den kønneste jeg endnu har set opad bjerget, med smukke anlæg og nede ved foden vældige mure og kul oplag. Der ligger også mange skibe her. I morgen skal vi fylde kul, og rygtet siger at vi skal sejle igen på Tirsdag. Hvis det er sandt hvad de siger at vi ingen landlov eller kadryer får fordi der er kolerine her, kan det godt være det samme at vi snart kan komme af sted. For resten tror jeg også vi har kolerine ombord for det halve af mandskabet har mavepine og i dag fik vi havresuppe til middag, den var for resten så sur at jeg ikke tror den skal forbedre tilstanden. Der var ikke megen post og jeg fik ingen breve, men jeg håber de kommer i morgen. Jeg har kedet mig frygtelig i aften indtil for lidt siden, da jeg fik et par aviser at kikke i. Nu skal jeg til køjs kl. Er 10.

Tirsdag Juli 3, 1900.

Nu er vi igen på farten. Vi tændte kl. 2 i morges og gik kl. 2. i går fyldte vi kul og det gik stærk. Det var Spanier og Englændere alle kønne folk og

vante til at tage fat. Jeg var først i maskinen, men henad middag måtte vi op i kulkasserne, alle der kunne undværes da de ikke kunne holde kullene væk. Det var nogle værre kul til at støve og det var slet ikke til at tampe mens de styrtede ned. Vi blev tidlig færdige, og gik og drev og frøs indtil de endelig fik gjort rent. Der var kadryer ombord de havde kun tobak og ingen af os havde penge så vi satte ingen til. I morges kl. 5 knap kom jeg på vagt, og måtte straks i gang med at lægge 3 fyr, som løjtnanten måtte gå fra i går. Så tændte vi og i formiddag vaskede jeg lidt for Møller. Kl. 11 1/2 blev vi sendt op, men da vi lige var kommet af tøjet kom der bud at vi skulle have vagt til kl. 12 3/4. Vi gik ned igen og tog den vagt. Aldrig så snart var vi atter kommet op, og havde fået os vasket før vi fik bud at vi skulle have vagt til 3. Da vi havde spist måtte vi så ned igen, og vi var ærgerlige over de tossede ordre. I eftermiddag har de lavet exersits på dækket og i aften er der middag for officererne hos chefen. De kan sagtens. I går var de og nogle af underofficererne i land og de havde overværet en tyrefægtning i den Spanske bydel medens vi andre hverken fik landlov eller penge til at købe noget for men så sparer vi vore penge til vi kommer til Frankrig; hvis vi da ellers kommer der, men det er der vist ingen der ved med bestemthed endnu. Breve var der ingen af her, måske de er gået til forkert og først når os når vi er kommet hjem men jeg vil da håbe jeg skal få nogle i næste havn. Nu er vi snart ude af strædet. For øjeblikket er vi ud for byen Trafalger, bekendt fra det store søslag, som holdtes her hvor admiral Nelson mistede sit øje og sin arm. Nu skal jeg op og rulle et par bukser og ryge mig en pipe.

Onsdag Juli 4, 1900.

I dag havde vi vagt til 9 og så var rengøringen jo forbi. Vi gik så og drev og hvilede os til middag.

Så sov jeg til jeg skulle på vagt kl. 3 og drømte en hel masse så jeg troede jeg havde sovet hele dagen. Der blev så pebet tøjeftersyn og jeg nåede lige at få en bog lånt og få noget tobak inden jeg skulle på vagt. Nu er søen noget høj og slår af og til et lille stænk ind over fyrpladsen, men det generede da ikke videre endnu. Kristensen fik i morges en negl revet af og en anden blev blå i rullen og går ikke på vagt. I eftermiddag fik han en negl slået blå på en tå. Det er vist den 6te. Jeg skulle egentlig skrive, men jeg kan ikke godt lade være at kigge i den nye bog der er en komedie af K. Gjellerup.

Fredag Juli 6, 1900.

I dag til aften holdt præsten foredrag om Gibraltar og Spanien. I oldtiden kaldte man Gibraltar og det lige overfor liggende forbjerg på Afrikas kyst for Hercules's støtter og mente at det var Verdens Ende. Hercules skulle efter sagnets hente nogle æbler hos Atlas der stod på disse støtter og bar

verden på sine skuldre. Han måtte imens bære byrden og var nær kommet til at blive stående men frelste sig ved list. I det attende århundrede kom barbarerne og tog landet i besiddelse og begyndte fæstningen og i Spanien vidner endnu mange pragtfulde byer og ruiner om den Moriske kultur. Senere hen forenede to små riger Aragonien og Kastille sig og drev Araberne ud og så Steg Spaniens magt i en voldsom grad og under Kejser Karl den 5te ejede det, det meste af Europa, men så udbrød der arvefølge krige og under en af dem benyttede Englænderne lejligheden og bemægtigede sig fæstningen Gibraltar og skønt Spanierne senere gjorde voldsomme anstrengelser for at fordrive dem, holdt Wellington dog fæstningen, der var 30 linieskibe og en stor del flydende batterier der belejrede den og 80.000 bomber og kugler faldt ned over byen. Den øvrige redegørelse om Napoleons krigene og Spaniens folketal kan jeg ikke huske at gøre rede for og må opgive det. Nu skal jeg ned og vaske lidt for 9 og de skal til at hejse aske op efter kl. 6. Det bliver skærpet i alle måder, nu skal de også plages jeg ville ønske jeg kunne komme på fyrtørn hele tiden til vi kom hjem.

Søndag Juli 7, 1900.

I aftes fik vi kakao ellers mærkede vi ikke noget til at det var 6te Juli. I det hele taget mærker vi ikke ret meget til de hjemlige festdage, som landsoldaterne gør. Der blev tændt på agterkant i aftes kl. 10 og i morgen kl. 6 kom jeg på vagt på forkant til den fjerde kedel tilligemed lille Nielsen. Vi havde vagt i eftermiddag til 6 og slukkede af så nu får jeg bunden nat og så kan jeg komme ned og rense kedler i morgen. Det er for resten godt nok for så slipper jeg da for at stå og fryse og kede mig til parade. Hvis vi får fri i morgen aften skal jeg til at skrive breve ellers bliver det vel ikke til meget. Vejret er meget godt men koldt. Der blæser ikke så lidt men søen er dog meget rolig. Vi har sejlet 12 mil i dag for at komme hurtigere over Spanske søen og jeg tænker at vi kommer ind i kanalen i morgen tidlig.

Søndag Juli 8, 1900.

I morgen kom vi ned til kedlerne og 21 og jeg har været nede og støde rør ud siden frokost og skal derned i eftermiddag igen. Dørkpladerne var skyllede op så det sinkede os meget og skældt ud blev vi når vi kom op. Der blev varskoet i dag at vi skulle tage penge op her til København eller melde hvor mange vi ville have og så blev der lovet landlov i Havre op på Reden hvis vi var flinke. Der siges at der ingen fest vil blive i København og det tror jeg de fleste er glade for. Jeg har nu prøvet på at tegne en bark som vi passerede. I aften skal jeg til at skrive brev.

Onsdag Juli 11, 1900.

I mandags aftes kom vi til LeHavre. Vi kastede anker udenfor havnen. Prinsesse Marie kom ombord kort efter og så var der to sække post. Jeg var nede og vaske tøj og var ikke med til at råbe hurra. Jeg fik 3 breve fra Søren og Hanne i København og fra Møllers i Sjelle. I går var vi i land Jeg havde sat 10 Franc til side og jeg købte en tandbørste, en terrakotta figur, en lommekniv og en illustreret bog om Le Havre. Resten drak og spiste jeg op. Der var en masse piger og frække var de som slagterhunde. 9 og jeg gik ombord kl. 7 og så vaskede jeg igen tøj i aftes. I dag stillede vi til parade for Prins og Prinsesse og hendes fader, og en anden mand var der vist også. I eftermiddag har vi lappedag så vi går rigtig og laver den. 41 har i sine gemmer fundet et gammelt kæreste brev efter en avis, som jeg skal skrive op som prøve på den nye retskrivning:

Tag for dit brev som har mig møjet, men det er dolig skrevet som kommer af at du lader en gå hen og skrive for dig som er droskekusk og et sempelt menneske men da jeg nu har været her på højskolen i en mane snart nu ved jeg hvordan et brev skal skrives, den rigtigste rægel er at alting skal skrives med småt her er morsomt at vær for vi lære ingenting og de holder foredrag fra måren til aften og så synker vi af langs lille sangbogværk. Jeg er meget rask når jeg antager den stikkelsbærgrød jeg spiste forleden dit betruet er møjet got og ligner også udmærket den brune ko der hjemme har brækket benet i grøften ved gåren som skal svøbes ind i kolde onsdag som ikke må være varme forleden gik jeg ud i marken og midt i den brændende sol satte jeg mig på en sten og så på et får så tænkte jeg på dig som også må gå ude i varmen og blie hel varm og jeg var i går henne at så til den hjelenes ko hos din fader som havde klællet og fået en sort kalde der bad mig hilse dig og din moder også mange gange det samme din fader har antaget tre karle til høsten hvoraf den ene er en kone byggen og havren står godt hos din fader som er lidt kort i strået men må komme sig hjemme hos min gamle er alt ved det gamle fader har salt sin gødning til præstens forpagter som skal køres på marken og spredes med det første der er mange høns i hønsegården i år hos moder som ligger på æg hver dag og har mange kyllinger og snart får flere små hernede sender jeg dig et potograpi af alle dem her på højskolen som blev tagen forleden af en rejsende potograf just bagerst stå de tre lere så kommer karlene og under dem pigerne hvor du kan kende mig i midten på min sidses kjole som blev tagen af medens jeg sad der fordi jeg tænkte den nok glædede dig vi skal med det første i skoven hvortil vi skal give hvert noget og så bliver maden leveret af højskoleforstanderens kone som er kraftig og billig og hjemme lavet i går da vi var i marken blev vi alle røde i

hovedet fru persens stine gik nærved lerene og hun kom af vanvare til at slå en kolbøtte ned i grøften ved at træde fejl men dog ikke stødte sig men blev noget flov nu ikke videre for denne gang mange hilsener og skrive snart din hengivne Ane Kristine.

Torsdag Juli 12, 1900.

I aften var der en masse Franskmænd og kvinder ombord og de var alle meget nysgerrige. Vindslet der kunne tale Fransk var fører for flere, blandt andet for et par unge folk der havde holdt bryllup i går og skulle rejse til Paris i aften. Konen var nysgerrig efter at smage vort brød, og galant rettede Vindslev an for dem og gav hende desuden en lille æske i brudegave. Så blev han inviteret til middag og fik også lov til at gå med i land. Hvem der sådan kunne sproget så var det morsomt at være i Frankrig. I dag har vi fyldt 800 ton kul. Det gik raskt og vi blev færdige til middag så hvilede vi os til kl. 2 og så gik vi til rengøring. Jeg hjalp assistenten A Jensen med at sætte en beskytter på en matrix inde i kedlen, og det varede temmelig længe, da vi måtte bore den gamle bolt ud vi blev først færdige til kl. 6 og så har jeg vasket kulkasse tøj i aften. Nu har jeg vagt til kl. 12. Jeg har ingen breve modtaget endnu og får måske ikke flere her da vi vist skal sejle i morgen. Jeg har været en tur på dækket og hørt Peter synge viser. Jeg fik mine kulpunge fra Gibraltar i aften 5 franc, men nu får jeg vel ikke brugt dem her men måske i England. Nu skal jeg til at studere lidt i mælkeri tidende som jeg har fået af 12.

Fredag Juli 13, 1900.

I morges kl.6 stillede vi pænt til eftersyn med skuffegrej stortrøjer og sko. Kl. 8 blev vi slæbt ud af havnen af en lille damper og så var vi kort efter ude i kanalen hele dagen omtrent har vi kunnet se Frankrigs kyst og nu kan vi se Englands. Vi kommer nok ind i morgen tidlig. Jeg har fra frokost af været beskæftiget med at vaske nedgangen bag kedlerne helt ned til lemmen og det varede til aften. Efter te gik jeg ned og pakkede mine sjældenheder ud og ved at pakke dem om fik jeg plads i den store kasse til det marmor stads jeg købte i Piræus. Samtidig skrev jeg de forskellige ting op og deres pris som jeg omtrent kan huske de var købt til. Jeg skal her have det ordnet lidt skematisk så jeg kan se hvor det er købt og hvad det har kostet og så tillige have mine ting ordnet og satte til værdi. Så kan jeg først se hvad jeg omtrent har brugt mine penge til. Det er dog kun cirka da jeg ikke kan huske bestemt hvad hver ting har kostet, og ligeledes er jeg heller ikke sikker på købestederne er helt rigtig angivet i alle tilfælde, men noget nær er det dog rigtig. Mønterne jeg har er ikke lette at sætte i værdi da nogle er ukendte og fra de forskellige lande er kursen jo forskellig, men omtrent kan jeg se hvad jeg har dem til. Foreløbig har jeg cirka 40 kr. og har taget lidt over, for

resten er altså gået til at leve for. Nu skal jeg op og trække lidt frisk luft og så til køjs.

Lørdag juli 14, 1900.

I morges kl. 4 smed vi anker uden for Themsens udløb i kanalen. Kl. 8 lettede vi igen og sejlede op ad floden. Det varede ikke så kort inden vi fik land at se da det udløb er meget bredt. Vi så et vrage af et sejskib der stak masterne over vandet det lå nok på en sandbanke. Kl. 12 kastede vi anker på floden. Strømmen gik dengang opad da der var højvande. I aften er der lavvande og en strøm udefter. Mange både ligger på den bare bund. Landskabet ligner meget det Danske. Der er store marker og levende hegn og det ser frugtbart ud. Langs floden ligger byen Gravesend som de kalder den, hvordan det skrives ved jeg ikke. Den strækker sig vist lige op til London og består mest af fabrikker og lagerbygninger. En utrolig masse skibe både damp og sejl i alle størrelser farer frem og tilbage hele tiden. Jeg har ingen breve fået endnu men der er en del aviser at læse i. I aften havde de en del løjer med den største abe som var ude og blev trukket i en snor. Alle dyrene er nu så tamme at man kan gøre ved dem hvad man vil. Vi fik lomme penge fra Havre i aften 1 shilling og de ryger vel i morgen hvis der kommer kadryer ombord. Jeg ved endnu ikke om vi får landlov her, Chefen er vist nok oppe og besøge sin søster. Jeg har i aften skrevet til Søren Jensen om mine marspenge og nu er kl. 9.

Søndag Juli 15, 1900.

I dag havde vi første vagt fra 4 morgen. Vi bestilte så ikke videre resten af dagen. Kl. 9 skejede vi ud og drak kaffe og så var vi til bakeftersyn og Gudstjeneste. Breve blev omdelt kl. 11 og samledes lidt efter, stadig ingen breve. Jeg lånte nogle gamle eventyr af Frederiksen og sov over dem det meste af eftermiddagen. Dronningens kvarter var i land uden forstrækning, kun de halve gik iland og da det er Søndag kunne de kun handle et par timer. Der var dog enkelte der havde fået købt sig en lille "bjørnering" men ellers kom de meget pænt og stille ombord. Jeg ved endnu ikke rigtig om jeg skal gå i land i dag eller ej. Jeg har ikke megen lyst, men jeg kunne på den anden side godt lide at få et par billige sko. Jeg har nu ligget og vredet mig i Køjen og ikke kunnet sove fra kl. 11 og nu kl. 12 på vagt til 1 ½. Nu er jeg søvnig nok.

Tirsdag Juli 17, 1900.

I går fik vi landlov kl. 1 Jeg lånte 2 shilling af 212 og så havde jeg selv 5 frank og 1 shilling. Det var meningen at jeg ville købe mig et par sko og da jeg ikke havde ret mange penge måtte jeg først til skomageren. Jeg gik ind i

et par butikker og i den anden fik jeg endelig øje på et par sko der passede mig. Men konen ville ikke have de franske penge, og lod derfor sin lille dreng vise mig vej til en veksler. Vi gik først igennem en stor bygning hvor det så ud til at der var offentlig torvehal eller sådan noget. I den ene ende stod en statue af dronning Victoria. Så kom vi gennem en gade og lige ved siden af teatret var der et lille hus hvor veksleren boede. Jeg fik 3 shilling og 4 pens for 5 frank og måtte altså bløde 8 d. Så var jeg lige inde og se teatret der var tarveligt. Direktøren var i lag med at snakke Abel og Lundgren for at de skulle komme til forestilling til aften og skrev et brev, som de fik med til næstkommanderende. Jeg gik nu tilbage og fik skoene for 4 shilling og 11 d. Det er 4.40 kr. I midlertid var de andre gået og jeg traf dem ikke før vi skulle ombord. Jeg gik på lykke og fromme, traf af og til på et par af Dæksfolkene. I den ene ende af byen var der nogle store kalkbrud, og tæt ved en skole hvor de sang så dejligt at det var en lyst at høre. Der var mange nydelige misser som i de fleste tilfælde så frit på folk men ellers var fine i tøjet og manerer. Jeg kom senere i følge med en af Dæksfolkene, en smed, og vi gik tværs ud af byen op på en græsgroet høj hvorfra vi havde den prægtigste udsigt over byen og floden. Da vi gik tilbage traf vi Bojesen og 345 og en anden og vi var så inde i en cafe og fik en kop kaffe og kager og Bojesen hentede brød i en konditor forretning ved siden af. Derpå gik vi ud af den anden ende af den rigtige by og kom til et lille kønt anlæg. Ud mod stranden var der promenade og legeplads for børn og vi var inde og kørte rundt i lange tove der hang ned fra en støtte til stor fryd for både os selv og de tilskuer der lå og slangede sig i græsset. Så gik vi ned til havnen og der traf vi de andre der havde fået en lille snude på. Frederiksen havde lavet spektakel, og været på politi stationen et par gange og alle var højrøstede. Da vi kom ombord gik det lystigt til.

9 gik straks ned på fyrpladsen og smed sig og de andre sloges, men hvordan de ellers havde det med hinanden ved jeg ikke, og brød mig heller ikke om at få det at vide. Det er nogle svin. 7 og 19 var også fulde, men lavede dog ingen spektakler og jeg havde vagten så godt jeg kunne. I dag har vi tændt på forkant og kl. 3 sejlede vi ud. Vi havde vagt fra 12 $\frac{3}{4}$ til 3 og nu har jeg været oppe og se på udsejlingen. Det er en smuk sejlad, man kan se langt ind i det smukke grønne land og stadig løbe 10 skibe forbi på den rolige flod. Jeg så en 3 – 4 tumlere (marsvin) de er større end springere og stikker først hovedet op af vandet og slår så et hjul over vandfladen. Det så morsomt ud. Nu skal vi straks have te og så skal jeg hvile til kl. 9.

Fredag Juli 20, 1900.

Nu har jeg ikke haft tid at skrive i flere dage, og må skynde mig om det skal lykkes i middag, der snart er forbi. I Onsdags blev der tændt på en kedel på

agterkant og så gik vi med 12 mils fart lige til aften. I går middags så vi Hanstholm fyr. Vi stoppede lidt og signaliserede med flag. Fra land viste de velkommen hjem, mens vi sendte en tak tilbage. Jeg vaskede tøj hele min fritid i går og fik det også ordnet til sidst, men røgen fra skovstenene slog ned på dækket og svinede til ligeså stærk som de malede og vaskede af. Der blev slukket på de to kedler på forkant. I går eftermiddags og tændte på agterkant. Jeg kom på vagt tillige med Kirkegård ved den ene, og den blev slukket i morges kl. 7. I aften passerede vi Skagen og jeg var oppe og så begge fyr. KL. 9 blev vi stoppede af torpedobåden "Narhvalen" der satte båd ind, de har muligvis haft ordre til os. Så sejlede vi videre og ankrede i morges kl. 6 ved Hellebæk. Det er alligevel de kønneste strande vi har været ved endnu. De stejle bakker er bevoksede med kønne skove og der ligger mange villaer og nette huse her. Der går en masse sejlere frem og tilbage og Sveriges kyst er tydelig. Det er smukkere end Jyllands kyst som vi så i går, den så, så nøgen ud. I dag har vi rigtig rengøring over det hele. Vi har allerede vasket af på fyrpladsen og er ved at pudse på kedlerne. Der har ligget mange udenfor som gerne ville ombord, men det kan naturligvis ikke tillades under arbejdet. Journalisten var ombord med sin Frue og fik et hurra da han gik igen. Nu skal vi vel snart ned igen og slide og jeg kan heller ikke skrive nu.

Mandag Juli 23, 1900.

Jeg har i de sidste dage ikke kunnet få tid til at skrive og må nu så godt jeg kan se at få noget af det passerede med. I Lørdags morgen kl. 8 littede vi og gik efter København og solen skinnede ned over det spejlblanke Øresund, og Sverige og Danmarks kyster udfoldede hele deres pragt. Kort efter kom den første flagsmykkede båd "Saltholm" og fuld af passagerer, der råbte hurra og viftede og spillede for os hele tiden, og så kom der efterhånden en hel flotille af skibe og både, og der var en begejstring og viften og kippen flag hele tiden. På Tre kroner vold stod alle soldaterne ret og de spillede "Vift stolt på Konans bølge" mens vi sejlede forbi. Vi lagde os ved siden af "Ingolf", der var parat til at gå ud og de mandede broen oppe på toldboden, og på Langelinie stod folk i tusindvis og hilste, og rundt om skibet sværmede en masse af både fulde af folk. Kort efter kom Kongen ombord fulgt af Prins Hans, Karl, Kristian og Prins Harold, samt prinsesser som jeg ikke ved navn på. Både fra os og "Ingolf" og "Sixtus" skødes kongesalut vist 27 skud og det drøned og skrallede som om alle husene ved havnen væltede sammen. Kongen gik omkring og tiltalte os eftersom han kom forbi rækkerne. Hos os sagde han: "Min hjerteligste tak for den udmærkede holdning under togtet. Jeg håber at i alle er raske Velkommen hjem." Så råbte vi hurra 3 lange og så gik vi igen forefter. Prins Valdemar overrakte kongen storkorset i

brillanter. Dronningens kvarter fik landlov om eftermiddagen kl. 5 og havde kun fri til kl.9. Jeg kom tilligemed Frederiksen på agterste fyrplads til lyskedlen, medens de andre gik i maskinen til rengøring og så gik det nogenlunde med vagten om eftermiddagen. De faste folk og nogle af de indrullerede fik fremmede, og så passede jeg selv dampen det meste af tide og fik først te kl. 8 så skulle jeg have skrevet hjem og gik derfor på forkant, men det var næsten ikke til at få ro til at skrive. Først måtte jeg have vand til ismaskinen, der fandt på at lave is da der kom en mand der forstod maskinen. Og bagefter måtte jeg passe pumpen og jeg blev ikke færdig med at skrive til Kl. 11. Jeg fik brev fra Stine de havde det alle godt og det bragte mig i godt humør så jeg nu er ligeglad omtrent hvor meget jeg skal lave de sidste dage. Der var adskillige der blev lidt for længe den første aften og 136 blev helt borte og er ikke kommet endnu. I går kom Vice admiral Ulldal og marineministeren og vi havde damp til middag klar til at gå ud med admiralen. Vi blev dog fri til i dag og kom i land i går kl. 4 og havde fri til 8. Det er den lange landlov som vi får. Kristiansen fulgtes med mig op til Hanne. Hun var alene hjemme da Henriksen var taget til Hellerup og Dorthea var gået med sin Onkel ud. Vi kom dog ikke til at kede os, da hun ganske alene nok skal holde snakken ved lige, og vi fik kaffe og siden brød, stegt flæsk og blomkål. Min fætter Niels der var med "Helgoland" er død og begravet for 8te dage siden og så får jeg jo ikke ham at se. Det var en stor sorg for Onkel da han var den eneste der havde lært hans håndværk og som var hans håb. Det vil jo forstyrre lidt af glæden, men ellers er de jo ikke de folk der har det ved at tabe modet. Kl. 7 gik vi ned igen og kom i rette tid ombord. Kl. 3 ½ i morges kom atter op og så var jeg først på vagt på agterkant til 7 så til klart skib til 9 og så i kulkassen til 2. Det var lige alt det vi kunne få tid til at spise. I dag fik vi brandmønstring for alvor. Kort efter at der var blæst klart skib blev der meldt brand i en kulkasse og dengang var det alvor. Ved at lukke op for en ny kasse, strømmede der en mængde gas ud som antændte og eksploderede. 209 og Jensen, Frederiksen og løjtnanten blev lidt skoldede i ansigterne. Assistent Jensen meget, men ellers skete der ingen skade og de tog heller ikke videre skader, end at de får nogle blæner i ansigtet. I middags har vi haft fuld kraft prøve fra Køge Bugt og op igennem Øresund med 16 mils fart og nu går vi tilbage med 10 mils fart med damp på forkant hvor jeg skal have vagt kl. 6. For tiden ligger vi for anker udenfor Vedbæk, men om vi skal ligge her i nat eller videre, men i hvert tilfælde bliver det nok søvagt.

Tirsdag Juli 24, 1900.

I aftes ankrede vi et stykke ved denne side Hven. I morges var der rengøring. Efter frokost blev fartøjerne satte i vandet og så var 4de skifte til

brand i land det vil sige de sejlede rundt om Valkyrien og derefter var landgangs kompagniet i båden med en metroilor i den ene hånd og en revolver kanon i den anden bedetbåd og musikken med og de sejlede med fuld musik rundt 3 gange. Fra 12 til 3 havde jeg vagt og vi gik om kl.1 og før 3 var vi på reden. Det varede ikke længe inden de begyndte at tage krudt ud og henad 5 lettede vi igen og gik ind til Bolværket på samme sted omtrent, som vi forlod for næsten 10 måneder siden. Begge var for ikke blot et år i forvejen gåede ind, Slæbende de andre fartøj og begge skal ligge med damp i morgen. Kongens kvarter faste folk og underofficerer har landlov i nat og en fast mand 4rd skifte har vagt ved lyskedlen. Jeg har Olavsens fra 9 ½ til 12. Jeg fik brev fra Jørgen og Søren Jensen i Sjelle og fra M. Jørgen ville vide den sidste dag jeg var i København for ikke at være her for mange dage og Søren Andersen skrev at det hastede ikke med at komme efter mine penge. M. Skrev at Sigfred havde været syg igen og hun rejser nu på husholdnings skole. Hun påstår at hun nu var glad og jeg får vel tro det. Nu skal vi så til at gå og rode og rigge af, men vi bliver nok fri den 31te. I morgen har jeg også vagt, men så på Torsdag kommer jeg nok i land.

Søndag Juli 29, 1900.

Det går helt i stå med at skrive dagbog så meget har jeg haft at tage vare på i de sidste dage, og jeg får kun det halve udført. Men jeg vil dog forsøge at samle lidt af det sidst passerede i dag, medens jeg har vagt. I Onsdags var der 3 skifter i land fra kl. 4 til 10 medens de faste folk og underofficererne har fri hele natten. Vi arbejdede hele dagen med at sende sager af alle slags i land. Jeg kom ned og passe lyskedlen og har haft den bestilling siden til i forgårds aften, da der blev slukket af og det gik udmærket hele tiden. Jeg sad og havde det meget rolig medens de andre gik og drev frem og tilbage, for arbejde gjorde de for resten ikke mere end højst nødvendigt. I Torsdag fik jeg mit tøj med Jensens Drosche og det kostede 2 kr. at få det kørt ud til Hanne, men det kom heldig derud og de var voldsomt begejstrede over det. Jeg spiste derude og så måtte jeg ombord igen med det samme. Jeg skulle have været derude i Fredags igen, men så var jeg først med 9 oppe på soldaterhjemmet med hans tøj og så skulle jeg og ham og Jens Lauersen 224, Hansen, Og Frederik Jørgensen 212 op og fotograferes og det varede en voldsom tid inden vi endelig blev samlede og blev fotograferet. Det var meningen at Byskov skulle have været med, og han selv den der havde ageret mest for det, men så var blevet stødt på manchetterne fordi vi ikke hurtige nok fik os bestemt og havde vist også et "Nusseben" og skulle hen til og så gik han på egen hånd. Vi skulle så ned i Havnegade og spise aftensmad og 12 og jeg skulle gå i forvejen og bestille, medens de andre ventede på nogle fotografier. Vi gik uheldigvis forkert og gik i Nyhavn og

kunne naturligvis ikke finde den vært vi var gået efter. Så besluttede vi at gå ind i en anden beværtning og bestille det, og så passe på når de kom, hele tiden i den tro at vi var i Havnegade og vi mente derfor at vi havde god grund til at være gnavne og skælde ud over dem fordi de ikke kom, medens de ligeså ærgerlige gik og ledte efter os i Havnegade. Heldigvis kom de dog ved et slumptræf ind i den Nyhavn vi havde gået ind i og så kom jo forklaringen og vi blev snart gode venner igen. Værten blev også noget høfligere da han så at vi virkelig kom og betalte den mad vi havde bestilt, han havde ellers været udannet nok til at give spydigheder medens vi ventede og lod os forstå, at det ikke var første gang at han var blevet snydt for betalingen, hvilket vi koldt afviste med den bemærkning at vi nok skulle tage de andre bøffer på vor samvittighed. Jeg var nærved at være gnaven over alt det trækkeri, og morede mig slet ikke rigtig før på hjemvejen da 222 var blevet lidt morsom. I går fulgte jeg med Byskov i land, og vi tog i land ved toldboden og gik op på sølv torvet med en stor kurv til 'Mester Strøm.' Pigen tog imod og talte lidt med os om turen, og ude på gangen blev vi interviewet af en gammel herre, der kom ud på gangen for det samme, medens en unge tittede frem bag døren for også at betragte os og lytte. Det er næsten ligefrem generende med al den opmærksomhed vi er genstand for. Alle knægte i gaden råber når de ser vi er fra "Valkyrien" og alle standser for at få lidt at vide. Efter at vi i en kafe havde fået en bajer og en sodevand fulgte Peter mig en omgang rundt i en del gader, og viste mig omkring til kl. 6, så skulle han i selskab med kæresten, og jeg skulle til Østergade og fotograferes og så til Ryesgade. Vi var først nede i automat kafeen og fik en kop kaffe og chokolade med smørrebrød. Det er den fikseste beværtning jeg har set endnu og meget behagelig. Så var jeg ude i Ryesgade og fik Hanne til at sende bud til Gudrun om at følge med i Tivoli i morgen aften, og der spiste jeg hos Hanne vel at mærke. I går var vi oppe til baksmønstring og chefen holdt en tale og meddelte os at vi var inviterede til festen og at kongen havde meddelt en hel del af officererne og underofficererne samt begge overfyrbøderne og Elefsen og så 6 mand af mandskabet Dannebrogsmændenes hæders tegn. Det blev Kristiansen der blev den lykkelige blandt fyrbøderne og jeg skal ikke nægte at jeg i første øjeblik følte det som et slag i ansigtet på alle de andre, der har måttet tage de hårde tårn, medens han har gået og drevet den af og rigtig har haft det godt og jeg gav for resten også min utilfredshed luft medens de andre tittede og smigrede, skønt de i hjertet misunder ham det rigtigt. Jeg vil ærlig tilstå at han hele tiden har opført sig godt, men han kan dog takke mig og assistenterne for at han ikke på grund af spiritus er kommet i forlejlighed. Men det kan han nu ikke gøre for, det er bare den næstkommanderende vi kan takke for at der bliver gjort forskel.

Havde de givet hver af mandskabet en medalje ligesom i Siam havde det tilfredsstillende alle. For jeg synes det er at gøre misbrug af en orden, at tildele den til dem som står højest for en høj person uanset om han virkelig har fortjent det eller ikke. Havde jeg ikke grebet 9 i kraven den aften på floden, havde han måske ikke været blandt de levendes tal, men det var jo kun min pligt ligesom, det at jeg har passet min dont uden at drive. Jørgensen blev også skudt til side. Han var også en mand der satte en ære i at fylde sin plads, derfor kunne han ikke komme med skønt han blandt fyrbøderne er den eneste jeg respekterer for hans arbejdes skyld. Jeg for min part kan ikke andet end foragte en slig belønnings måde. Det skulle de høje personer bare se så gad jeg vide om jeg slap godt fra det. Det var nu et udbrud af det onde. Nu skal jeg til at skrive videre på dagens begivenheder. Efter at jeg var kommet fra Ryesgade i går tog jeg ud på soldater hjemmet og ville haft mit tøj med hjem, men det var jeg for sent til da de ingen lys måtte tage på loftet. Jeg sendte et brev af sted til Kresten og et par ord til Jens Peter til Anders Sørensens i Gullev om at komme og se til mig i dag og så gik vi ombord. I morges fik vi bud om at hente vores civile tøj, dem af 1st skifte der manglede det og kl. 6 ½ kom i land og havde fri til 9. Jeg fulgtes med 115 op til hjemmet og derfra sendte jeg adgangs kortet til Gudrun og så fik vi os en kop kaffe og læste avisen til vi skulle ombord. Jeg så i Mejeritidende at der var plads på Baumkilde i Trust og nu har jeg skrevet til Svend Hansen om at få pladsen. Jeg har taget vagten for 7 fra 12 til 2 da vi ikke kunne få ham vækket og nu har jeg siddet hernede siden. Nu skal jeg op og se på de besøgende. Landgangs kompagniet er i land og paraderer ved afsløringen af et Mindesmærke for Kristian den 4de og kanonerne fra skibene har dundret gevaldigt, men herfra kan vi intet se. Nu vil jeg håbe at Jens Peter snart vil komme. Nu har jeg ikke kunnet få tid at føre dagbog, men må prøve at samle de sidste indtryk sammen inder Jørgen kommer og henter mig hjem. Dagen før vi skulle sendes hjem var vi indbudt til middag i Koncert Palæet og blev færget derom ad kanalerne gennem byen. Der var dækket flot for os jeg husker ikke retterne, men jeg husker der stod to forskellige flasker vin mellem hver to gæster. Hans majestæt Kristian den 9de holdt talen for sin søn Prins Valdemar og takkede os alle for god opførsel under turen, og vor Chef blev udnævnt til kontra admiral og blev hyldet af mandskabet, der alle undte ham værdigheden. Han var almindelig afholdt og respekteret af hele mandskabet. Da middagen var forbi blev vi alle inviteret til aftenfest i Tivoli, hvor vi måtte tage en dame med. Jeg havde inviteret kusine Gudrun i Hellerup med, og hun var mødt da vi kom derom og vi morede os rigtig den aften ved den flotte forestilling og fyrværkeri. Det blev ud på de små timer inden vi brød op. Vi kom med sidste bus til Hellerup, men jeg måtte jo gå

turen tilbage. Heldigvis traf jeg en kammerat der havde været ude i samme ærende, og så var vejen ikke så lang når vi var to til at snakke, men trætte var vi begge da vi tumlede ombord. Dagen efter blev vi afmønstret og afleverede vort tøj og fik vor afregning. Jeg fik 7 guld ti kroner som jeg desværre ikke har passet på. Der var for resten en ejendommelig skik. Hvert klædningsstykke og fodtøj vi havde fået udleveret skulle afleveres igen og da vi var bleven advaret og en del tøj var slidt op delte mandskabet for eksempel en skjorte i flere stykker og kom med en stump hver. Når vi havde slidt vore sko eller træsko som vi brugte på fyrpladsen, skulle vi selv betale for at få dem repareret, men kunne de ikke repareres mere fik vi ny udleveret ,og selvfølgelig sørgede vi for at få et gloende syvtal til at spolere fodtøjet så det ikke kunne repareres. Jeg havde i god tid samlet en dyngge gamle træsko sammen nede på fyrpladsen og havde meddelt kammeraterne at de kunne tage en med hver. Men så fandt de på at når ingen havde noget med skulle vi nok slippe da ingen kunne forlange at træskoene skulle være brugbare efter 11 måneders forbrug. Men de blev slemt skuffet for der blev trukket fra på lønningen for hvert par der manglede og det kunne været undgået. De gamle regler skulle jo følges. Så tog vi da afsked og stillede udenfor i vort eget kluns og jeg vil sige at uniformen klædte mange af gem bedre end den civile dragt. Så kom Broder Jørgen fra Fyn og vi fulgtes ad hjem dagen efter, efter at vi havde været ude og taget afsked med onkels og deres døtre. Jørgen havde været på en mølle og bageri i ----- og tog med hjem og blev en tid indtil han fik plads hos en bager i Ulstrup. Far og Mor var jo glade for at se mig igen og Stine og Jens Klausen var jo også glade for at se os. Mor var faldet noget af, men jeg havde dog ikke ventet at der kun skulle gå et halvt år inden hun gik væk, men godt at jeg fik hende at se i live. Hun skrev mange gode breve til mig mens jeg var ude, og selvom hun skrev gammeldansk hvad hun jo havde lært kunne jeg godt læse dem da jeg havde lært i skrift læsning bog at tyde de gamle nordiske bogstaver.

Farfar efter Valkyriens togt.

Farmor som ung pige.

Så fik jeg plads på Baumkilde mejeri i Trust hvor jeg skulle vikariere mens bestyreren var til mønstring og på kursus.

Det var unge mennesker bestyreren, en gammel søster en ung kvik mejerske, som han havde et godt øje til og jeg tror nok de blev gift efter at jeg var rejst derfra. Ovenfor byen lå en gård hvor de havde et par sønner og en pige, der kom vi meget op og spillede kort og morede os. Jeg havde ikke så langt hjem og cyklede tit hjem og så til mor, der ikke så rask ud og efter et kort sygeleje var hun død, da jeg en aften kom hjem og ville se til hende. Hun lå så stille og fredelig som om hun sov og først da hun var begravet gik det rigtigt op for mig at hun ikke var mere. Jørgen blev hjemme et stykke tid efter begravelsen og far gik over til søster Stine og spiste en tid. Så fik han en ældre pige, der hed Martine til husholderske og hun, sad og syede og spandt og holdt det hyggeligt for ham i mange år.

Første November 1901 til første November 1902, var jeg igen på Sjelle mejeri hos Møller og havde et hyggelig ophold hos dem og alle de venner jeg havde i byen. Fra første November 1902 fik jeg plads på Gylling mejeri ved Odder, det var også et stort mejeri i en god egn,

og der var ikke langt at cykle ud til fiskelejet Hau, hvor vi sommetider tog ud en tur. Vi havde en pige derfra, hvis broder vi besøgte. Jeg var også med på en kvaseskipper på kapsejlad en Søndag, og det var sjovt. Syd for Gylling by gik en vej ud til øen Alrø, der lå en herregård ud til spidsen og til højre var der en ladeplads. Nu er der dæmning ud til øen, men dengang sejlede de fra ladepladsen til øen. Syd for Alrø lå en mindre ø Hjarnø, som jeg snart skulle stifte bekendtskab med. Bestyreren på Gylling mejeri hed Henrik Scouht og var en høj mand med kruset hår. Fruen var under middelhøjde havde rødt hår og fregner, men hun var en Rosenstand, hvorså ellers det Rosentræ groede og følte det vist lidt, men for resten var det rare jævne mennesker til hverdag. Jeg spekulerede jo stadig på at få en bestyrer plads for næst æren for navnet var det ikke stort at tjene som første mejerist. 36 kr. per måned og når man skulle ud og se på noget var der kun cykler at ty til og den var forholdsvis dyr at holde. Men så kom chancen. Ovre på Hjarnø rejste deres mejerist til November 1903, da han havde fået en bedre lønnet plads og Schust syntes jeg skulle søge pladsen. Den var ikke ret stor og tjente derfor også som gennemgangstid for at komme ud i en stilling, men jeg vovede det og fortrød det heller ikke skønt lønnen var alt for lav 700 kr. og fri mælk, fløde og brændsel, og så skulle jeg selv lønne mejersken, der også var husholderske. Øen Hjarnø, der ligger syd for Alsø i munden af Horsens fjord var et lille samfund for sig. På øen der kun er en 500 tdr. land var der en købmand og kirke og mejeriet og en skole. alle gårdmændene havde både og en enkelt kvase som han hentede varer i fra Horsens. Nede ved sundet mellem Hjarnø og Snaptun ladeplads på fastlandet var der anløbsbro for to dampere fra skiftereden til at anløbe øen på vej til Emdelave så vi havde god forbindelse med Horsens. De kunne også tage svin med til Horsens og øen ejede selv en stor pram til at befordre heste og kreaturer over sundet. Den og andet fællesgods tjente de ved at sælge levende harer. Disse var fredede og vi havde ingen ræve til at ødelægge dem. Hen på efteråret blev der holdt harefangst, som hele øens befolkning deltog i. Den foregik på den måde at et areal blev spærret af med lange fiskenet og langs det blev placeret en række mænd, der var specialister i at fange harerne og anbringe dem i trækasser uden at beskadige dem. Resten af folkene store og små gik et langt stykke tilbage og drev ved klappning harerne frem mod nettet. Harerne, der ikke ser godt fremad, tumlede ind i nettet og blev grebet af dem der holdt vagt og puttede dem i kasserne. Sådan afsøgte vi stykke for stykke til vi sluttede ved

en landtunge, der var skilt fra øen ved en lille vig, der var nogle harer der havde smuttet fra os ved at svømme over vigen til den smalle landtunge. Nu tog vi de sidste der ved at spærre for land og de vovede sig ikke ud igen. Der kunne på et godt år fanges 250-300 harer, der blev solgt til ejerne af godser og herregårde til en god pris. Pengene blev lagt i borgerforeningens kasse og brugt til fælles udgifter. Der var livlig sejlads gennem Hjarnø sund og op ad Horsens Fjord og der boede to lodser nede ved landingspladsen, der skiftedes til at lodse skibene op til Horsens og jeg kom meget sammen men den gamle lods Hansens sønner, der havde en fiskerkvase og var tit en tur ude med dem. Det var en hyggelig befolkning og interessante at høre på når de drøftede deres oplevelser på søen. Vi havde også et forsamlingshus, som den gamle sognefoged passede med stor omhu og værdighed og der var tit dans og det var alle pæne folk. Første år havde jeg en gammel mejerske, der hed Maren og var mejerske i Nøddelund første år jeg var der. Hun kom da meget sammen med min søster Stine og det var hende der havde anbefalet hende pladsen. Hun var også dygtig nok, men jeg brød mig ikke særlig om hende og lod hende drage af efter det første år.

Så søgte jeg og fik så Julie til mejerske og efterhånden som vi blev samarbejdet blev vi enige om at forlove os. Så gik tiden til April 1905. Da tog Niels Møller sin afsked fra Sjelle mejeri og købte en gård i Hørning ved Århus. Der havde først været nogen splittelse i mejeriet fordi Herskind og Skovby brød ud og byggede et nyt mejeri Skovby Nord, og der blev Peder, som var første mejerist efter mig, ansat. Så var der det gamle mejeri tilbage og jeg blev af Møller opfordret til at søge pladsen og da jeg havde opnået tilladelse fra bestyrelsen på Hjarnø fik jeg også pladsen og vi rejste så til Sjelle til første April 1905. Og der var vi så til April 1909. Vi fik en venlig modtagelse og beholdt en mejerist og en elev, der var der og Julie overtog så smørret til November. Hun fik en pige til elev da hun ville ud og tjene om vinteren og på højskole til foråret inden hun ville giftes og så syede hun udstyr imedens. Til November tog hun så til Fyn og fik plads som husjomfru og kokkepige, for folkene på en stor gård Rikkeminde ude ved Dalmin, det var en god plads og hun stod højt for fru. Så kom hun til April 1906 på Hadsten Højskole tre måneder, og var glad for at være der. I Juli var vi så hjemme i Hørning hos hendes plejeforældre. Hendes forældre døde medens hun var lille og en søster til var også opdraget hos Christian Hansen og hans kone. De havde selv fået en datter Mette bagefter, der nylig var

konfirmeret og det var prægtige mennesker alle tre. De lovede at lave bryllup og det blev så bestemt til 10 August. Julie tog til Hørning nogen tid før for at ordne det og jeg kom først derhen dagen før, da det kneb for skrædderen at få mit tøj færdig. Men jeg nåede det da og vi blev så viet i Hørning kirke, der hørte under Clausholm Gods og var den smukkeste landsbykirke jeg har set. I sommer var Astrid og Peder og Magda og jeg ude at se den, men det var en slem skuffelse. Kirken var under reparation og alle prydelserne var taget ned og stuvet hen og gulvet brudt op så jeg fik ikke nogen fornøjelse af at vise den frem. Vi havde en hyggelig fest om aftenen. Julies søster Juliane var også med, men hendes 3 søstre i København kom ikke. Desværre kom hverken far, Stine eller mine brødre og det var en skuffelse for mig og ikke mindst for Julie, der aldrig kunne glemme det selvom de sendte gaver til os og gav gode grunde for udeblivelse. Dagen efter skulle vi rejse hjem, men da vi kom udenfor om morgenen kunne vi se en vældig røgsky i retning af Mundelstrup og det viste sig, da vi om eftermiddagen kom med toget fra Randers til Mundelstrup, kunne vi ikke komme længere. Den store gødningsfabrik brændte og da den lå klods op af banen, måtte vi stige ud og gå langt uden om stationen, medens toget gik tilbage til Randers. Heldigvis kom en vogn fra Sjelle og hentede os. Og vi fik en god modtagelse. Der kom en deputation fra bestyrelsen med et fladt stueur med sølvplade, og fra interessenterne kom der en buffet med opsats med spejl og sølvplade på spejlet. Vi var helt overvældet over deres venlighed og vi havde bestyrelsen til selskab det første vi var kommet lidt i lave og interessenterne til en kop kaffe på kroen og en svingom og der kom mange. Fra familien fik vi sendt sølvplet og de kom så siden og besøgte os efterhånden som de kunne. Kresten var på Fyn ved en gartner, og Søren i Langå kom med de største af børnene når Søren kunne få fri fra statsbanen. Han var nu avanceret fra stationskarl til portør og de havde selv bygget et lille hus . Jørgen var ved en bager i Ulstrup et årstid og kom så hjem og tog arbejde. Så kom hverdagen og det gik støt og roligt.

Farfar og Farmor og Astrid foran deres mejeri med de andre hjælpere på venstre side

Stine der var gift med Jens Klausen kom året efter, da vi ventede Astrid og passede Julie mens vi havde en kvindelig elev, som kunne afløse hende i mejeriet. Det var for resten ved at blive for gammeldags med Holstenske kærner og gammeldags flødetønder og roterende æltebord, i stedet for de moderne kærneælttere og så havde vi is hus hvortil vi samlede is om vinteren til at køle fløden med om sommeren. Mejeriet var halvt gravet ind i en bakke, og var halv kælder hvorover den gamle lejlighed lå. Nu var der bygget ny bolig til bestyrelsen og jeg ville gerne have loftet hævet op over mejeriet for at få mere frisk luft men det kunne jeg ikke få gennemført for de gamle bestyrelses medlemmer ville ikke gå med til det meget nyt, og jeg tror nok jeg fik pladsen fordi jeg var kendt med det gamle maskineri, og det gik helt godt. Vi lavede ost som sædvanlig, og jeg gav mig til at fremstille knapost, og det slog godt an hos interessenterne. Jeg ville også gerne have det lidt mere luftig i selve mejeriet, for at fremstille noget finere smør, da jeg ikke kunne nå højere end hæderlig omtale. Medlemmerne var vældig tilfredse med

mit smør og grossererne var også så jeg fortsatte med at syrne som jeg plejede. Det var i den tid at Englænderne forlangte svag syrnet smør, og efterhånden var der ikke andet der duede på en udstilling. Vi havde en brønd et stykke fra mejeriet ved enden af ælte huset, der gik en lang aksel fra mejeriet derhen, forsynet med en krumtap, fra den gik der så en lang stang ned til pumpen der sad en halv snes alen nede i brønden. Denne var gravet i firkant og lukket med svære planker, for hver 2 alen var der sat stivere af på kryds og tværs, og dem kunne vi kravle ned af når vi skulle se pumpen efter. Det var slet ikke uden fare at gå ned i den, men vi havde i Herskind en gammel smed, der hed Poulsen og var vældig dygtig til at lave alt maskineri. Ham sendte vi bud efter hver gang der var noget vi ikke selv kunne klare. Han var slem til at drikke og kunne bedst lave noget når han havde fået en punch. Den fik han det første han kom, og så kunne han også gå ned i brønden uden at blinke. Jeg passede jo på at han ikke fik for mange inden han kom op, men så fik Han også en stiv en at køre hjem på, og så var han tilpas og roste Julie for hendes gode kaffe. Så gik der et par rolige år. Det var flinke folk at være imellem, og bestyrelsen var også flink at arbejde sammen med, men der var nogle iblandt der var noget gammeldags, og ikke kunne følge med og da maskiner og mere trængte til udskiftelse, var de lidt i tvivl om de skulle modernisere. Men så kom løsningen fra de forenede mejerier i Århus, der manglede mælk og ville købe både Højdal, og det fraskilte Skovby Nord og efter en del modstand, gik mejeriet ind på at sælge fra første April 1908, men de forlangte at jeg skulle blive i pladsen et år til første april 1909. Det var jo pænt af de, men det passede ikke rigtig firmaet i Århus, der havde en mand der skulle have haft pladsen, og jeg belavede mig da også på at blive sagt op, og så på et par pladser uden held, og så tog jeg ferie da jeg var plaget af gigt. Vi lejede os ind hos en gårdmand og så fik jeg en stilling som rejsende for et firma i København, der solgte vogns mørelse, maskinolie, skæreolier til smede, kokosnød reb og en klo til at sætte på kohaler og ben mens de malkede. Dengang var vi ikke kommet i gang med at rydde fluerne ud med gift. Og så startede jeg på cykel omkring Randers egnen, Århus egnen, endda indtil Silkeborg og Herning. Og jeg solgte for resten helt godt, så jeg kunne have cirka 10 kroner om dagen, og vejret var heldigvis godt, så jeg kunne tage lange ture en dag, men der var jo langt hjem om aftenen sommetider. Men jeg kørte gigten væk, og befandt mig godt. I Juni måned, jeg husker ikke datoen, var jeg nået til Linå ved Silkeborg og gik rundt til bønderne og

kom også til smeden, der kendte vores skære olie og købte helt pænt. Vi kom da til at snakke lidt og så siger han. Vi skal til at have en ny uddeler i brugsen og du er jo mejerist og kan regne ku det et vae noj foo dae"? Jeg troede nu ikke det kunne lade sig gøre, men han rådede mig til at snakke med Kristian Hjort og Søren Skov, der var i bestyrelsen og som jeg også havde gjort forretning med, og de to og en ude fra marken rådede mig til at ansøge pladsen. Jeg vovede det, og blev overrasket over at et flertal af bestyrelsen valgte mig, medens formanden Rasmus Hjort havde en anden kandidat, han ville have haft ind. Det var jo ikke heldigt, da vi skulle arbejde sammen og han var noget selvrådig, men dygtig var han og ved at behandle ham noget forsigtigt gik det også, og kunderne kom vi i god kontakt med straks, så vi havde det hyggeligt. Vi flyttede der til første Juli 1909 og 20 Oktober 1909 kom Vagn. Bror Kristen der var gartner på Vejerslevgård blev gift i sommeren 1909 med Jette, der var fra Iller og var kokkepige på gården. De købte en lod fra gården og byggede et hus på en bakke i marken hvor Kresten snart fik en pæn have lagt an. De fik en pige Anna født 14 Februar 1910. De blev ved at arbejde på gården, indtil de var færdige med at bygge og havde fået marken i orden. Han fik nogen hestehjælp på gården. Senere købte han 4 tønder land god jord til, og nu kunne de holde et par små heste og fire køer. Desværre døde han allerede 1912, og Jørgen flyttede så over og hjalp Jette med bedriften, og så blev de gift 1913 og fik en pige Elna 8 Januar 1914. Det var et sidespring. I 1910 købte jeg en gammel forretning i Voel af en enke og vi overtog den første Maj. Det var gamle bygninger, og forretningen var ved at gå ud for hende. Jeg gav 3.300 kr. For hus have og forretning og overtog et varelager for 1800 kr. Og så tog vi fat på at få pudset lidt op i butikken og stuen, og fik det snart helt hyggeligt og vi fik også lidt handel, da jeg købte foderstoffer hjem fra Chanlense og Andersen, der var i samme gård som groser Pedersen og Christensen i Rådhusgade. De leverede mig alt mit lager af kolonial og var en fin forretning. Dengang fik vi foder kagerne hjem i hele kager og jeg havde en maskine med håndsving til at knække dem med. Det var et drøjt arbejde i fritiden og efter fyraften, men der kom ikke så få landmænd og købte og så havde de gerne en kurv med til butikken, så omsætningen steg jævnt, desværre også kredit, men jeg kunne dog altid klare udbetalingerne til tiden. Lige overfor i gaden lå brugsforeningen, men den var ikke slem at konkurrere med. Det var også et gammelt hus, der var købt til det, og et par gamle folk til at passe det. Det var pudsigt nok en fætter

til min mor og da vi opdagede det kom vi en del sammen. Det gik godt til 1914, men så kom brugsforeningen i tanker om at tage sig sammen, og byggede en stor ny forretningsbygning, og ved siden af den en foderstofforretning og det kunne vi jo ikke hamle op med, og Julie tabte modet for første gang. Men så kom løsningen før vi havde ventet. Oppe ved landevejen ved Bording lå en lille ejendom, som ejedes af et par unge folk. Det var hans faders ejendom, men han gjorde for lidt ved den og slog nogle slemme slag en gang imellem. Hans kone var fra Voel eller Sorring Mark og ville gerne på egnen igen, og hvem der førte os sammen ved jeg ikke rigtig, men en dag stod der et par mænd her og spurgte om vi ville sælge forretningen og om vi kunne bytte med en ejendom, og da Julie ikke havde noget imod at fa gård tog vi ud og så på den, og vi kom også til at handle. Ejendommen var på 25 tønder land og lå tæt ved landevejen. Der var nogle lergrave ved enden af marken, hvor de havde lavet sten og der stod også nogle tilbage. Jeg havde fæstet Sørenns søn Jens, og vi ville prøve det til sommeren. Foreløbig havde vi en karl fra egnen og vi skulle jo først have marken sået til. Der var 8 køer og et par kalve og et par russere, som jeg havde byttet hen med et par ældre, da karlen fortalte mig at de ville løbe løbsk, og jeg jo ikke havde haft meget med heste at gøre. Da foråret kom ville jeg brolægge et stykke af gårdspladsen, og fik derved en splint i venstre øje, der blev kløvet i pupillen. Jeg cyklede til Ikast til lægen, der ordrede mig til at rejse til øjnlægen i Århus. Jeg spurtede hjem, skiftede tøj, og nåede aftentoget til Århus. Da var der lukket hos lægen, men et par piger der stod på gaden hjalp mig at få foretræde hos ham. Han dryppede noget i øjet og sagde at jeg skulle melde mig på St. Josefs hospital, og det kunne jeg lige nå med sidste sporvogn. Morgenen efter kom jeg på operationsbordet og fik øjet syet sammen og såret fyldt med salve og bundet for begge øjne for at jeg ikke skulle blinke. Nogle dage efter fik jeg stingene taget ud men det varede tre uger inden jeg måtte få bindet fjernet undtagen når der blev skiftet salve. Så kom jeg hjem, men måtte bruge en klap for øjet en lang tid inden den kunne tåle sollyset. Men jeg beholdt synet og det undrede mange og glædede mig mest. Det blev så ikke til noget med at lave sten og blev det heller ikke mere. Derimod fik jeg og flere husmænd og nogle vognmænd hyre på at køre brande fra Gludsted plantage til Bording station, hvor det blev ladet i banevogne og solgt over hele Jylland. Der var jo krig rundt om og vor sikringsstyrke var indkaldt, men vi kom heldigvis ikke med, men det forstyrrede vor tilførsel af kul. Vi

fik Cirka 3 ½ kr. per rummeter og kunne have 4 eller 5 meter med ligesom vogne og heste var stærke til. Jeg havde gerne 3 rummeter og det gav jo 10 kr. om dagen så det hjalp da til og vi klarede os da helt godt. 27 Januar 1917 kom Frode, og der var så meget sne at det ikke var nemt at komme frem. Heldigvis boede madammen i byen, vi fik hende med på en slæde. Den dag han skulle døbes var der rigtig tøbrud, vandet løb i stride strømme ned over markerne så vore naboer, der skulle med i kirke, døjede med at nå ned til os. Da vi drejede fra landevejen og efter Kristianshede kirke vadede hestene til langt op ad benene og vandet nåede næsten til akslerne af fjedervognen, men igennem kom vi, men turen glemte vi aldrig. Vi fik 4800 for forretningen og gav 12.700 for ejendommen, men da vi kun havde 1300 kr. i fast gæld og han havde 6700 foruden mit varelager, blev der ikke stor forskel at betale. Da vi havde været her til 1918 fik vi en køber, der havde solgt sin gård og han gav 19.000 for det hele og så var vi uden hjem igen, men havde da en kapital på 10.000. Jeg ville have haft en lille forretning igen, men kunne ingen få fat på. Så en morgen vi sad og malkede, kom en svær ung mand ind og spurgte om vi havde noget købt og da vi benægtede det, sagde han: ” I kan købe min gård i Gulferhoved, jeg har hørt i har 10.000 kr. og i kan købe for 22.000, når jeg får de 10.000 kr. udbetalt for jeg vil til Amerika igen, der har jeg været før og har to brødre derovre.” Først lo vi af det og sagde at det var for meget for os, men han bød derned dagen efter, der var Søndag og vi syntes da vi kunne tage ned og se på sagen.

Astrid

Vagn

Frode

Vera

Farfar og Astrid

Gården der var fraskilt hovedgården i Guldforhoved og opført af hans far, var på 1 stuehus og en lade og en ko og svinestald lå i en trekant og var vel vedligeholdt. Til gården hørte 60 tønder land, og 4 tønder land god eng, og et par tørveskifter, og vi fik af besætningen 6 køer, 2 kvier, og 7 kalve, 1 so, 2 får og 20 høns. Derimod tog han hestene fra et par store jyske, så vi måtte selv sørge for heste. Jeg fik min nabo Andreas Sørensen til at hjælpe mig, at købe et par store gildinge og vogne seletøj, og alt redskab var der, så vi kunne begynde at arbejde straks. Det viste sig at hans fader Hans P. Iversen havde skøderne, så det blev ham, vi måtte ordne handelen med. Første August 1918 flyttede vi så til Guldforhoved og var der til 1942, da vi solgte gården, da Julie havde fået en hjerneblødning og skulle have ro. I de første år lavede vi de tørv, vi kunne overkomme, og brugte dem til at bytte med, og da det gik jævnt opad med besætningen kom vi efterhånden nogenlunde ovenpå. Vi havde også en lang arbejdsdag dengang.

Astrid var 12 år og Vagn blev 10 i Oktober og han kunne allerede både harve og pløje og Astrid hjalp mor. *Vera kom 2 Oktober 1920. Faster Astrid fortalte mig mange år senere at det var en meget svær fødsel og at hun kunne høre hendes mor skribe lang ude på marken hvor faster Astrid var. Det var hårdt på farmors krop og hun var aldrig helt det samme i underlivet igen. Faster Vera fortalte mig følgende: Vagn og Astrid var de store og ude at tjene. Frode og jeg de små, men så kom Frode i lære i Silkeborg og Vagn flyttede hen på sin egen gård. Astrid tjente i Silkeborg. Jeg blev hjemme til jeg var 18 år. Så fløj jeg ud i verden. Vi havde en god barndom. Vi måtte hjælpe med i alt, men alt gik jo manuelt den gang. Mor holdt høns og gæs og passede grisene. Alt var solidt og traditionerne blev holdt. Til Jul slagtedes gæs. En hel dag gik med at plukke 15 gæs. Så blev dun og fjer puttet i sække og gemt på loftet. Så lavede mor dyner med ægte gåsedun. Vi fik alle dyner og puder. Så kørte far og mor til Silkeborg til Lars Boe for at sælge gæssene. De købte beskedne gaver til os alle. Det var en årlig udflugt. Det var jo med hest og vogn dengang. Hver uge kørte far ind til Bording med æg som var mors fortjeneste. Så fik han købmandsvarer med tilbage. Det var jo med at være økonomisk, og det var både far og mor. Far fortalte mig at lige før jul efter de havde fået deres store bad og var parate til at gå i seng, fik de lov til at hjælpe med at lave marcipan confect. Også farmor var virkelig god til at lave mad og bage. Farmor havde rødt hår og et temperament der passede til hårfarven. Jeg har aldrig set hende blive gal, men Faster Astrid sagde at hendes mor kunne blive gal, men at hun fortrød det bagefter.*

Andreas vor nabo havde mange børn og der kunne vi altid leje nogle i roetiden og høsten og kartoffeltiden. I 1925 bestemte vi os til at bygge en ny lade og kostald, der gik tværs for de to udhuse. Den var 30 alen lang og 13 alen bred med port i midten og kostald mod nordøst og lade modsat, der dækkede vestre hus mens svinene fik den gamle kostald. Den blev bygget af cement sten som vi lejede en mand til at lave, men det skred ikke noget for ham og så tog vi selv fat. Vi havde grus og sand ligeved, og så støbte vi sten så hurtigt vi kunne få dem tørre til at sætte ud. Det var håndkraft det hele med at blande og fylde forme. Vi havde 30.000 sten og så fik vi en murer i Hestelund, der mødte med arbejdsmand og vi skulle levere vand og sand og cement. Det var et tørt sommer og da vore brønde ikke kunne slå til måtte vi hver dag hente to ejletønder vand fra et mosehul i det nederste af marken og først når mureren tog hjem kl. 6 skulle vi i

marken igen og lave lidt. Tømret hentede vi selv i Store Hjöllund, og det var en drøj tur for hestene at køre med de lange tykke bjælker hjem til Bording savværk. Alle sporene og lægter havde en mand akkord på at levere og de kom fra Silkeborg. Det tog vist 4 måneder inden vi var færdige til at flytte kreaturerne ind, så skulle vi jo passe marken ved siden af. Året efter fik vi nyt tag på de andre bygninger, der før havde stråtag og så havde vi en pæn gård, der imponerede alle i omegnen. Jeg havde fået lån i kredit foreningen 6.700 kr. Og i hypotekforeningen et på 1.000 kr. Vi havde betalt H.P. Iversen ud så vi nu havde fast gæld. Så begyndte vi hønsehus og maskinhus og fik binder betalt. 1931- 1932 fik vi vindmølle og kværn, det kostede 800 kr. Og så havde vi to møllebyggere til at bygge den. Den virkede til vi solgte gården. Så havde vi en lang periode uden årlige udgifter og Astrid og Vagn kom ud at tjene. Astrid kom til Vandskovgård at tjene og der blev hun gode venner med sønner Peter. Han rejste til Amerika i 1929 og fem år efter var han kommet så vidt at han kunne rejse hjem og hente hende, og de overraskede os med kort før jul at komme og spørge om vi kunne holde deres bryllup først i Januar, for ellers kunne han ikke få hende med hjem. Så fik vi jo travlt og Peter måtte rejse til København for at ordne papirerne. Men vi fik det hele til at glide og den syvende Januar blev de viet i Kristianshede kirke, og bagefter havde vi en lille festlighed. En aften efter havde vi de unge og Astrids kammerater fra Silkeborg sygehus, hvor hun havde plads som pige hos en læge. De morede sig godt og det var en fest for os at have dem. *Her vil jeg lige indskyde et par ting om FASTER Astrid. Da hun arbejdede på Vandskovgård sagde de at når hun gjorde sit værelse rent ville hun sidde i et hjørne af værelset for ikke at gøre det snavset. Når hun var hjemme hos hendes forældre og fik brev fra Onkel Peter så prøvede Vagn og Frode at få fat i brevene. Så ville de sige der er brev fra Peter. Skal vi læse det for dig. Så lukkede de sig inde på et værelse og Astrid måtte stå udenfor døren og hamre på den, medens de læste hendes brev højt for hende.* Frode kom i 1933 i lære på Silkeborg maskinfabrik. Han cyklede derned hver morgen og hjem hver aften om sommeren de fire år han var i lære. Om vinteren boede han i pensionat hos en Fru Pedersen i Skolegade. Om hans arbejde kan jeg kun huske at han havde forskellige pladser før han tog til Hamborg og arbejdede. Da Hitler begyndte at røre på sig fandt han det rådeligt at rejse hjem inden det blev for sent, og reddede sig over grænsen inden krigen begyndte. Siden tog han til Finland og arbejdede i en våbenfabrik under krigen mellem Rusland og Finland,

og arbejdede i et lazaret i sin fritid, men da det ikke kunne lade sig gøre at få Magda derover kom han hjem igen og fik plads på Darres fabrik i Silkeborg hvor de lavede biler. Under krigen måtte de arbejde for Tyskerne med reparationer indtil krigen var forbi.

Farfar og Farmor 1 May 1942

Første Maj 1942 blev han gift og boede først i en lille lejlighed i Frydensgade i Silkeborg, men da vi i 1942 solgte gården købte vi huset på Glentevej 1, på Fuglebakken i Silkeborg, hvor der var 2 lejligheder og så fik de den ene. Resten af deres historie kan de selv fortælle og jeg vil vende tilbage til os selv. Under krigen fik vi kun sparsomme efterretninger fra Amerika, men efterhånden fik vi forbindelsen genoprettet og de sendte os mange pakker med kaffe og tobak, der var rationeret og forfalsket her og tøj til hele familien. I slutningen af 1941 købte Vagn en gård i Ravnholt ved Knudstrup efter et dødsfald og vi fæstede en karl og pige og det gik helt godt indtil høsten. Da var vi i færd med at høste i mosen og Julie kom ned med kaffe og gav sig til at binde op. Der var stærk solskin og hun havde ikke sørget for at få et hovedklæde på. Pludselig sank hun sammen og kunne ikke rejse sig op, og vi måtte køre hende hjem og have lægen. Hun havde fået en hjerneblødning og var lam i den ene side sigesom munden blev skæv. Lægen trøstede os med at det kun var en lettere

hjerneblødning og hun skulle holde sig i sengen i ro og ikke for lyst i fjorten dage. Så mente han at det skulle gå i orden igen. Og det gjorde det også, men han sagde at hun skulle være forsigtig ikke at overanstrengte sig eller bryde hovedet med noget, og da jeg vidste at hun ikke kunne lade være at spekulere eller tage fat, bestemte vi os til at sælge gården og købe os et hus. Det var vel tidlig for der var ikke liv i handelen, men omsider fandt mægleren en køber. Det var et par unge folk. Han havde været ved banen og havde et hus i Herning, som jeg skulle tage i bytte og så måtte jeg lade 10.000 kr. stå i to private noter. Hans far og jeg stod hver for 1000 kr. Det viste sig at være en dårlig køber og vi måtte et par gange betale renter for ham. Til sidst måtte vi opgive og drive ham til at sælge frivilligt eller blive erklæret konkurs da hans far ikke ville ofre flere penge på gården. Med besvær fik vi en køber, der kunne ordne det mod at jeg lod 8.000 kr. stå i gården til den blev solgt igen og så gik den gennem flere ejere og hver gang der skiftedes fik jeg 2000 kr. Af de indsatte penge. Så jeg efterhånden fik alle mine penge ind og huset i Herning solgte jeg og tjente 500 kr. Vi købte så et hus i Bording for 8.500 kr. Med stor have til og så havde vi huset i Silkeborg til 23.000 kr. Der var kredit lån og statslån og det var lejet ud hele tiden. Vi kunne ikke selv flytte derned, da Julie ikke kunne gå op ad trapperne.

Farfars hus og have i Bording

Farfar og Farmor, onkel Jakob plukker bær i deres have.

Vera og Jacob og Doris med farfar og Virginia Kenneth kone.

Farbror Vagns og Annas bryllup 1947 (rt to lt: Frode, Astrid, Farfar, Farmor, Vagn, Anna, hendes Mor og Søster)

Vagn og Anna og deres hunde.

L to R: Frode, Magda, Lisbet, Pete, Farfar, Ulla Dagny, Virginia, Anna og Vagn hos Vagns. Fest for Kenneth og Virginia på besøg fra Iowa

Onkel Peter, FASTER Astrid og Kenneth Edgar.

Magda, Carla, Ulla, Ruth, Anni og Frode Sørensen

Jeg ved ikke hvem alle de mennesker, men Farfar er foran med Anni og Doris. Carla og Ruth til venstre og Vera, Anna, ukendt og Magda.

Så flyttede vi op i # 7 Vestergade i Bording og der havde vi det godt. Julie blev så dygtig at hun kunne klare husholdningen og jeg fik straks arbejde på mejeriet med at hugge kvas til fyret og senere med at hente det i skoven. Så havde jeg sygekassen i Guldforhoved og Kristianshede at kræve op for og siden fik jeg opkrævningen af lyset i byen og kom jeg på vandværks bestyrelsen, som jeg også blev opkraver og regnskabsfører for. Fra mejeriet fik jeg også en del regnskab og da mejeribestyren blev sparekasse direktør hjalp jeg mange dage og aftener med regnskabet og sygekassen havde jeg meget arbejde med, så jeg var spændt godt for hele tiden, men det gik godt nok. Julie havde et par tilbagefald og måtte på sygehuset i længere tid, men var dog godt tilpas før vi skulle fejre hendes 70 års dag. Jeg var ved at pynte op i sovekammeret og satte plader på da jeg kom ind i stuen hvor hun sad for bordenden og stoppede strømper. Jeg stoppede op og fortalte hvor langt jeg var kommet da hun pludselig sank sammen og jeg nåede lige at fange hende inden hun faldt på gulvet og fik hende ledet hen i en armstol, hvor hun kunne hvile, medens jeg løb over efter naboens kone og fik en til at ringe efter doktoren. Han kunne kun sige at hun skulle på sygehuset straks, så vi ikke kunne pleje hende hjemme. Vi fik hende så til Herning om aftenen 5 Juni, og jeg var der om natten og hver dag til 9 Juni, da hun døde uden at vi kunne tale med hende, men hun kendte os alle, kunne vi da se på hendes øjne. Dagen efter fik vi hende i kapellet i Herning, hvor hun fik lov at blive til begravelsen og kørt direkte til Bording kirke. Alle børnene og børnebørnene fik taget afsked med hende og børnene og jeg, og to af Søren's børn, Øllegård og købmanden var med og Niels og Lisbeth. Der var en del fra Bording, der sluttede sig til os da vi holdt ved hjemmet i Bording og da vi kom hjem, fik de kaffe på Afholdshotellet og der spiste familien så til aften. Så boede jeg alene til Januar 1960, da jeg flyttede til Funder Bakke hvor jeg siden har boet og bliver plejet ekstra godt. Jeg har et dejligt værelse ovenpå. Huset i Bording lejede jeg ud til fabrikant Ringgård til Maj 1960, da jeg solgte det til Knud Svendsen for 19.000 kr. Deraf kontant 14.000 kr. Resten gæld. I December 1961 lavede jeg lån i Glentevej 1 på 23.000 kr. Og indløste et gammelt lån på 6.000kr. Resten fik jeg på obligationer i Købstædernes kreditforening til kurs 80 det var 17.000 kr.=136,000. 1946 var vi i Odense til bryllup med Vera og Jacob Brandt og i 1947 til barnedåb og i 1948 Maj, kom Astrid og Peter fra Amerika og præsenterede en søn på 9 år og var hjemme i 3 måneder.

Det var jo en glædelig overraskelse og de benyttede tiden til at få Vagn gift den 27 Juni, med hans husholderske Anna Steincke, der var fra Gråmose og fyldte 19 år på deres bryllupsdag, men hun var ualmindelig dygtig og de har det godt, men savner at få nogle børn. Så nu er alle mine børn forsørget. 1959 i Juli kom Astrid en tur hjem på egen hånd i flyvemaskine til Tirstrup og var hjemme til 10 August og det bekom hende så hun fik Peter til at tage en tur herover i 1962. Da lejede han en bil, og de to måneder de var her kørte vi ud hver dag og besøgte både nærmeste familie og bror Søren og Jørgens børn og Krestens datter, og vi så en masse og hilste på hele familien og besøgte et par herregårde ved Randers og kirken i Hørning, som desværre var under hovedreparation, så jeg fik dem ikke vist hvor smuk den var, da vi blev viet i den. Vi havde den bedste sommer med udflugter jeg har oplevet, og de fandt dem hjemme alle steder.

Farfar i 80 års alderen.

Farfars Fødselsdag. Ikke sikker på hvilken fødselsdag det var men han var enten 85 eller 90.

Farfar som jeg husker ham da han boede hos os.

Efterskrift

Sine sidste år tilbragte farfar hos far og mor (Frode og Magda) og var altid rar at komme op at besøge og altid interesseret i alt hvad der foregik omkring ham. Særlig Ulla og ham udviklede et godt venskab, fra hun var lille, da hun altid kunne komme op og få farfar til at læse hendes små børnebøger for sig og de to var altid gode venner. Til tider tog farfar på små ture op til farbror Vagn og sommetider over til faster Vera, og de kom også alle jævnligt og besøgte ham. Hele sit liv var farfar frisk og vågen og aktiv og han var ikke forkalket. Kun de sidste par år begyndte hans syn at svigte ham og jeg tror det var en irritation for ham, da han holdt meget af at læse og det kneb med at skrive breve, men det kan man jo kun forvente med den voksende alder. Far og mor havde begyndt at lave forberedelser til at fejre farfars 92 års fødselsdag, som skulle fejres om Søndagen da det var lettere at få familien samlet den dag. Lørdag aften var han blevet badet og havde fået rent tøj på og mor havde begyndt at bage noget til hans fødselsdag. Søndag morgen ville hun gå op og lade farfar have en forsmag på godterne til hans morgenkaffe, og da hun kom op var han sovet hen om natten ligeså fredelig. Hans begravelse blev holdt på hvad ville have været hans 92 års fødselsdag. Han døde den 3die Marts 1968. Begravet i Bording Kirkeby 8 Marts, 1968.

Han var en god mand og elsket af os alle.

Farfar havde kun 6 børnebørn: I USA Kenneth Edgar Petersen, Doris Brandt i Odense på Fyn og så os 4 som boede nærmest hos ham, og han tilbragte sine sidste år hos os, og derfor kom vi til at kende ham bedst. Så jeg har bedt mine søstre om at skrive lidt om ham, så resten af familien også kan få et billede af ham som bedstefar.

Ruths bidrag

Jeg husker det som det var i går, den dag Carla og Anni bragte farfar hjem med dem, efter de havde besøgt ham ude i hans hus i Bording. Da de kom til Bording så de at han gik rundt i et koldt hus og det var vinter. Så de inviterede ham med hjem. Han besvimele så snart han kom ind i den varme stue. Så bestemte far og mor at han ikke længere kunne bo alene. De gav ham så deres soveværelse og flyttede selv ned i kælderen, i et rum med malede cement vægge og cement gulv.

Far of Farbror Vagn bragte nogen af hans ting og møbler ned, så han kunne have noget hjemmeligt omkring sig. Han spiste så sammen med familien.

Jeg rejste til USA i September af 1960 som udvekslings student for et år og var så hjemme igen i 2 år. Så jeg var ikke så meget sammen med farfar som mine to yngste søstre. Carla kom også snart hjemmefra for at gå i skole, så vi to ældste var ikke meget sammen med ham medens han boede hos os.

Så jeg vil gerne lige fortælle lidt om hvordan det var at besøge farfar og farmor da de boede i Bording. Jeg var det ældste barnebarn i Danmark så jeg var alene ude at besøge dem om sommeren.

Når jeg gik igennem havelågen ind i deres have, var det som at komme in i en anden verden. Det var farfar og farmors verden. Den var begrænset ud mod gaden med et stakit og i den modsatte ende, var grænsen sat af en dæmning hvor jernbanen løb forbi. På både højre og venstre side var der høje gran træer der beskyttede deres lille verden fra nysgerrige øjne og gav læ mod vinden. På højre side formede træerne en lille græsbegroet lund med en åbning over mod naboen. Der var en flise belagt gang fra fortovet ned til huset.

Halvvejs var der en lille bænk, som farmor sad på, når hun ventede på mælkemanden om morgenen, og vi sad så og snakkede til han kom.

Hun havde altid et tørklæde på som beskyttelse mod solen.

Huset var vinkel formet, med stuehuset ud mod gaden og bestod af stuerne og soveværelset. Den anden del bestod af køkkenet og bryggers og et rum til brænde. Der var også en lille gang med en side dør ud mod gårdspladsen hvor der var et gammeldags lokum. Farmor havde besvær med at gå op og ned af trapperne til deres sove værelse, fordi hun havde haft en hjerneblødning, der havde gjort hende lammet i venstre side. Derfor lavede de om på huset og fik indlagt et moderne WC, og flyttede soveværelset nedenunder. Farfar var god til at hjælpe farmor så hun ikke skulle overanstrenges sig. Han gik i byen for hende. Jeg husker engang hun var ved at lave frugtsaft og sende ham op til købmanden efter en 2 kilos sukkertop. Jeg undrede mig over hvad det kunne være. Så han kom hjem med noget der lignede en stor isvaffel pakket ind i papir. Farmor rev noget af papiret væk og stak så det hele ned i saften hvor det begyndte at smelte. Efter et stykke tid tog hun resten op. Jeg undrede mig om hvordan hun vidste det rigtige tidspunkt at fjerne den igen. Men det gjorde hun. Hun var meget dygtig til at lave mad og sætte krydderier sammen. Der var to ting vi fik lov til at hjælpe med og det var at lave jævning til sovsen. Vand

og mel rørt sammen og det skulle altid være uden klumper. Og også en smørbolle (smør og mel rørt sammen). Og så fik vi også lov at male kaffe bønnerne, i en gammel kaffe kværn hun havde. Når vi var derude fik vi også tit lov til at få syltede blommer. Hun havde dem i en vældig stor krukke og vi fik hver en ske og fiskede så de dejlige krydrede blommer op med dem. Om sommeren legede jeg med en nabo pige. Og vi legede meget nede i lysthuset som var nede i det nederste hjørne af haven. Farfar og farmor havde en mægtig stor have og de plukkede bær. Der var solbær, ribs, stikkelsbær, hindbær, og jordbær. Inde i hønsegården var der et kirsebær træ med de dejligste store kirsebær. Farfar plukkede dem og han havde altid en kasket på der lignede en baseball hat og den altid nærværende pibe i munden.

De sov begge to eftermiddags søvn. Medens de sov havde jeg travlt med at gøre farfars skrive bord rent, og feje og tørre støv af i stuen. Det var altid dækket med støv og tobaks snavs. Når de kom op viste jeg ham stolt hvor pænt hans bord så ud. Farfar elskede kokos og farmor lavede kokosmakroner til ham. Hun tog et helt æg og tilsatte flormelis og kokosmel, der kom fra faster Astrid og så lidt hjortetak salt. Hun æltede det hele sammen til det havde en temmelig fast konsistens, så rullede hun det ud i en pølse, og skar det i små stykker, der blev bagt til de var lysebrune. Om aftenen førend hun gik i seng gjorde hun hans kaffe parat. Hun satte en kop og underkop, og dessert tallerken frem, samt sukker og fløde. Så en tallerken med flere kokosmakroner. Vandet stod og snurrede på fyret og var parat til at hælde over kaffen i posen.

Farfar var gerne sent oppe og sad og gjorde regnskab og så ville han jo gerne have en tår kaffe senere på aftenen. De havde altid en bog liggende ved siden af deres læne stole og de holdt begge meget af at læse. Jeg kan ikke huske at farmor nogen sinde sagde ret meget, men jeg ved at vi talte sammen. Hun fortalte mig engang at da hun var en ung pige i skole ville drengene gerne drille hende og kom hen for at kildre hende under armene. Men hun sagde at hun stod bare ligeså stille og efter en tid holdt de op. Jeg tror at hun har set godt ud med hendes røde hår og at hun havde en meget stærk vilje.

Jeg hjalp hende med at sætte tråd i hendes nåle. Hun havde en lille dims som hun stak ind i øjet på nålen og så blev tråden stukket igennem den store lykke og så trukket igennem nålen. Efter hendes hjerneblødning havde hun gået til fysisk therapy og havde lært at gå igen og havde endda lært at strikke med fem pinde. Hun strikkede et par sokker til min far og farbror Vagn.

Det som jeg mest nød ved at være hos dem var at observere den omsorg, som de viste for hinanden. Den sagde mere end ord.

Når de kom ned til Juleaften prøvede vi altid at krølle farfars overskæg og det nød han meget når bare vi ikke brændte ham. Den første jul vi fejrede i vores hus på Funder Bakke, var vi ikke færdige med at pakke ud da min mor havde været syg. Midt under middagen kom en lille mus frem mellem pakkerne på gulvet. Alle begyndte at fare rundt i stuen for at fange den stakkels mus. Farfar stod lige så stille på gulvet med den ene fod løftet lidt op og på et tids punkt løb musen under hans fod og farfar lod foden falde ned og så var det slut med den mus.

Farmor var altid pæn i tøjet og hendes hår var friseret pænt selvom det var en gammeldags frisure. Man kunne se at hun havde meget selvspekt. Hendes fødselsdag var den 2 Juli og den blev altid fejret med en middag og til dessert fik vi islagkage med tre slags is og masser af friske jordbær fra deres have. Og så skulle vi altid skåle i et glas Kijafa kirsebær vin.

Annis bidrag.

Når vi taler om farfar skal vi nok starte i Bording. Farfar var ca. 70 år da jeg blev født, men jeg husker tydelig når vi var på besøg derude, så kom farfar op til bussen for at hente os og han havde en cykelanhænger med, så vi ikke selv skulle gå.

Når det var farmors fødselsdag, fik vi altid de første jordbær og hun havde en dug på bordet med malede jordbær. (den har jeg endnu). En gang vi var på ferie blev jeg dårlig og skulle sove i soveværelset. Farmor havde jo nogle problemer med sine ben efter sin hjerneblødning og måtte derfor have hjælp med at tage strømperne af og det var farfars opgave. Jeg husker hvordan han kildrede hende under fødderne og hun grinede og sagde hold så op Carl. Jeg tror det var den eneste gang jeg hørte hende grine højt. Efter farmors død boede han alene i ca. 5 år og vi var på ferie derude. Det var en dejlig have med et dejligt lysthus. Når så faster Vera skulle komme på besøg blev farfar altid nervøs og det var meget vigtigt at der var toilettepapir for ellers blev hun meget vred. Jeg tror han var lidt bange for hende, men hun ville også lave om og der var meget i vejen efter hendes mening. Det var også derfor han helst ville bo hos os da han ikke kunne klare sig selv mere.

Farfar har altid beskyttet mig og jeg havde det godt med at være oppe hos ham hvis jeg havde brug for at tale med nogen. Det sidste år han

levede var hårdt for mor for han kunne ikke længere komme ned ad trapperne så hun fik meget ekstra arbejde. Til sidst skulle hun også hjælpe ham på bækkenstolen for det var der ingen andre der måtte, dog fik jeg lov at hjælpe ham når jeg var hjemme, for jeg arbejdede jo på plejehjem. Selvom farfar var en dejlig mand, så var det en stor belastning for mor at have ham boende, men hun beklagede sig aldrig. I mange år drømte jeg om farfar og når jeg vågnede kunne jeg stadigvæk lugte hans pibe. Den sidste drøm jeg havde var da han kom og sagde farvel for nu kunne jeg godt tage vare på mig selv og han skulle videre.

Doris' bidrag

Når jeg tænker tilbage på min morfar, husker jeg altid de dejlige sommerferier. Vi tog fra Odense med toget til Bording, hvor morfar hentede os. Huset i Bording havde en pragtfuld store have, forhaven havde en lang allé med store træer, som man kunne klatre op i og gemme sig. Hele baghaven var fyldt med en masse frugtbuske, så langt øjet rakte, og det passede altid med, at bærrerne blev modne, når vi kom på ferie i huset, så det var ikke svært at få dagene til at gå. Det var også en stor lykke, når mine kusiner fra Funder Bakke kom på besøg, og vi kunne boltre os i haven, og helt nede i bunden af haven lå et lille lysthus, hvor vi legede, det lå op mod en dæmning, hvor togene kørte forbi.

I morfars køkken var der altid så hyggeligt. Jeg husker det gamle komfur, med rigtig ild og med jernringene, som blev løftet af med tænger. Der sad vi og spiste, og bagefter skulle vi næsten altid spille kort, vi spillede æselspil. Jeg husker, at jeg syntes, at det var lidt synd, når morfar spillede, at han altid satte sorte fingre på de fine kort, fordi han havde tobak på fingrene.

Når vi skulle have kaffe, hældte morfar altid kaffen op i en underkop og drak af denne, når kaffen var for varm.

Det var altid sjovt at være på besøg, vi sov på et loftsværelse, og det var også spændende at gå på opdagelse i gamle ting og sager. Morfar fortalte også om alle de rejser, han havde været på, da han var ung. Sommetider fik vi lov at smage den fine kandis, som han gemte i en skuffe.

Jeg var også imponeret at de store tykke regnskabsbøger med de store talkolonner, som han talte sammen uden at bruge regnemaskine, da han i en høj alder arbejdede med at aflæse målere.

Jeg blev dog lidt forskrækket, når han i hønsegården skulle slagte en høne på blokken, fordi hønen stadig bevægede sig, efter at hovedet var hugget af.

Da morfar ikke længere kunne klare sig i huset alene, flyttede han til Funder Bakke hos min morbror Frode og tante Magda og mine 4 kusiner Ruth, Carla, Anni og Ulla.

Derefter nød jeg at besøge morfar der, hvor jeg samtidig kunne have det sjovt med familien.

Han boede der, indtil han stille sov ind efter et langt liv.

Ullas Bidrag

Til minde om min farfar Carl Anton Sørensen

Et erindringsbillede ”tegnet” af Ullaet af hans Børnebørn

Jeg er ikke helt sikker på årstallet hvor min farfar kom til at spille en meget stor rolle i mit liv. Men jeg husker, at jeg som meget lille pige skulle hente ham ved landevejen, hvor han ankom med den store røde DSB bus helt (jeg syntes det var langt væk) fra Bording, hvor han havde et hus, og stadig boede efter min farmor var gået bort. Jeg var lidt bange for hans stork, som han tog: et og to.... og sving helt rundt....hele tiden medens han gik. Jeg sørgede for at holde mig på den anden side af ham, og ha min lille hånd plantet solidt i hans store barkedede næve. Der var absolut intet at være bange for hos farfar, han var det rareste og elskeligste menneske jeg kunne forestille mig. På de billeder der findes af ham, kan man også se hvor rar han ser ud! På et tidspunkt blev det vist for usikkert eller ensomt for farfar at bo i sit hus, i hvert fald blev det sådan at mine forældre ryddede soveværelset på 1st sal i vores hus, og lod ham bo der sin sidste tid. Jeg er helt sikker på, at det ikke altid var lykken for mine forældre, at have ham boende, som når han kommenterede fars evner for økonomi (eller mangel på samme) eller når han skulle være hjælpsom og ville vaske op for mor, og hele køkkenet flod med sæbeskum fordi han puttede for megen sæbe i!

Anderledes lykke var det for en lille pige, at have en solid, fredelig og kærlig farfar lige op ad trapperne, som altid havde tid til at læse en historie eller fortælle om sit liv, og alle de spændende ting han havde i sine skuffer og skabe. Vi tog også på rejse i fantasien med ”Valkyrien”, som var det skib han havde en tegning af over sin seng, og han fortalte altid, at han var så forfærdelig vandskræk, at han aldrig havde forstået hvorfor han kom i flåden.

Helt i starten han boede hos os, havde vi stadig brændekomfur. Farfar sad og spiste morgenmad og jeg stod hos min mor, som kom til at tabe en brændende tændstik på skørtet af en fin ny nylon kjole fra USA. Kjolen stod med det samme i flammer, og godt nok var farfar gammel, men han sprang op på et sekund og greb med de bare næver om skørtet og slukkede ilden. Da han stadig var rask nok til at gå ned fra 1st sal i huset, så sad jeg hver morgen og spiste min morgen mad sammen med ham inden jeg skulle i skole. Det var en dejlig start på dagen.

Farfar røg sin pibe, og ved festlige lejligheder en god cigar! Vesten, piben og lommeuret, som kom frem når han skulle være fin, forbinder jeg uløseligt med ham.

Han skulle høre nyhederne i radioen hver eneste time, og det kom vi så alle sammen til, da han var lidt døv, og skulle have skruet meget højt op for sin radio.

Om sommeren tilbragte han og jeg mange gode timer med at hjælpe mor med at plukke bær... Jeg blev næsten altid stukket af bierne, men farfar var så barket og hærdet, at han ikke mærkede når de stak ham. Mor havde på et tidspunkt arbejde med at sy hjemme, og der sad farfar troligt og hjalp hende i mange timer hver dag. Jeg tror mor og farfar havde en rigtig god forståelse og respekt for hinanden. I de sidste år, blev farfar dårligere, og var ikke i stand til at komme ned fra 1st sal. Det gav selvfølgelig ekstra arbejde især for mor... for mig var det ikke arbejde, så jeg tog gerne turen op og ned af trapperne med mad og alt hvad der var brug for mange gange daglig. Han var åndsfrisk til det sidste, og nød at få besøg på sit værelse af alle. En dejlig forårsdag, var jeg taget hjemmefra på en cykeltur med en veninde. Da vi kom tilbage stod far i døren og så meget alvorlig ud, og fortalte, at farfar stille var sovet ind.

Jeg fik lov at gå ind på værelset og se ham. Der lå min elskede farfar, helt fredfyldt og så blot ud som om han sov, og kunne vågne op hvornår det skulle være! Jeg blev overvældet af mange følelser, og

kom desværre til at grine i stedet for at græde som forventer, og fik mange skældud for dette.

Farfar blev lagt i kiste, som stod i vores smalle, smalle entre i 3 dage inden han skulle begravnes, og hver dag inden de tømte hans rum, gik jeg ind og snusede den helt bestemte "farfar duft" der var i rummet og mindedes ham, og alt det vi havde haft sammen. Farfar var gammel, og det føltes rigtigt, at han fik lov at forlade et godt liv så fredfyldt. Hvis der er steder i himmelen til gode mennesker er min farfar der.

Æret være Carl Anton Sørensens minde!